

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
FEBRUARY 25

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
ST PETERSBURG, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

«LAIKS» IS PUBLISHED SINCE 1949 // «LAIKS» IZNĀK NO 1949. GADA
Published 48 times per year except the first week in January, the first week of May, the last week in June, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper «Laiks», Inc., 6145 SUN BLVD Apt. 203, ST PETERSBURG, FL 33715
POSTMASTER: Send address change to: «Laiks», 4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXXIV Nr. 8 (6090)

2023. gada 25. februāris – 3. marts

ESAM KOPĀ AR UKRAINU!

24.2 *Ukrainas dziesma*

Pasaules latviešu mākslas centrs piedāvā bandūras virtuozu

Darja Leleko

Ieeja bez maksas. Plkst. 19.00 / Lielā Skolas Iela 6, Cēsis

Foto: G. Ziverite

Šonedēļ daudzviet Latvijā notiks pasākumi un koncerti, pieminot bojā gājušos ukraiņus cīņā par brīvību un neatkarību. 24. februārī, kad paies tieši gads kopš Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā, koncerts notiks arī Cēsis, Pasaules latviešu mākslas centrā (PLMC). Atzīmējot traģisko Krievijas uzbrukumu Ukrainai pirms gada PLMC atklāj savu 2023. gada izstāžu sezonu ar Ukrainai veltīto īpašo koncertu un iespēju apmeklēt izstādi “Sava istaba”.

Simt lotosa ziedu Vijai Vētrai

EMĪLIJA BERGA

Februāra sākumā Latvijas Republikas pastāvīgās pārstāvniecības ANO mītnē Ņujorkā notika svinīgs sarīkojums. Leģendārajai latviešu dejotājai, choreogrāfei, lektorei, pedagoģei un indiešu un sakrālās dejas kustības aizsācējai Latvijā Vijai Vētrai nupat apritēja simt gadi. Vijīga kā pašas vārds, stalta kā bagātīgi piedzīvotais gadsimts, deju karaliene uzņēma viesus ar možu prātu un dzirkstošu skatu. Vija, Vidzāja – mūsu brīvais, stiprais, mūždien nemierīgais gars, roku rokā ar dejas un mākslas mūžam, deju meistare, latvieti.

Svinības aizsākās ar dzejnieka Voldemāra Avena dzejoļa “Viņa dejoja viegli” lasījumu, ko izteiksmīgi izpildīja Ņujorkas Latviešu skolas pārzine Līga Balode. Dzejolis savulaik veltīts jubilejas svinētājai Vijai Vētrai. Viesus

priecēja arī latviešu vijolnieces Unas Tones un amerikāņu pianista Maikla Ferreras (*Michael Ferrera*) koncerts, kurā izcilie mākslinieki skaisti interpretēja Džuzepes Verdi, Jāzepa Vītola, Antonina Dvoržāka un Pēterā Plakida skaņdarbus.

Pēc koncerta Vijas Vētras viesi noskatījās videoierakstus no mākslinieces radošā un piedzivojumiem bagātā mūža, guva ieskatu par dažādām vietām, kurās māksliniece uzstājusies ar savām choreografijām. Īpaši akcentēts mākslinieces Austrālijā pavadītais laiks, kā arī vairākkārtējie braucieni uz Grieķiju un Indiju. Mākslinieces dejas vērojams smalkums, precizitāte, kā arī liela nozīme pievērsta dejas saturam un garīgumam.

(Raksta turpinājumu lasiet 4.lpp.)

Sveicam
Viju Vētru un
Eleonoru Šturmu!
3. un 4. lpp.

Par "Valiants"
un zupu
5. un 8. lpp.

Ilona Vilciņa
stāsta
6. – 7. lpp.

Pianista
Venta Zilberta
atklājumi
8. lpp.

Numura
intervijā – asins
gads Ukrainā
12. un 13. lpp.

Mūsējie pasaulē
14 – 15. lpp.

In Memoriam
Maija Laiviņa
Egons Goldšmits
18. lpp.

Latvian newspaper
LAIKS

Frequency: WKLY EXC 1ST WK - JAN, 1ST WK - MAY,
LAST WK - JUN; LAST WK - DEC

Latviešu nedēļas laikraksts

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolaros:
3 mēn. US \$ 50.00
6 mēn. US \$ 100.00

Redakcija Rīgā, Gertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.
Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784
e-pasts - redakcija@laiks.us
mājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna
mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.

Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā. Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.

Laikrakstā iespiestajos, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.
Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Sarīkojumu un dievkalpojumu ziņas sūtīt Inesei Zaķis
e-pasts: rigaven@aol.com

Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM, kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolaros.

Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses
4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
e-pasts: LaiksDSR@aol.com

Ja vēlaties saņemt vairāk informācijas par avīzi,
lūdzu, zvaniet LAIKA ASV tālr.: 727 385-4256

LASĪTĀJA BALSS

Dažas pārdomas un idejas par Latvijas vēsturi

Ar lielu interesi izlasīju Dr. Nollendorfa domas par Latvijas vēsturiskās atmiņas un demokrātijas izglītības institūta ideju un vajadzību. Mēs bieži vien neuzklausām ar sirdi un prātu otra cilvēka domu, bet tūlīt gribam pretoties par kādu sadzirdētu vai atsevišķi izlasītu domu, kam nepiekrītam. Tāpēc izlasīju visu rakstu, kā arī viņu rakstus Okupācijas Mūzeja Apkārtrakstā un rakstus vispār par šo tēmu Latvijas plašsaziņas līdzekļos un tīmeklī.

Pieminu šeit, ka esmu vēsturnieks pēc izglītības (specializējos Austrumeiropas vēsturē ar uzsvāru uz Baltijas vēsturi), bet akadēmiskais bibliotekārs pēc amata, gan pensionēts. Mācīju vēsturi augstskolā sešus gadus.

Dr. Nollendorfam ir taisnība! Akadēmiskās aprindās liels šķērslis ir bijis, un joprojām ir, ka pārmērīgi bieži informācija par mums un Baltijas valstīm vispār ir pamatota mums, baltiešiem, nelabvēlīgos pētījumos, rakstos un visādos stereotipos. Tie bieži ir pamatoti Krievijas un padomju pētījumos, bet agrāk vācu historiografijā. Stu-

diju laikos man pašam bija jāsadurās ar to. Amerikā un vispār Rietumos akadēmiskās aprindās pēc Otra pasaules kara bija tieksme "samest" Krieviju un Austrumeiropu kopā.

Kad laikrakstu, radio un televīzijas žurnālisti meklē objektīvu informāciju, piemēram, par Ukrainu vai Armēniju, viņi griežas pie augsti cienītiem speciālistiem attiecīgās universitātēs, nevis, kā Trešās Atmodas laikā, kad kāda slavēna TV programma ASV aicināja Amerikas sūtni Bulgārijā publikai stāstīt par dumpīgajiem baltiešiem.

Ka Latvijā par vēsturi interese ir liela, parāda, piemēram, filmas "Dvēseļu putenis" popularitāte. Manuprāt, labs piemērs ir arī Viestura Kairiša filma "Piļsāta pi upis", kas gan pamatota trimdnieka Gunāra Janovska romānā, tomēr tik ļoti labi parāda vēstures sarežģījumus 20. gadsimteņa Latvijā.

Igauņiem ir izcila filma "Dziedošā revolūcija" (*The Singing Revolution*), kur filmas veidotāji ir panākuši, ka tā tika raidīta arī Amerikas televīzijā (PBS) valsts mērogā. Viņi arī

izdeva filmu kopijas (DVD) un vērtīgas pavadgrāmatas plašākai publikai, arī īpaši skolām, un aprakstus tīmeklī. Par igauņiem Amerikā zina, bet par mums? Kad aizrakstīju filmu programmu režisoram *Rick Steeves*, ieteicot arī izveidot kādu raidījumu par Latviju, man atrakstīja, ka viņi interesejas par Igauniju, jo viņiem ir... "kora tradīcija" (*Choral tradition*), bet latviešiem nav. Kārtīgi sapiku! Igauņiem ir laba kultūrpolitika, bet – kur ir filmas par mūsu Dziesmu svētkiem Rietumu valodās? Mūsu operdziedātāji ir ļoti pazīstami vien operas aprindās.

Mums ir Okupācijas mūzejs, kas dara izcilu darbu, iepazīstinot pasaules viesus un tūristus (un žurnālistus) ar mūsu tautas piedzīvojumiem. Līdzīgi labu darbu darot Latvijas Institūts, bet ar to nepietiek.

Dr. Nollendorfa ideja ir vēra ņemama, bet varbūt to varētu arī paplašināt vai kuplināt ar citām manis pieminētām idejām?

ANDREJS JANSONS
Floridā

AKADĒMISKĀ DZĪVE Nr. 58

Lūdzam atsaukties!

Jauns cilvēks Amerikā vēlas iegādāties Ulža Ģērmaņa grāmatas "Latviešu tautas piedzīvojumi" izdevumu angļu valodā – "The Latvian saga". Ja jūsu rīcībā ir šī grāmata un esat gatavi to pārdot vai dāvināt, lūdzu, zvaniet pa tālruni: +1 (516) 375 7745 vai sūtiet ziņu redakcijai.

Klajā nācis žurnāla "Akadēmiskā Dzīve" 58. numurs. To iespējz Latvijā, izplata apgāda pārstāvji. Amerikā to varat pasūtīt pie Jāņa J. Dimanta, Jr., M.D., (2330 Innsbruck Parkway, Minneapolis, Minnesota 55421-2068, USA). Cena – par ziedojumu no \$ 20.00. Čeku, lūdzu, rakstīt – "Akadēmiskā Dzīve" un nosūtīt uz augšminēto adresi.

Pateicos ikvienam no jums par katra veida atbalstu un pretimnākšanu ar rakstiem, kas bagātina izdevuma saturu!

Jānis J. Dimants,
Jr., M.D.

Nedēļas gudrība

"Kur kauns un bēdas tautu spiež
Un maz kas viņai līdzī cieš,
Tur nāc kā glābējs, mazs vai vēls,
Bet teic, ka esi viņas dēls."

Matīss Kaudzīte

Nedēļas teikums

"Ar savu skaidri noteiktu attieksmi pret notikumiem pasaulē, arī tiem, kas notikuši agrāk, arī tad, kad mēs vēl nebijām dzimuši, mēs uzņemamies atbildību par morālas un ētiskas dabas problēmām, kas skaņ visu pasauli."

Pāvils Brūvers, bīskaps emeritus

LAIKS

4B S HERON ST MANCHESTER, NJ 08759
laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolaros uz «Laiks» Inc. vārda
Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet
www.laiks.us!

«LAIKA» abonements maksā: 3 mēnešiem ASV \$50.00
6 mēnešiem ASV \$100.00

FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI! Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Latvijā 3 mēneši \$69.00
6 mēneši \$138.00
Laiks pa gaisa pastu Kanadā 3 mēneši \$75.00
6 mēneši \$150.00
Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 3 mēneši \$93.00
6 mēneši \$186.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

Laikraksta izdošanu atbalsta
Latvijas Kultūras ministrija

Sveicam Eleonoru Šturmu!

Seši gadu desmiti kopā ar Laiku

Tas bija tālajā 1961. gadā, kad Tevi, miļā Eleonora, uzrunāja *Laika* leģendārais pirmais redaktors Kārlis Rabācs ar aicinājumu kļūt par laikraksta mākslas notikumu regulāru apskatnieci. Viņš Tev esot strikti noteicis: "Ja izstāde *Laikā* nav aprakstīta, tad plašākai latviešu sabiedrībai tā nemaz nav notikusi!" Kā pati atzīsti – "Šim nosacījumam bija jāpakaļojas. Brīnumainā kārtā Vācijas nometņu laikā uzplaukušās kultūras rosmes tūdaļ atplauka arī Amerikā, it sevišķi Ņujorkā – koncerti, teātra izrādes, rakstnieku parādes, gleznu izstādes, solo un grupu, notika vai ik pārnedēļas – spēj tik aprakstīt, tādēļ savus mākslas apskatnieces sākumgadus varu pieskaitīti visraženākajiem manā mūžā."

Pārlasot šīs Tevis rakstītās rindas, topu lepna, ka arī tajā laikā, kad mūsu avīzes redakcija pārcēlas uz Rīgu, Tavi raženie gadi *Laikā* turpinājās.

Vēstures annālēs katrā ziņā tiks ierakstīts, ka arī "Rīgas periodā" avīzes saturu kuplināja ziņošās, gudrās un smalkās kultūrziņārstes Eleonoras Šturmas apceres. Vēl jau arī kopā izdevām grāmatu par Tavu miļo vīru Arnoldu Šturmu! Daudz tikāmieš, runājāmieš, apspriedām ne tikai mākslu. Allaž bija prieks būt Tevis rīkotajos koncertos un pēc tam pasēdēt kādā Rīgas krodziņā, lai visu pārrunātu. Mums tiešām pietrūkst Tavas enerģiskās ierašanās redakcijā, kur mēs Tevi dēvējam par "mazo adatiņu" – kustīguma un rosi-

guma dēļ. Varbūt tomēr vēl kādreiz? Zini, ka mēs gaidām! Jo ar Tevi vienmēr ir tik interesanti un pacilājoši, Tu tik daudz zini un proti pastāstīt tik asprātīgi un dzirkstoši kā vien retais to spēj. Lieki teikt, ka daudz esi devusi mūsu zināšanu apvāršņiem un trimdas procesu izpratnei, turklāt ne tikai mākslās vien.

Ar Tevi ir tik labi draudzēties – sarunas nekad neiesligst sadzīvīkumā, Tavš allaž smaidīgais vaigs liek smaidīt pretim un priecāties par dzīvi, kuŗā taču turpina skanēt mūzika un ņīrbēt krāsas.

Turies vesela un dzīvespriecīga! Gaidām Rīgā!

Izdevēju un redakcijas vārdā
– LIGITA KOVTUNA

"Atmiņai no gadiem tiem..." Fridricha Milta 70. gadu jubilejā 1976. gada 21. decembrī mākslinieka Elles ķēķa darbnīcā Ņujorkā. No kreisās: Jānis Sika, Eleonora Šturma, Gunars Saliņš, Edvīns Strautmanis, Fridrichs Milts, Ilmārs Rumpēters

Miļā, sirsnīgā, elegantā, viedā jubilāre Eleonora!

Lai es vēlējums

Paatri Jekabs Graubiņš

Daudz bal-tu die-ni-ņu, Lai-mi-ņa, do-di,
Daudz bal-tu die-ni-ņu
Di-že-ni, ra-že-ni dzī-vo-jo-ti!

Sākumā minētais laimes vēlējums ir gandrīz Tava mūža garumā, bet vienmēr skan jauki un optimistiski – zināms, ka pirmoreiz dienas gaismu tas ieraudzīja gadā, kad Tu svinēji jau septīto dzimšanas dienu. Kopš tām laimīgajām bērības dienām garām Tavai dzimtajai Daugavpilij Daugavā aiztecējis daudz ūdeņu. Tā pašu var teikt par Hudzonu, upi, kas tek Tavā mītnes vietā Ņujorkā – tur nodzīvotie 70 gadi ir krietni garš, bet, kā mēs zinām, radoši papildīts laiks. Nojaušu un ticu, ka ūdeņu un Tava mūža tecējums ir bijis bagāts ar bezgala daudzām baltām, gaišām dienām, un nebaltās ir bijušas mazā skaitā!

Uzrunā minu tikai četrus man būtiskus vārdus, bet – ja gribētu uzskaitīt visus sacītos cildinājumus, kādus Tu savā dzīvē esi pieredzējusi, manuprāt, droši vien epitetu rinda iznāktu gara, gandrīz kā tēva josta, ko nevar pūrā salocīt – patiesībā kā ceļš (atmiņējums latviešu tautas miklai), kurā satikti cilvēki, kuri lepojas, ka pazīst Tevi. Nosaukšu tikai nedaudzus – mūsu kopīgajā radošajā lokā esošus – vijoles spēles meistaros Rasmu Liel-

mani, Juri Švolkovski un Uldi Sprūdžu, pianistus Vitu Švinku, Māri Švinku, Guntu Rasu (Sproģi) un Mārtiņu Zilbertu, flautistus Ditu Krenbergu, Ilzi Urbāni un Imantu Sneibi, dziedātājus Antru Bigaču (Jankavu), Ingu Pēteronu un Airu Rūrāni, komponistus Romualdu Jermaku, Selgu Menci, Juri Karlsonu un Imantu Zemzari, muzikologus Rūtu Paulu un Arvidu Bomiku. Šo uzskaitījumu varētu turpināt vēl ilgi, bet arī vārdos neno-sauktie – visi pievienojas vēlējumam par gaišu dzīvošanu.

Tava dzīvesbiedrs, flautists un komponists, Arnolds Šturms skaņās solodziesmā ir ietēpis Ilzes Šķipsnas dzejas rindas, kas kaut kādā ziņā sasaucas ar sākuma vēlējumu – „Ar zilu vēju no apvāršņa tāla, noglāstot seju, dzīve plūst. Ar saldu smaržu no zemes dziļas, šūpojot sirdi, dzīve plūst. Ar baltu gaismu no debess augstas, dvēseli paceļot, dzīve plūst”.

Patiesā cieņā un draudzībā –
VENTIS ZILBERTS,
pianists, Jāzepa Vītola
Latvijas Mūzikas akadēmijas
professors

Ar šo rindu autori

Ar brāli, mākslinieku un dzejnieku Voldemāru Avenu

Lai degsme dzīvot!

Miļā Eleonora, grāmatā "50 gadus mākslai pa pēdām" Tevis rakstītajā vēlējumā man ir vārdi "(...) latviskās darbošanās degsmi augstu novērtējot (...)". Tas ir tas, ko mēs no Tevis varam smelties – dzīves degsmi. Tavu kūšājošo enerģiju sarunās un darbībā, dziļo ieinteresētību un atsaucību citu cilvēku radošajās dzīvēs un darbos, nerimstošo zinātkāri par apkārt notiekošo un visvairāk – mīlestību uz dzīvi!

Lai Tev izturība un spēks turpināt mūs iedvesmot un atbalstīt! Daudz laimes dzimšanas dienā, Eleonora!

LINDA TREIJA

(L. Treijas apceri par gavilnieci lasiet *Laika* nākamajā numurā)

Dzimšanas dienā 12. februārī

EMĪLIJA BERGA

Simt lotosa ziedu Vijai Vētrai

(Turpināts no 1. lpp.)

Vakara turpinājumā Viju Vētru sveica viņas draugi un talanta cienītāji. Kā pirmais – Latvijas vēstnieks ANO Andrejs Pildegovičs. Vēstnieks uzsvēra neatlaidību, ar kādu Vija Vētra virzījies savā ceļā skatuves mākslas pasaulē, dziļi izkopjot daudzus pasaules tautu tradicionālās un modernās dejas, kā arī neizsīkstošo mīlestību uz savu dzimto valsti – Latviju. A. Pildegovičs izteica Vētras kundzei personīgu pateicību par uzstāšanos Latvijas Simtgades sarīkojumā Ņujorkā 2018. gada 18. novembrī, kā arī izcēla viņas pilsonisko stāju – dalību Šaimes vēlēšanās pērnā gada oktobrī. Runas noslēgumā A. Pildegovičs pasniedza Vijai Vētrai Cildinājuma rakstu *Par mūža ieguldījumu kultūrā un mākslā* no Latvijas Valsts prezidenta Egila Levita. Jubilāri godināja arī komponiste Dace Aperāne, kas nodeva sirsniņus sveicienus no latviešu jauniešiem mūziķiem, kuŗiem Vija Vētra savulaik pasniegusi meistarklases Starptautiskos latviešu jauno mūziķu meistarkursos Latvijā. Dace Aperāne atminējās savu pirmo tikšanos ar Viju Vētru, kad bijusi tikai divpadsmit gadus veca. Toreiz māksliniece D. Aperānei atklājusi indiešu dejas pasauli, kā arī uzdāvinājusi Lakšmi figūriņu, kas nes laimi. Figūriņa Dacei Aperānei bija līdzī uz svinībām, un tā joprojām diendienā atrodas viņas tuvumā. Simtgadnieci sveica arī Anita Batarags, kas nodeva sveicienus no Ņujorkas latviešu organizācijas padomes, kā arī Līga Balode, kas pastāstīja par mākslinieces dalību filmā “Ņujorkā Latviju meklējot” un uzsvēra Vētras kundzes brīnumaino spēju priecāties par mirkļa esamību un saredzēt skaistumu. Aija Pelše nodeva sveicienus Vijai Vētrai no Lasmaņu ģimenes Ikšķilē. Video sveicienā Jasmīna Lasmane spēlēja māksliniecei veltītu arfas solo “Atmiņas”. Sabiedriskā darbiniece Laila Robiņa akcentēja Vijai Vētrai doto talantu radīt un spēju vienmēr dejojot ar lielu aizrautību, kā arī mākslinieces ikgadējos vasaras braucienus uz Latviju, kuŗos Vija Vētra turpina koncertos un meistarklasēs dalīties ar savu mākslu un zināšanām ar jauno paaudzi. Sirsniņus apsveikuma vārdus arī teica architekta un Latvijas Nacionālās Operas Ģildes valdes locekle Vija Zuntaka-Bērziņa. Beidzamais bija gleznotājas Indras Avenas apsveikums, viņa kādreiz pie Vētras kundzes mācījies dejojot; mācoties viņa atklājusi, ka cilvēks var būt latvietis un tajā pašā laikā arī dziļi iedziļināties citā kultūrā, būt pasaules cilvēks. Avena noslēdza apsveikumu ar sava tēva Voldeimāra Avena veltījumu māksliniecei, dzejoli “Vētra”.

Arī pati jubilāre Vija Vētra vakara gaitā atminējās dažādus notikumus no krāšņiem piedzīvojumiem pilnā mūža. Kā

māksliniece uzsvēra – kad mūžs aizvījies 100 gadu garumā, spilgtu notikumu ir daudz. Vētras kundze ar mīlestību atcerējās Latviju un uzsvēra, ka vienmēr visur pasaulē ir pieņēmusi savu dzimteni, it īpaši Padomju okupācijas gados, kad latvieši paši par to nevarēja runāt. Māksliniece atminējās, kā 1975. gadā pirmoreiz uzstājusies Latvijā ar indiešu dejas

Griekiju. Māksliniece dalījās atmiņās, kā reiz Eginas salā uzgājusi senu templi un, kad to ieraudzījusi, pārlicinoši atcerējies, ka šajā templī ir bijusi jau agrākās dzīvēs un tur dejojusi. Liela loma mākslinieces dzīvē ir arī Indijai. Vija Vētra atminējās, ka, pirmoreiz Indijā sastopoties ar vietējiem, tie bijuši pārliecināti, ka viņa ir indiete. Runas beigās Vija Vētra

mātu lotosa ziedu, ko atveidojusi ar vijīgām roku kustībām un ko jubilārs ar pateicību pieņēmis. Iedvesmojoties no mākslinieces, visi, kam nav bijusi iespēja sveikt viņu klātienē, sūtīsim domās simt lotosa ziedu un vēlēsim Vētras kundzei stipru veselību un dzīvesprieku!

Par Viju Vētru: (informācija no Vijas Vētras fonda publikācijas)

Vija Vētra apdejojusi piecus kontinentus, sniedzot deju koncertus uz skatuves, TV raidījumos, filmās. Studējusi Vīnes Mūzikas akadēmijas un konservatorijas deju nodaļā, indiešu klasiskās dejas Indijā, flamenko Spānijā un moderno skatuves deju Vīnē un Amerikā.

Austrālijā māksliniece vadījusi deju grupu un studiju Sidnejā un Melburnā, kā arī dejojusi galveno lomu mūziklā “Kismet” un sniegusi pašas radītas deju programmas TV raidījumos. Kā soliste dejojusi īpašā izrādē Anglijas karalienei, sniegusi izrādes uz skatuves un TV Indijā: Bombejā, Ņūdeli un

sniegusi koncertu Stokholmā, iestudējusi jaunu choreogrāfiju moderno deju grupai Oslo, pasniegusi deju kursus Amsterdamā, Oslo un Vīnes akadēmijā. Sniegusi indiešu deju izrādi Meksikas pilsētas universitātē un dejojusi Meksikas TV. Vairākkārt sniegusi izrādes Atēnu TV un pasniegusi deju kursus mākslas centros Grieķijas salās un Atēnās. Ieviesusi sakrālo deju kā dievkalpojumu daļu trīs kontinentos: Austrālijā, Anglijā, Amerikā un Latvijā.

Kultūras fonda un Imanta Ziedoņa aicināta, kopš 1990. gada uzstājusies Latvijas Nacionālajā teātrī, Jaunajā Rīgas teātrī, Rīgas Latviešu biedrībā, Neatkarīgajā teātrī “Kabata”, Rīgas Techniskajā universitātē, AVE SOL koncertzālē Rīgā, kā arī citās Latvijas pilsētās. Pasniegusi kursus Latvijas Mūzikas akadēmijas deju studentiem, meistarklases interesentiem Rīgas Techniskajā universitātē un Liepājas Universitātē. Jaunajiem mūziķiem vadījusi meistarklases Starptautiskajos meistarkursos Ogrē un Siguldā. Aizsākusi indiešu deju kustību Rīgā.

1993. gadā Vija Vētra nodibinājusi Unitāriešu draudzi, kurā ik gadus savā viesošanās laikā vadījusi svētbrižus. 1999. gadā Vijai Vētrai tika piešķirts Triju Zvaigžņu ordenis un 2018. gadā – Latvijas Republikas Ministru kabineta balva par nozīmīgiem darbiem un nopelniem Latvijas valsts atīstībā.

Sadarbībā ar Noru Ikstenu iznākusi viņas biogrāfiskā grāmata “Deja un dvēsele” (2001), un sadarbībā ar Liju Bridaku grāmata “Deja – mans mūžs” (2013). Vija Vētra arī glezno un ik gadus piedalās mākslas izstādēs “WESTBETH” galerijā Ņujorkā, kā arī izstādījusi darbus Rīgas Mākslas telpā un Latvijas Naivās mākslas mūzejā. Filmu studijas “Deviņi” (režisore Ināra Kolmane) veidotā filma “Vijaya” par Vijas Vētras darbu un dzīvi radīta Rīgā, festivālos Itālijā, Grieķijā, Šveicē, Vācijā, Baltijas Valstīs, Brazīlijā, Zviedrijā, Nīderlandē. Trešā dokumentālā filma par mākslinieces dzīvi un darbību tapusi Ņujorkā: “The World of Vija Vetra” (režisors Aleksandrs Kostičs, 2005), (<https://vijavetra.vhx.tv/>). 2018. gadā ar grandiozu koncertu Rīgas Latviešu biedrības namā māksliniece atzīmēja savus 75 gadus skatuves darbā un 95 mūža gadus! Latvijā nodibināts arī “Vijas Vētras fonds”, kas jau trešo gadu februārī ar krāšņu koncertu “Deju Vētra” atzīmē mākslinieces jubilejas. Ieskanēdinot mākslinieces simto jubileju, šogad koncertā AVE SOL koncertzālē piedalījās vairāku paaudžu dejojotāju un dažādu stilu deju kopas. Vijas Vētras talanta cienītāji gaida māksliniecei Latvijā, lai jūnijā ar viņas priekšnesumu Rīgas Latviešu biedrības namā svinības turpinātos!

Vijas Vētras apsveicēju pulciņš, foto: Ēriks Niedritis

izrādi Latvijas Nacionālajā teātrī. Toreiz pasākums bijis slēgts, uz izrādi varējuši ierasties tikai lūgti viesi. Māksliniece vienmēr vēlējusies palīdzēt Latvijai, un arī tajā vakarā uz Nacionālā teātra skatuves teikusi Latvijas tautai iedrošinošus vārdus: “Turiet savas muguras taisnas!”. Kā spilgtu periodu savā dzīvē Vija Vētra atminējās arī studiju laiku Vīnē kara laikā. Pagrabam, kuŗā māksliniece slēpusies, uzkritusi bumba un V. Vētra kādu laiku pavadījusi drupās. Māksliniecei jau šķitīs, ka dzīvei pienācis gals, un viņu mocījušas domas par to, ka vēl nekas nav sasniegts un izdarīts. Taču viņa izglābās, ieraudzīja debesis tik zilas kā nekad, un, kā redzam, vēl ļoti daudz ko piedzīvoja. Kā nozīmīgu savas dzīves sastāvdaļu V. Vētra minēja arī biežos braucienus uz

pieminēja piedzīvoto dažādos dzīves posmos, un uzsvēra, ka visa dzīve ir kā dejas, katrs savu dzīvi izdejo savā veidā.

Vakars turpinājās ar sirsniņām sarunām, kūku un citiem gardumiem. Par Viju Vētru varētu stāstīt un rakstīt daudz, ikkatrs viņas stāsts ir vērtīgu atziņu pilns. Arī es kā jauna dejas māksliniece pēc šī vakara jutos pārdomu pilna un iedvesmota no tā, cik pacietīgi, drosmīgi un mērķtiecīgi Vija Vētra ir būvējusi savu dejas un garīguma ceļu.

Neizmeļošais radošums viņu izglābis arī no neērtām situācijām, māksliniece atminējās, kā reiz Latvijā, aicināta uz skatuves sveikt režisoru un aktieri Alfrēdu Jaunušānu, samulsusi, jo viņai nav bijis ziedu. Bet pēc mirkļa jau improvizējusi un uzdāvinājusi jubilāram iedo-

Madrasā; viņu uzņēmuši Indijas politiķi un valsts vadītāji Dž. Neru un Indira Gandija. Pateicībā par indiešu dejas popularizēšanu pasaulē Indijas valsts uzņēmusi dokumentālo filmu par V. Vētru un viņas Austrumu un Rietumu dejām.

Saņēmusi Indijas Valsts stipendiju un dēvēta par *Tiltu starp Rietumiem un Austrumiem*, pēc solo turnejas “No krasta līdz krastam” ASV un Kanadā, Vija Vētra apmetusies Ņujorkā, kur atkal atvērusi savu deju studiju, sniedzot viesizrādes, meistarklases un kursus ASV universitātēs, koledžās un mākslas centros. Regulāri darbojusies arī Anglijā un Grieķijā.

Londonā dejojusi kā vadošā dejojotāja operā “Karmena”, *Sadler's Wells* teātrī, apceļojusi Šveici, dejojot kā soliste Rama Gopāla indiešu deju grupā,

Labdienas šodienai no “svešu spārnu sašķeltā gaisa”

LĪGA BALODE,
Ņujorkas skolas pārzine

21. janvārī Ņujorkas ev. lut. draudzes Ņujorkas latviešu skolas un Ņujorkas latviešu organizāciju padomes (ŅLOP) veidotu, Jonkeru baznīcas īpašumā atzīmējām Draudzīgo Aicinājumu ar skolas programmu par Atmodas laiku Latvijā un sarīkojumu “Valiants” un zupa”. Šajā rakstā lasīsiet dalībnieku aprakstus un iespaidus par šo programmu.

Kad ŅLOP nāca klajā ar filmas “Valiants” skatīšanos Jonkeru baznīcā pēc mūsu skolas dienas 21. janvārī, mēs vēlējāmies sagatavot skolēnus filmai un izlēmām visu skolas dienu veltīt trausmainajiem 1980. gadiem, Atmodas laikam. Lielaļiem skolēniem veidojām integrētu mācību dienu, kur vēstures, literatūras, dziedāšanas, dejošanas un ticības mācības stundu tēma bija Trešā Atmoda. Lai saruna vērstos plašāka un dziļāka, mēs, Draudzīgā Aicinājuma programmā ciemos aicinājam skolas bijušos absolventus un draugus. Šai dienai dziļāku kontekstu deva 20. janvāris, Bariķāžu aizstāvju atceres diena Latvijā un ŅLOP vadītājas Anitas Bataragas stāstījums par Ukrainas palīdzības akcijas norisi.

Skolas diena un filma ar dokumentālās filmas varoņu klātbūtni saliedēja dienu vienā veselumā. Iznāk jau tā, ka mūsu tautas vēsture ir viena vienīga modināšana, kur vienas paaudzes izcīnītās brīvības aizstāvēšanai ir jāpamostas kādai nākamai paaudzei. Vēstures gaitā dažām paaudzēm iekrīt cīnīties par brīvību, citām jāklūst par demokrātijas vērtību

tā versija. Kad Latvijas himna bija nodziedāta, viesi, ieskaitot Ņujorkas draudzes priekšnieci Dainu Lazdiņu, kopā ar 7. klasi devas uz pirmo stundu.

skats bija labs ievads dienas kulminācijai – filmas izrādei “Valiant”
Septītās klases skolēnu viedokļi
Mette:

Vēstures stundā un filmā es uzzināju par demonstrācijām. 80. gadu demonstrācijās bija cilvēki, kuŗi iebetonējās, pilināja savas asinis uz PSRS karoga.

Literatūrā mēs mācījāmies par Atmodas laika dzejniekiem. Izrādījās, ka dziesmai “Mīl katrs maizes rīku”, kuŗu mēs bijām mācījušies dziedāšanas stundā,

Ņujorkas skolas skolēni, skolotāji un viesi Draudzīgā aicinājuma dienā pirms filmas “Valiants” skatīšanās. Pie karoga ar t-krekliem “Nyet, nyet Soviet” stāv brāļi Edis un Hudsons Garbarino. Otrā un trešā no labās puses, Ņujorkas ev. lut. draudzes esošā priekšniece, Daina Lazdiņa un bijusī draudzes priekšniece Baiba Kļaviņa tur trīsdemītgadīgo ALAS 30. kongresa kreklu. Aiz viņām Ingrida Van Holt iedevusi savam dēlam Maksim Van Holt savu jaunības laika oriģinālo “Nyet, nyet Soviet” kreklu

Juris Bļodnieks un Ivars Šlokenbergs ar Abavas vīnu

sargātajiem, – šķita, ka dienas beigās mēs visi filmas skatītāji bijām vienoti šinī sajūtā.

Skolas atvērto durvju dienas ciemiņš bija Baiba Kļaviņa – bijusī Bronksas skolas pārzine.

Pievilcīgs Facebook ielūgums aicināja Ņujorkas (Bronksas/Jonkeru) absolventus un atbalstītājus uz Draudzīgā Aicinājuma Atvērto durvju dienu ar tēmu Trešās Atmodas laiks – 1980.-90. gadi.

Diena iesākās ar rīta apli, skolas pārzines Līgas Balodes vadībā. Visi nostājās ap lielu Ausekli, kuŗš uz grīdas bija izgatavots no zeltas virves. Gaiša zīme gaišai dienai. Skolnieku vidū parādījās oriģinālais “Nyet, nyet Soviet” t-krekls un arī jaunā

Ievada stundā vēstures skolotājs Egils Kaljo, skolas absolvents, stāstīja, kā tika atjaunotām brīvības un patstāvības alkām. Līga Balode, iepazīstināja mūs ar Atmodas laika dzeju šeit, Amerikā (Voldemārs Avens, Gunārs Saliņš) un Latvijā (Māra Zālite, Imants Ziedonis, Ojārs Vācietis). Arta Jēkabsone mūs iepazīstināja ar dažādām tā laika mūzikas strāvām, it sevišķi rok-mūzikā. Arta piedzima brīvā Latvijā un personīgi nepiedzīvoja šo laikmetu. Ticības mācības stundā māc. Laris Saliņš dalījās ar informāciju par mācītāju atbalstu Atmodas laika kustībai Latvijā un ārzemēs.

Plašais skolas programmas ie-

7. klases skolēni no kreisās: Arturs Krūmiņš, Hudsons Garbarino, Jānis Vītols, Edis Garbarino un Mette Eskildsen ar vēstures skolotājs Egils Kaljo

vārdu autors ir Imants Ziedonis. Kad runājām par mūziku, es uzzināju par Atmodas laika grupu “Pērkons”.

Dienas beigās es biju nogurusi no visām prezentācijām, tāpēc bija tik labi noskatīties filmu “Valiant!” un redzēt dzīvē tos gadus. Man visvairāk patika demonstrācija, kuŗā automašīna “Valiants” vilka padomju automašīnu Lada un no tās izkāpa cilvēki cietumnieku drēbes.

Hudsons:

Mums bija ļoti interesants dienas saraksts. Vēsturē, literatūrā un dziedāšanā mēs mācījāmies par laiku Padomju savienībā. Vislabākā daļa bija, kad skatījāmies filmu “Valiants” par Juri Bļodnieku, kuram piederēja mašīna Valiants, kura tagad atrodas muzejā Latvijā, un par viņa un draugu grupas protesta akcijām pret Padomju Savienību.

Jānis:

Filmā jauniešu grupa protestē pret Padomju Krievijas okupāciju Latvijā. Es uzzināju, ka protestētājiem neklājās viegli, viņi vairākas reizes tika arestēti. Man patika jauniešu humors. Protestētāji bija drosmīgi. Es nodomāju, ka es savas kājas betonā nebāztu. Bet es esmu pateicīgs šiem protestētājiem par Okupācijas nosodījuma veicināšanu.

(Turpinājums 8. lpp.)

Dzīve, kurā nekad nav garlaicīgi

Ilona Vilciņa stāsta Astrai Moorai

Pirms gadiem Ilona Vilciņa pārzināja tīmekļvietni *LatviesiAmerika.com*, kurā varēja uzzināt par sarīkojumiem, iepazīties, atrast auklīti vai strādnieku, bet piepeši viņa atrada jaunu, pilnīgi citādu interešu lauku, kas droši vien pārsteidza ne vienu vien. Ilona Vilciņa labprāt atbildēja uz jautājumiem un pastāstīja par pārmaiņām savā dzīvē.

Bieži iemetu acis tīmekļvietnē *LatviesiAmerika.com*, priecājos par jaunumiem un ziņām. Kāpēc nolēmi šo darbu beigt?

Ilona. *LatviesiAmerika.com* bija ļoti ilgs projekts. Es to veidoju desmit gadus, un šis darbs man palīdzēja saglabāt nepārtrauktu saikni ar latviešiem un latviešiem Amerikā. Vienmēr viena no pirmajām uzzināju, kas tuvākajā laikā tiek plānots un notiks Amerikas latviešu sabiedrībā. Man arī bija liels prieks un gandarījums, ka varēju iepazīstināt daudzus latviešus, kuri sadraudzējās, sadarbojās, pavadīja kopā laiku. Daudzi jaunbraucēji, izlasījuši ziņas *LatviesiAmerika.com*, daudz ko uzzināja par latviešu skolām un sabiedrību, pievienojās un kļuva par aktīviem dalībniekiem. Esmu gandarīta un lepna par paveikto. Taču nekas nav mūžīgs, mani spēki izsīka. Tomēr tīmekļvietni pavisam aizvērt negribējās, tāpēc ļoti priecājos, ka *LatviesiAmerika.com* pārņēma Daugavas Vanagi.

Pēc tam pievērsies kam citam, un tas bija pārsteigums! Vai vienmēr esi bijusi kaķmīle? Un vai kaķi atradi uz ielas vai nopirki par lielu naudu?

Nejauši nokļuvi kādā kaķu izstādē, un mani pārņēma liela interese. Viens no maniem bērniem bija kļuvis par veterinārārstu. Man vienmēr patikuši dzīvnieki, un bērniem mums bija gan kaķi, gan suņi, gan putni un grauzēji.

Pirmā iepazīšanās ar kaķu šķirni Kornvolas rekss (*Cornish Rex*) notika izstādē *Meet The Breeds* Manhatanā. Uz šo izstādi aizgāju kopā ar savu sešus gadus veco meitu. Viņa tai laikā bija hiperaktīvs bērns, un tur notika brīnums. Kad pienācām pie *Cornish Rex* stenda, meita burtiski pielīpa galdam, uz kuŗa mierīgi uz paklājiņa gulēja kaķēnīte. Tā piecēlās, pienāca pie manas meitas, burtiski ierausās viņas rokās un iekārtojās tur vismaz uz minūti divdesmit. Es biju patiesi pateicīga kaķēnītes saimniecei, ka viņa to atļāva. Un tanī dienā sapratu, ka pienācis laiks meklēt mājas kaķīti.

Kāpēc izvēlējies Kornvolas rekssi?

Nebija ne mazāko šaubu, ka gribam tieši šīs šķirnes kaķīti! Kornvolas rekssi ir ļoti aktīvi, ziņkārīgi, gudri un viņiem patīk būt cilvēku sabiedrībā. Man ļoti patīk šo kaķīšu neparastais izskats un īsā spalva. Šīs šķirnes kaķiem ir tikai viena apmato-

juma kārtā, citiem ir trīs. Apmatojums ir viļņains un neparasti mīksts. Šīs šķirnes kaķi pēc rakstura ir līdzīgi suņiem un pēc izskata dižcilvēkiem dzinējsuņiem kurtiem.

Izpētot informāciju par šo šķirni, sākās mūsu kaķīša

meklējumi. Tas nemaz nebija viegli. Šī šķirne ir diezgan reta, un neviens Amerikas selekcionārs negribēja mums pārdot kaķēnu, jo baidījās uzticēt mazu kaķīti ģimenei ar bērniem. Tāpēc mūsu pirmais *Cornish Rex* kaķēns tika atvests

lidmašīnā no Ukrainas.

Kad kaķītis bija klāt, mēs nolēmām doties uz izstādi, kur iepazīsimies ar jaunu selekcionāri, kas nesen bija sākusi darbu. Mēs sadraudzējāmies, viņa iedrošināja un man daudz palīdzēja. Diemžēl vecāka ga-

dagājuma selekcionāri sākumā nebija visai pretimnākoši, bet, gadiem ritot, viņi saprata, ka esmu nopietna un atbildīga selekcionāre, kas brauc uz izstādēm un parāda savus kaķus pirms to krustošanas. Pamazām sadraudzējās arī ar citiem selekcionāriem, un tagad viņi labprāt sadarbojas un dalās savā pieredzē un ar padomiem.

Atbildīgs selekcionārs aktīvi cenšas savu šķirni uzlabot. Selekcijas gaitā tiek atstāti tikai paši labākie šķirnes pārstāvji, tāpēc arī braucam uz izstādēm. Pirms mūsu kaķi saņem titulu, viņus vērtē desmitiem tiesnešu. Turklāt visiem kaķiem, kuri izmantoti selekcijas programmā, veicu arī ģenētiskas un veselības pārbaudes.

Minči ieguvuši daudzas godalgas un kļuvi slaveni!

Jā, man ir vairāki kaķi, kam ir ļoti augsti tituli un kas ir šīs šķirnes reģionālie uzvarētāji. Pagājušā sezonā laurus plūca trīs mani kaķi. Ieguvām pirmo un otro vietu reģionā piegušo kaķu kategorijā un otro vietu kaķēnu kategorijā. Man ir liels prieks un gandarījums par vairāku gadu garuma lielo darbu, kas devis šos augstos rezultātus.

Cik kaķu jums ir, kā viņus sauc un vai viņi labi satiek?

Man patlaban ir pieci kaķi – viens runcis un pārējās kaķenes. Divas vecākās, *Mistērija* un *Džoja* ir jau pensijā, bet *Galaksija*, *Venus*, *Īvī* ir manas selekcijas programmas zvaigznes. Par satikšanu – kā nu kuŗu reizi. Gadās arī kāds kautiņš, bet ne pārāk bieži. Runcis šad tad mēģina iegūt autoritāti un nereti sastrīdās ar savu māmiņu *Mistēriju*, kas ir pati galvenā visā kaķu kompanijā. *Mistērija* ir manas meitas mīlule un, kopš pārtraucām viņas piedalīšanos selekcijas programmā, viņa labprāt vairāk uzturas meitas istabā, un tādējādi konfliktu biežums samazinājās.

Vai piedalīties dzīvnieku izstādēs nav sarežģīti? Kādi ir izstāžu noteikumi, vai vajadzīgs kas īpašs, kādi ir dalībnieki, kāda gaisotne tur valda? Vai kaķi ņaud, viņu īpašnieki laipni vai dusmīgi?

Kaķu izstādes ir īpašs notikums, kam gatavojamies ilgu laiku. Tas nav pārāk sarežģīti, bet uztraukums un nogurums ir liels. Taču tas ir patīkams nogurums. Katrā izstādē iemācos un uzzinu ko jaunu. Tā ir vieta, kur selekcionāri satiekas un mācās, dalās pieredzē. Protams, tās ir savstarpējas sacensības, bet, ja nebūtu sāncenšu, tiesnešiem nebūtu iespējas salīdzināt un noteikt labākos šķirnes dzīvniekus.

Es arī nolēmu padziļināt savas zināšanas, mācījos un kļuvi par licencētu izstāžu tiesnešu asistenti. Tādējādi iegūstu jaunas zināšanas un jaunu pieredzi arī par citām kaķu šķirnēm. Tas viss ir ārkārtīgi interesanti!

(Turpināts 7.lpp.)

(Turpināts no 6. lpp.)

Izstāžu noteikumi dažādām asociācijām atšķiras, bet tie ir atrodami asociāciju tīmekļvietnēs, un jebkurš var ar tiem iepazīties. Esmu trīs asociāciju biedre, bet ar saviem kaķiem galvenokārt piedalos Starptautiskās kaķu apvienības (*The International Cat Association, TICA*) izstādēs. Kaķu izstādē var būt gan skatītājs, gan dalībnieks. Ja jūsu mincis ir draudzīgs, nebaidās no svešiem cilvēkiem un viņam patīk, ka viņu apbrīno, tad ir vērts pamēģināt! Lai piedalītos izstādē, nav noteikti jābūt tiršķirnes kaķim ar ciltsrakstiem. Visām asociācijām ir mājas kaķu kategorija, un izstādē var apskatīt visparastākos mājas kaķus vai šķirnes kaķus, kuŗiem ir kāds defekts, kuŗa dēļ tie nevar piedalīties izstādē savā kategorijā. Galvenais, lai kaķis būtu draudzīgs, tīrs un ar izsukātu spalvu. Kaķiem tas ir īsts skaistuma konkurss!

Jā, kaķi dažreiz ņaud. It īpaši, ja kaķēns vai kaķis izstādē piedalās pirmo reizi. Dažas šķirnes kaķiem ir raksturīgi ņaudēt. Bieži vien izstādē var dzirdēt bengāļu, Siāmas un orientālo kaķu ņaudienus. Bet gadās arī, ka ņaud citu šķirņu kaķēni, jo ir uztraukušies. Ne visi kaķi var būt izstādes kaķi. Tikai pēc piedalīšanās vairākās izstādēs kaķis apjauš, kas notiek un kāpēc viņš ir šeit. Ja kaķim galīgi nepatīk, tad vairs viņu uz izstādēm nevedu.

Kaķi var ļoti daudz ko iemācīt bērniem. Piemēram, atbildību, ka jā rūpējas par citiem, jārespektē cita vēlmes. Kaķis ne vienmēr vēlas rotaļāties. Bērns var iemācīt kaķiem dažādus trikus, bet tam nepieciešama pacietība. Un kaķi labi spēj nomierināt gan bērnus, gan pieaugušos.

Taču jaunākais pārsteigums – tagad esi skolas autobusa šofere! Kāpēc izvēlējies tādu amatu? Cik ilgi bija jāmacās?

Kad sākās pandēmijas laiks, nebija darba un nenotika arī kaķu izstādes. Nespēju sēdēt bez darba, tāpēc sapratu, ka radusies lieliska iespēja apgūt jaunu profesiju. Sapratu arī, ka darbs birojā un ar datoriem mani vairs neinteresē, tāpēc sāku domāt, kas man varētu sagādāt prieku. Man ļoti patīkt braukt ar automašīnu, un Ņujorkas sastrēgumi un dažreiz sarežģītas situācijas uz ceļa mani nebaida. Arī mans tēvs ilgu laiku bija strādājis par šoferi, un laikam arī man pielīpa viņa patika braukt ar auto. Meklēju un nejauši atradu informāciju par *CDL (Commercial Driver License)* kursiem Bruklinā, kur pieteicos. Tā kā bija pandēmijas laiks, mācīties vajadzēja ilgāk. Sākumā bija virtuālas klases, tad braukšana, un eksāmenu kārtu divas reizes, jo pirmajā reizē nepaveicās. *CDL* šoferiem jāpārzina ne tikai ceļazīmes, noteikumi un kā braukt, bet arī jāzina un eksāminētājam jāprot sīki pastāstīt par autobusu uzbūvi un visām sistēmām. Eksāmenu nokārtoju trīs mēnešus pēc mācību uzsākšanas.

Redzēju attēlus **Facebook**,

kur redzamas ielas, pa kuŗām brauc, tātumā Brīvības statuja. Droši vien ir bauda to visu vērot. Un tā katru dienu?

Šoferiem katru mācību gadu un vasaras skolas laikā ir cits maršruts. Man palaimējies, ka vienmēr apkalpoju skolas Manhatanā. Braucu caur dažādiem rajoniem Bruklinā un Manhatanā, un esmu atklājusi jaunas vietas un skaistus skatus, kas man sagādā daudz prieka. Tāpēc man patīk būt ceļā, nevis sēdēt birojā.

Bet satiksme Ņujorkā tāpat kā Losandželosā ir pabriesmīga, nav viegli braukāt pa ielām un brīvceļiem, jo neimtīgi ir sastrēgumi.

Man patīk, ka varu mainīt maršrutu! Es vienmēr mēģinu atrast labāko un ātrāko. Katrs brauciens ir kā piedzīvojums, jo nekad nezini, kas var notikt pa ceļam – gadās, ka ceļu aizšķērsojusi ātrās palīdzības vai atritumu savākšanas mašīna, notikusi kāda avārija vai remontē ceļu, tādos gadījumos ātri jāreaģē un jāatrod cits ceļš. Tas rada gandrīz vai tādu kā azartu un vēlāk gandarījumu, kad esmu veiksmīgi nonākusi galā laikus.

Vai amerikāņu skolas skolēni atšķiras no latviešiem? Mēs savā laikā uz skolu gājām 3-6 km, Reģina Ezera kādā stāstā raksta, ka tas bija spīčka! Vai mūsdienu skolēni netiek pārāk lutināti, vai varbūt tas notiek tāpēc, ka jābaidās no visādām neģēlībām – nolaupīšanas, vardarbības, apmaldīšanās?

Daudzi droši vien būs ar mani vienisprātis, ka tagad ir pavisam citi laiki un ir pavisam citādi bērni un citādi vecāki. Mēs augām citā laikmetā, tāpēc nevaram gaidīt, ka mūsdienu jaunie vecāki būs tādi kā mēs. Un arī viņu bērni aug ļoti atšķirīgā laikā, ja salīdzinām ar to, kādā auga viņu vecāki. Mūsdienu vecākiem nav viegla dzīve, jo jāsaskaņas ar jaunu realitāti, kādā nav bijusi viņu bērnība. Mūsdienās viss mainās ļoti strauji. Šogad manā autobusā brauc bērni, kuŗiem ir 10-13 gadi, un bieži dzirdu viņus runājam, ka daži viņu draugi patstāvīgi brauc uz skolu ar pazemes vilcienu, bet viņus vecāki nelaiž. Un es saprotu vecākus, jo Ņujorkas pazemē viss kas var gadīties.

Un kādi ir vecāki, vai ar viņiem var saprasties? Šķiet, ka reizēm ar vecākiem ir grūtāk nekā ar bērniem.

Nevaru žēloties! Man ir vislabākie vecāki! Nekad nav bijušas problēmas vai nesapraššanās. Laikam man ir paveicies!

Skolas autobusu šoferi bērns aizved līdz skolai un pēc mācībām ved uz mājām. Ko šoferi dara pa dienu?

Pa dienu mums ir pārtraukums. Šogad man pārtraukums ir gandrīz četras stundas, pagājušajā gadā bija tikai divarpus. Viss atkarīgs no tā, kuŗā vietā ir skola un cikos beidzas mācību stundas. Ko daru pārtraukumā? Vienmēr ir mājas darbi, iepirkšanās veikālā, varu iegriezties salonā pie manikīres, aiziet pie ārsta vai vienkārši pabrokastot un nosnausties. Kad sadzimuši mazie kaķēni, tad ir daudz ko darīt mājās ar viņiem.

Vai ir sakari ar citiem latviešiem, tautasdeju kopas „Jumis” dalībniekiem, Bruklinas latviešu skolas kolēģām un audzēkņiem, varbūt laiku pa laiku satiekaties kādā krodziņā, kafejnīcā, ēstuvē?

Protams! Man ir ļoti daudz latviešu draugu un paziņu gan Ņujorkā, gan citās pavalstīs. Diemžēl vairs nedejoju „Jumi”, jo pēc darba grūti izbraukāt uz mēģinājumiem. Taču man ir sakari ar dažiem dejotājiem. Bruklinas skola ir pagātne, bet es sazvānos un sarakstos ar vairākiem vecākiem. Bruklinas skolas skolēni jau ir izauguši, bet mūs vieno ļoti siltas atmiņas. Satīkties gan nav iznācis jau labu laiku, bet virtuāli un pa tālruni sazināties.

Ne tikai man, bet mums visiem ir sācies jauns dzīves posms. Viss plūst un mainās, galvenais, lai priecājamies par to, ko darām un kas mums ir apkārt. Esmu pateicīga par iegūto jauno profesiju un par maniemi kaķiem, un ļoti ceru, ka arī maniemi bērniem būs iespēja atrast iespējas, attīstīt sevi šajos sarežģītajos laikos un nodarboties ar to, kas patīk.

VENTIS
ZILBERTS

Pseidonīms, kuŗu dzejnieki paŗi neizvēlējās

Dzejnieki un rakstnieki savus pseidonīmus, kā zināms, parasti izvēlas paŗi, kādreiz arī pēc draugu vai domubiedru ieteikuma. Œis stāstījums ir par citādu izvēli, kuŗu diktēja laikmets un politiskie apstākļi.

Komponista Jāņa Ivanova (1906–1983) daiŗradē solodziesmas Œanrs aizņem nelielu, bet būtisku vietu – apmēram 25 kompozīcijas. No tām tipogrāfiski iespēstas tikai trīs dziesmas 1959. gadā. Œajā izdevumā divām dziesmām – *Latgales līdumos* un *Manas dzimtenes pusē* – kā teksta autors minēts A. Eglājs.

Pirms daŗiem gadiem man daŗos komponista daiŗradei vēltītajos koncertos nācās komentēt atskaņojamos darbus, tajā skaitā arī pieminētās solodziesmas. Tad atcerējos, ka mūzikologs Olgerts Grāvītis kādā sarunā 90. gados minēja faktu, ka Jāņa Ivanova dziesmas *Latgales līdumos* teksta autora Andreja Eglīŗa vietā izdevuma veidotājiem minējis citu, vārda saknē mazliet līdzīgu, uzvārdu Eglājs – lai tā laika cenzūra akceptētu noŗu izdoŗanu. Saprotams, ka Andreja Eglīŗa vārds 1959. gadā pārsvīrotu ideju izdot kaut vai vienu dziesmu, un nebūtu iedomājams Œāds konteksts – Jānis Ivanovs – tolaik Jāzepa Vītola Latvijas Valsts konservatorijas profesors, Valsts prēmijas laureāts, kas apbalvots ar Tautas mākslinieka goda nosaukumu, un Andrejs Eglītis – trimdinieks un tā laika izpratnē – burŗuāziskais nacio-

nālists. Tas, ka minētā izdevuma notīs dziesas autora vārda vietā minēts tikai segburts A., varbūt bija vēl viena maza viltībiņa, lai nerastos jēlkādas aizdomas par attiecīgo personu. Œis iniciālis vārda vietā maldinājis arī cienījamus mūzikologus – tā vienā

J. Ivanovs // FOTO: LMIC

otrā apcerējumā par Jāni Ivanovu Œeit nosauktajām dziesmām minēts Augusts Eglājs, domāts laikam Latgales dzejnieks, istajā vārdā Ciprijans Pokrotniks.

Uzŗķirot Andreja Eglīŗa Kopoto rakstu VII sējumā, kas izdots 2002. gadā, pārliecinājos vēlreiz, ka 1939. gadā sacerētais un tajā paŗā gadā periodikā un arī dzejoļu krājumā *Varavīksna* publicētais dzejolis *Latgalē* patieŗām ir tas, kuŗa rindiņas

redzamas notīs Jāņa Ivanova dziesmā *Latgales līdumos* – tā tapusi 1940. gadā. Padomju laikā laikrakstu publikācijās rakstot par Œo komponista dziesmu, koncerta recenziju autoriem droŗi vien vajadzēja visādi izlocīties, lai, pasarg' Dievs, ne-

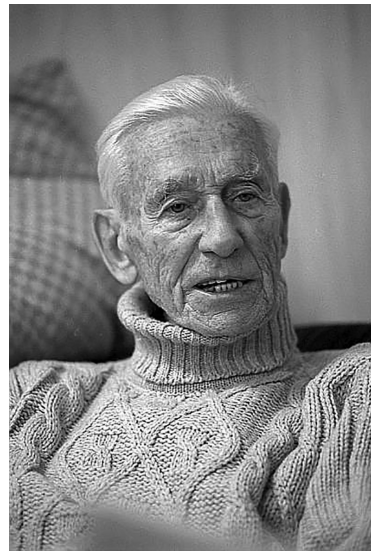

K. Baltpurviņŗ

būtu jāmin ļoti nevēlamā Andreja Eglīŗa vārds, Tā, piemēram, 1956. gada Œurnālā *Karogs* mūzikologs Artūrs Verners komponista 50. jubilejas reizē, apcerot viņa daiŗradi, min, citēju: „[...] atzīmējamās dziesmas *Zeme, zeme, Daugaviņa* ar J. Raiņa tekstu un *Latgales līdumos* ar K. Skalbes (?) tekstu...” Savukārt 1974. gadā kādā laikraksta *Cīņa* recenzijā (sakarā ar Jāņa Ivanova iemīļotā dziedoŗa Tāļa Matīŗa

70 gadu jubilejas koncertu) vēl viena nepareizība, varbūt apzināta, lūk, fragments: „Jubilejas koncertu sāka jubilārs ar sava novadnieka J. Ivanova dziesmu *Latgales līdumos*, kuŗai teksts paŗa sacerēts.”

Un kā ar otru dziesmas *Manas dzimtenes pusē* tekstu, kuŗai

A. Eglītis // FOTO: Valdis Ilzēns

notīs arī rakstīts – A. Eglāja vārds? Ne Andreja Eglīŗa, ne arī Augusta Eglāja (pirmā doma – varbūt tomēr?) kopotajos rakstos nav atrodams tāds dzejolis. Atrisinājums bija gluŗi negaidīts – LNB digitālās bibliotēkas vietnē *Periodika* atrodama publikācija laikrakstā *Rīts* (1937. gada 9. septembris). Dzejoļa autors – Kārlis Baltpurviņŗ, pēc kaŗa trimdinieks Elkhartā, ASV. Dziesmas teksts gandrīz mats

matā sakrīt ar iespēstā dzejoļa tekstu – izmainītas vien daŗas rindiņas. Tikai rodas jautājums, kāpēc notis arī Œai dziesmai kā teksta autors minēts A. Eglājs? Ar Andreju Eglīŗi dzejolim, kā redzams, taŗu nav nekāda sakara. Mans minējums – iespējams, Olgerta Grāvīŗa domu gājiens bija, kā tautā saka: “Pie vienām sāpēm, varbūt izies cauri, liksim to paŗu.”

Runājot par dzejnieku, reŗisoru un aktieri Kārlī Baltpurviņu – noteikti viņŗ un Jānis Ivanovs bija labi pazīstami – 30. gadu otrajā pusē komponists strādāja par diriŗentu Rīgas radiofonā, savukārt Kārlis Baltpurviņŗ bija darbinieks radiofona literārajā daļā. (Starp citu, viņŗ ir tautā pazīstamā Œlāģera *Pie Dzintara jūras* jeb *Dzintarjūras krastā* – latvieŗu teksta autors, un Œi dziesma latviski pirmoreiz skaņēja 1939. gadā uzņemtajā skaņu filmā *Zvejnieka dēls*.)

Tā nu iznācis, ka viens pseidonīms jeb, kā teiktu literātūrzinātnieks Ilgonis Bēŗsons, segburts un segvārds A. Eglājs ticis vienlaikus diviem dzejniekiem – Andrejam Eglīŗim un Kārlim Baltpurviņam, paŗiem tos neizvēloties un droŗi vien nezīnot par to, – vismaz laikā, kad tika iespēstas minētais noŗu izdevums – tālajā 1959. gadā.

Nākotnē, veidojot kādu jaunu tipogrāfisku versiju pieminētajām Jāņa Ivanova dziesmām vai atskaņojot tās koncertos, atdosim godu abiem dzejniekiem, minot istos dziesmu tekstu autoru vārdus!

Labdienas Œodienai no “sveŗu spāŗnu saŗķeltā gaisā”

(Turpināts no 5. lpp.)

Edis:

Mēs mācījāmie par Atmodas dzejniekiem un es uzzināju, ka tu varēji būt izsūtīts, ja tu raksti pret Padomju Savienību. Es sapratu, ka tas bija grūts laiks, jo daudzi riskēja ar savām dzīvēm, lai palīdzētu Latvijai būt brīvai. Es esmu pateicīgs visiem protestētājiem, ka mēs varam brīvi dziedāt “Dievs, svēti Latvijai!”.

Artūrs:

Mēs mācījāmie par dzīvi, literāturu un mūziku Latvijā 1980. gados. Bija tik pārsteidzoŗa cilvēku drosmē, ka var protestēt, rakstīt un darīt to, kas aizliegts. Es noskatījos filmu un es tagad varu iedomāties sevi tajā laikā. Viņiem taŗu ir tāda pati dzīvība kā man. Es esmu ļoti priecīgs, ka viņi to darīja un Latvija tagad ir brīva.

Œodien, lasot skolēnu pārdomas, rodas milzīgs prieks par mūsu latvieŗu sabiedrību, kur jaunieŗi neskatās uz Atmodas laika notikumiem no malas, bet sajūt sevi kā Atmodas mantiņiekus.

Tagad atsauksme no Œujorkas latvieŗu organizāciju padomes

(ŒLOP) viedokļa un Latvieŗi Pasaulē (LaPa) mūzeja un pētniecības centra valdes locekles perspektīvas, ko par 21. janvāŗa pēcpusdienas programmu izteikusi **Anita Bataraga**:

Filmu “Valiants” ir vērts noskatīties katram, jo tā uzjundī atmiņas tiem, kas to laiku piedzīvoja trimdas mīŗņu zemēs, tā stāsta par pirmsatmodas laika trimdas noskaņojumu un personām, tiem, kas vēl nebija dzimuŗi vai dzīvoja Latvijā, kur Œādas informācijas uzzināŗana bija liegta.

Balstoties uz pozitīvajām atsauksmēm, un vietējo latvieŗu izteikto interesi par filmu, sarunāju ar Œujorkas skolas vadību, LaPa valdi un Juri Bļodnieku, ka izrādīsim filmu Jonkeru telpās 21. janvāŗi, sakrītības, bet ļoti piemērotā kārtā- barikāŗu atceres dienā. Priecājos, ka filmas tēmu varēja saskaņot ar Līgas iecerēto “Draudzīgā Aicinājuma” programmu.

Pretpadomju tēma, ko apskatījām skolas programmā un filmā, diemŗēl ir atkal ļoti aktuāla ar pēdējā gada notikumiem Ukrainā. Tādēļ, pēcpusdienas pasākumu nosaucām “Valiants” un zupa”. Zupu pasniedzām apmek-

Pie karoga Jūlijs Johsen un Emma Frierson

lētājiem kopējā maltītē pēc filmas un pēc Juŗa Bļodnieka stāstījuma un viņa atbildēm uz uzdotajiem jautājumiem. “Zupa” arī simbolizē palīdzību un atbalstu, ko sniedz tam, kam grūti. Un tieŗi ar to domu atlikums no ieejas maksas tika vēltīts Œujorkas draudzes Palīdzības fonda Ukrainas atbalsta akcijai. Vakarīņu laikā darbojās arī manis uzsāktais “Rotas Ukrainai” ziedoto rotaslietu galds, no kā, sadarbībā ar Latvijas organizāciju “Ziedot.lv” visus ienākumus izlietojam ukraiņiem vajadzīgo preŗu iepirkŗanai.

Manā ieskatā ieguvēji no dienas programmas bija skolēni un audience ar jauniem priekŗstatiem par Latvijas trimdas politiskajiem centieniem, Palīdzības fonda un “Rotas Ukrainai” kase, kā arī Latvieŗi pasaulē (LaPa) mūzejs un pētniecības centrs, kas izdeva Œo filmu, un kam noziedojām ienākumus no loterijas “Valiants”. “Valiants” Œajā gadījumā bija Abavas vīna darītavas velte Œai vēsturiskajai filmai – vīns! Izlozi vadīja filmas centrālie varoņi – Juris Bļodnieks un Ivars Slokenbergs.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Otrajā lasījumā atbalsta likumprojektu par Valsts aizsardzības dienesta izveidi

16. februārī Saeima otrajā lasījumā atbalstīja likumprojektu, kas paredz Valsts aizsardzības dienesta (VAD) izveidi. Priekšlikumu iesniegšanas termiņš Valsts aizsardzības dienesta likumprojektā uz trešo, galīgo lasījumu ir 2. marts.

Likumprojekts paredz, ka VAD militāro dienestu varēs pildīt vienā no trim veidiem – 11 mēnešus Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vai Zemessardzes vienībā, piecus gadus Zemessardzē kopumā, pildot dienesta uzdevumus ne mazāk kā 21 individuālās apmācības dienu un ne vairāk kā septiņas apmācības dienas katru gadu, vai arī piecu gadu laikā apgūstot augstskolu un kolledžu studentiem paredzēto rezerves virsnieka programmu, ar kopējo apmācību un dienesta uzdevumu izpildes laiku ne mazāk 180 dienas.

VAD būs pakļauti pilsoņi – vīrieši viena gada laikā pēc 18 gadu vecuma sasniegšanas, vai, ja pilsonis turpina iegūt izglītību (izņemot augstāko izglītību) – viena gada laikā pēc izglītības iestādes absolvēšanas, bet ne vēlāk kā līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai.

Šodien pēc plašām debatēm Saeima ar pārliecinošu balsu vairākumu noraidīja *Progresīvo* priekšlikumu, kas pēc būtības būtu paredzējis, ka VAD būtu obligāts arī sievietēm. Līdz ar to saglabājas regulējums, ka sievietes VAD varēs dienēt brīvprātīgi.

VAD būtu pakļauti pilsoņi – vīrieši līdz 27 gadu vecumam, ja nav pamata attiecībā uz tiem lēmumiem, kas paredz valsts aizsardzības dienesta atlikšanu. Tāpat Valsts aizsardzības militārajā dienestā brīvprātīgi var pievienoties arī pilsoņi – vīrieši un sievietes – no 18 gadu vecuma līdz 27 gadu vecumam.

VAD pakļautās personas, kuŗas savu domu, apziņas vai reliģiskās pārliecības dēļ nevar pildīt valsts aizsardzības militāro dienestu, to varēs aizstāt ar valsts aizsardzības civilo dienestu. Plānots, ka alternatīvo dienestu varēs aizvadīt Aizsardzības ministrijas (AM) struktūrās.

Likumprojekts paredz, ka iesaucamajam par neierašanos uz viņam noteiktajām pārbaudēm pavēstē norādītajā vietā un laikā izteiks brīdinājumu vai piemēros naudas sodu līdz 70 naudas soda vienībām jeb 350 eiro.

Pirmo iesaukumu uz brīvprātības pamata VAD plānots īstenot 2023. gada 1. jūlijā. Iepriekš Aizsardzības komisijas sēdē AM valsts sekretārs Jānis Garisons pastāstīja, ka VAD

šogad pirmajā iesaukumā varēsā plānots uzņemt apmēram 300 jauniešus.

Likumprojektā paredzēts, ka no 2028. gada dienestā plānots iesaukt arī ārzemēs dzīvojošos jauniešus.

Rīgā notiks mītiņš un koncerti Ukrainas atbalstam

24. februārī jeb tieši gadu kopš Krievijas pilna apmēra iebrukuma Ukrainā Rīgā, pie Brīvības pieminekļa, norisināsies mītiņš "Bez Tevis nav uzvaras!". Mītiņa dalībnieki tiek aicināti ņemt līdzi Ukrainas un Latvijas karogus, kā arī apģērbā iekļaut Ukrainas karoga krāsas. Tāpat organizatori aicina ņemt līdzi dzeltenus un zilus ziedus, ko nolikt pie Brīvības pieminekļa.

Fonda "Uzņēmēji mieram" organizētajā labdarības koncertā "Veltījums Ukrainai!", kas norisināsies 24. februārī Rīgas cirka arēnā, uzstāsies arī ukraiņu dziedātājs un mūziķis Ivans Dorns. Viņš ir viens no ietekmīgākajiem Ukrainas mūziķiem. Šajās dienās viņš izmanto savu mūziku, lai iestātos par Ukrainas brīvību, atbalstītu savu valsti un runātu par Ukrainu visā pasaulē. Koncertā piedalīsies vairāk nekā 100 mūziķi un mākslinieki. Visu dienu Doma baznīcā notiks aizlūgumi.

Sestdien, 25. februārī, plkst. 12 Rīgā, laukumā pie Kongresu nama, Latvijas mūziķi vienosies labdarības koncertā "Ukrainas brīvībai". Koncerts iecerēts kā brīvprātīgs kultūras nozares atbalsts Ukrainai. Koncerta "Ukrainas brīvībai" pirmajā daļā skanēs Rīgas koŗu un pūtēju orķestra "Rīga" priekšnesumi, savukārt koncerta otrajā daļā uzstāsies Latvijas mūziķi. Koncertu pārraidīs arī televīzijas kanālos LTV1, TV3 un TV24.

Koncerta laikā ar labdarības organizācijas *Ziedot.lv* starpniecību varēs ziedot projektam "Gaismu Ukrainai!". Saziedotos līdzekļus izmantos energoefektīvu ierīču iegādei, kas nodrošinās Ukrainas civiliedzīvotājiem gaismas avotus.

24. februārī no 25. februārī no plkst. 11 līdz 21 laukumā pie Rīgas Kongresu nama notiks biedrības "Ukrainas un Latvijas draudzība" organizētā ierakumu sveču izgatavošanas akcija, kuŗā varēs piedalīties ikviens interesents. Izgatavotās sveces biedrība sūtīs gan Ukrainas bruņoto spēku kaŗavīriem uz fronti, gan Ukrainas civiliedzīvotājiem.

Turpinot 2022. gadā sāktu tradīciju, plānots Ukrainā kritušo piemiņai veidot sveču ceļu no Ukrainas līdz Krievijas vēstniecībai.

12 zinātnisko darbu autorus apbalvo par nozīmīgākajiem sasniegumiem zinātnē 2022. gadā

Latvijas Zinātņu akadēmija (LZA) 12 zinātniskos darbus apbalvojusi par nozīmīgākajiem sasniegumiem zinātnē 2022. gadā, liecina informācija LZA mājaslapā.

LZA akadēmiķis Ivars Kalviņš kopā ar Viktoru Andrianovu, Ilonu Domračevu, Ivetu Kaņepi, Dianu Zeļencovu-Gopejko izstrādāja jaunu pieeju personalizētu pretvēža līdzekļu izstrādē. Pētniece Paula Daija kopā ar Benedīktu Kalnaču starptautiskā kolektīvā monografijā atklāja latviešu modernās sabiedrības veidošanos un rakstniecības saskarsmi. Pētījums iepazīstina plašu Latvijas un citvalstu lasītāju auditoriju ar nozīmīgiem latviešu kultūras veidošanās aspektiem salīdzināmā skatījumā.

LZA akadēmiķis Ēriks Jēkabsone izveidoja unikālu pētījumu Latvijas jaunāko laiku vēsturē ar nacionālu un starptautisku nozīmi "Latviešu izcelsmes virsnieki Krievijas impērijas armijā 19. gadsimta 2. pusē – 1914. gadā". Pētījums pirmo reizi Latvijas historiogrāfijā sniedz plašu ieskatu par militāro dienestu un virsnieka profesiju Krievijas impērijas armijā, latviešu kaŗavīru iesaisti aplūkojamā posma militārajos konfliktos un nacionālās identitātes veidošanos.

Pētnieks Andris Hiršs veica pētījumu par pirmo latviešu filozofu Jēkabu Osi un personālisma strāvojumu. Pirmo reizi pasaules zinātnes vēsturē izdots apjomīgs pētījums par latviešu filozofu Osi, vienu no Latvijas Universitātes idejiskajiem pamatlicējiem.

Kopīgi tikusi izveidota zinātniskā monografija "Latvijas spēks ilgi pastāvēt", kur tika veikta Latvijas ekonomikas un sabiedrības izaicinājumu kompleksa izpēte starptautiskā kontekstā un instrumentāli viedās ekonomikas un sabiedrības attīstīšanai. Darba galvenā redaktore – LZA akadēmiķe Baiba Rivža.

Kopumā tika vērtēti 55 pieteikumi – 16 dabaszinātnēs, medicīnā un veselības zinātnēs, 13 materiālzinātnēs un inženier-techniskajās zinātnēs, 22 humanitārajās, mākslas un sociālajās zinātnēs un četri lauksaimniecības un mežzinātnēs.

Rinkēvičs izsaka pateicību Ukrainas vēstniekam par personīgo ieguldījumu attiecību stiprināšanā

Ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs (JV) 16. februārī tikās ar Ukrainas vēstnieku Latvijā Oksandru Miščenko, pateicoties viņam par personīgo ieguldījumu attiecību stiprināšanā. Ministrs izteica pateicību par vēstnieka ieguldījumu divpusējo attiecību stiprināšanā un aktīvo sadarbību kopš Krievijas kaŗa sākuma Ukrainā.

Rinkēvičs atkārtoti apstiprināja visu iespējamo Latvijas atbalstu Ukrainai, pauzot cerību

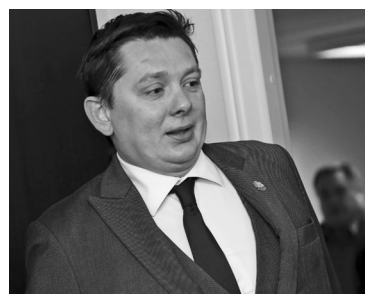

RTU zinātnieki saņem LZA balvas par nozīmīgu sasniegumu zinātnē 2022. gadā // Foto: Elina Karaseva, RTU

uz drīzu Ukrainas uzvaru kaŗā pār Krieviju. Viņš uzteica varoņo ukraiņu tautas cīņu par savas zemes brīvību un neatkarību. Rinkēvičs apliecināja Latvijas ciešo atbalstu Ukrainas integrācijai Eiropas Savienībā. Ukrainas vēstnieks pateicās ministram par personīgo ieguldījumu sadarbībā ar starptautiskajiem partneriem un augstu novērtēja Latvijas nemainīgo atbalstu Ukrainai jau kopš kaŗa pirmās dienas pērn 24. februārī. Īpaša pateicība tika izteikta Latvijas iestāžu ieguldījumam labās prakses nodošanā kaŗavīru rehabilitācijai Ukrainā, kā arī Latvijas slimnīcām un Nacionālajam rehabilitācijas centram "Vaivari". Kopš 2019. gada Miščenko bijis vēstnieks Latvijā. 2022. gada 18. novembrī viņš apbalvots ar Triju Zvaigžņu Ordeni.

Bijušajam deputātam Kaimiņam par grāmatvedības dokumentu viltošanu piespriež 280 stundu sabiedrisko darbu

Rīgas pilsētas tiesa 16. februārī bijušajam Saeimas deputātam, partijas KPV LV dibinātājam Artusam Kaimiņam par grāmatvedības dokumentu viltošanu piesprieda 280 stundu sabiedrisko darbu. Pirmās tiesas spriedumu varēs pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā. Kaimiņu apsūdzēja par SIA "Al De media" grāmatvedības dokumentu, proti, Kaimiņa uzņēmumam SIA "Suņu būda" izsniegto reķīnu viltošanu. 13. Saeima piekrita kriminālvaŗāšanas sākšanai pret Kaimiņu,

taču tās sasaukuma laikā tiesa nebija spējīga lietu iztiesāt un novest līdz spriedumam.

Saeima piekrīt Šlesera krimināllietas iztiesāšanas turpināšanai

Saeima 16. februārī atbalstīja parlamenta deputāta Aināra Šlesera (LPV) izdošanu krimināllietas iztiesāšanas turpināšanai.

Šlesers sēdē aicināja deputātus atbalstīt šo lēmuma projektu. Vienlaikus politiķis noliedza vainu viņam izvirzītajās apsūdzībās. Tiesībaizsardzības iestādes vērsušās Saeimā, prasot atļauju Šlesera tiesāšanai. Tā dēvētā otrā digitālās televīzijas krimināllietā jau atrodas Rīgas apgabaltiesā, taču pēc Šlesera ievēlēšanas par Saeimas deputātu radās jautājums par to, vai viņu var turpināt tiesāt bez Saeimas piekrišanas.

Jau ziņots, ka lietā apsūdzēts Šlesers, bijušais premjers Andris Šķēle, bijušais telekomunikāciju uzņēmuma "Tet" (tolaik "Lattelecom") valdes priekšsēdētājs Juris Gulbis, bijušais Satiksmes ministrijas (SM) valsts sekretārs Nils Freivalds, bijušais Latvijas Valsts radio un televīzijas centra (LVRTC) valdes priekšsēdētājs Lauris Dripe, bijušais uzņēmuma SIA "Hannu Digital" valdes loceklis Gintars Kavacis, toreizējais "Tet" komercdirektors Jānis Ligers, Biznesa daļas vadītājs Toms Ābele un Biznesa atbalsta daļas vadītājs Toms Meisītis.

Lietā apsūdzības celtas par darbībām saistībā ar 2008. gadā SM rikoto konkursu TV programmu zemes apraides nodrošināšanai ciparformātā un uz tā pamata starp "Tet", "Hannu Digital" un LVRTC noslēgtajiem līgumiem. Apsūdzības ieskatā, iespējams, noziedzīgi iegūta summa ir aptuveni trīs miljoni eiro.

Ekonomisko lietu tiesa (ELT) 31. janvārī attaisnoja visus krimināllietā apsūdzētos. Tagad lieta tiek izskatīta apelācijas instancē.

(Turpinājums 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

KULTŪRAS ZIŅAS

Pasniegtas sabiedrisko mediju gada balvas "Kilograms kultūras"

17. februāra vakarā TV tiešraidē sumināja Latvijas sabiedrisko mediju gada balvas "Kilograms kultūras 2022" laureātus. Pērnā gada spožākā kultūras notikums – izstāde un monografija "Purvītis".

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja izstādes "Purvītis" kuratore bija Aija Brasliņa, bet izdevniecībā "Neputns" izdotās monografijas sastādīja Laima Slava.

Katēgorijā "Popkultūra" zeltīto kultūras kilogramu ieguva koncertuzveduma "Ziedonis. Lācis. Virieši" veidotāji – komponists Kārlis Lācis un režisors Reinis Suhanovs (attēlā).

Katēgorijā "Mūzika" skatītāji un klausītāji visaugstāk novērtēja Liepājas Simfoniskā orķestra sezonas atklāšanas koncertu koncertzālē "Lielais Dzintars", kur spēlēja flautiste Dita Krenberga, ērģelniece Iveta Apkalna un pianists Reinis Zariņš, bet diriģēja Guntis Kuzma.

Sadaļā "Literatūra" balvu saņēma monografija par Anšlavu Eglīti "Par skaisto un aplamo dzīvi", autore Ieva Struka (attēlā pa kreisi).

Katēgorijā "Vizuālā māksla" ieguva Liepājas Kaņostas ūdensatorņa atvērto mākslinieku darbnīcu organizatori: gleznotāji Veronika Frolova un Reinis Liepa, tēlnieks Egons Perševics. Darbnīcas rikoja Perševics sadarbībā ar Kaņostas glābšanas biedrību.

Par gada "Pārsteigumu" tika atzīts mākslinieka Kriša Salmaņa plakāts ar Vladimira Putina attēlojumu uz žurnāla "Ir" vāka un pretī Krievijas vēstniecībai uz Paula Stradiņa Medicīnas vēstures muzeja sienas.

Katēgorijā "Kino" skatītāji un klausītāji visaugstāk novērtēja režisora Armanda Zvirbulā

daudzsēriju mākslas filmu "Krimināllieta iesācējam".

Katēgorijā "Mantojums" balvu saņēma Āgenskalna tirgus, kuŗu no jauna radīja SIA "Kalnciema iela", "Arhitektes Lienas Griezītes studija" un projekta autore Liene Griezīte (attēlā).

Katēgorijā "Starts" uzvarēja Rīgas Doma koŗa skolas mūziklu nodaļas audzēkņi par Kārļa Lāča mūzikla "Pūt, vējiņi" iestudējumu.

Savukārt par aizvadītā gada labāko sniegumu teātrī balvu "Kilograms kultūras" saņēma Alvja Hermaņa Jaunajā Rīgas teātrī iestudētā izrāde "Žiņeks. Pītersons. Gadsimta duelis".

"Kilograms kultūras 2022" laureātiem naudas balvu nodrošina Nākotnes Atbalsta fonds (Rietumu banka).

Tradīcija sākās 2012. gadā, kad balvas tika pasniegtas par spilgtākajiem 2011. gada kultūras notikumiem.

Veidos Latgales Mūzikas un mākslas vidusskolu

Šajā pavasarī sāks Rēzeknes Mākslas un dizaina vidusskolas (RMDV) un Jāņa Ivanova Rēzeknes Mūzikas vidusskolas (JIRMV) reorganizāciju, lai līdz 1. augustam izveidotu apvienoto Latgales Mūzikas un mākslas

vidusskolu. Kultūras ministrija, kuŗas padotībā darbojas abas izglītības iestādes, norāda, ka gan RMDV, gan JIRMV uzrāda augstus sasniegumus un sagatavo atzītus speciālistus mūzikas, mākslas un dizaina jomā, kā arī aktīvi līdzdarbojas Rēzeknes, Rēzeknes novada un visa Latgales reģiona kultūras dzīvē. Abām iestādēm ir neliels izglītību priekšlaicīgi pārtraukušo audzēkņu skaits, bet ir liels absolventu skaits, kuŗi turpina mācības augstākās izglītības iestādēs.

Kā viens no galvenajiem apvienošanās ieguvumiem būs iespēja pretendēt uz Eiropas Savienības (ES) fondu līdzekļiem infrastruktūras modernizēšanai, jo, tos varēs ieguldīt tikai izglītības iestādēs ar kompetences centra statusu. Pēc apvienošanās, Latgales Mūzikas un mākslas vidusskola kļūs par lielāko mākslu izglītības iestādi Austrumlatvijā – tajā profesionālās ievirzes un profesionālās vidējās izglītības programmās mācīsies vairāk nekā 600 izglītojamie.

LU Akadēmiskajā bibliotēkā izstāde "Valodniekam Jānim Endzelīnam – 150"

2023. gads ir nozīmīgs gads ne tikai Latvijas filologu un baltistu, bet arī Latvijas akadēmiskajai saimei. Latviešu valodnieka, baltista un pedagoga Jāņa Endzelīna 150. dzimšanas dienu 22. februārī ir iekļauta UNESCO svinamo dienu kalendārā. Īpašo notikumu ar Endzelīnam veltītu plašu izstādi atzīmēs arī LU Akadēmiskajā bibliotēkā.

Bibliotēka izstādē iepazīstinās gan ar Endzelīna biogrāfiju saistītajiem datiem – bērību, skolas gaitām, studijām, gan ar viņa daudzpusīgo zinātnisko darbību, īpašu uzmanību veltot valodnieka saistībai ar LU. Atspoguļojot Endzelīna darbību, izstādē tiks izmantoti LU Akadēmiskās bibliotēkas Rokrakstu un reto grāmatu nodaļā un Misiņa bi-

bliotēkā esošie dokumenti, rokraksti, vēstules, darbu manuskripti un pirmizdevumi, tulkojumi, fotografijas un citi materiāli.

Izstādē plaši būs atspoguļots Endzelīna Charkivas periods no 1909. līdz 1920. gadam, kad viņš strādāja Charkivas Universitātē par profesoru. Pēc paša Endzelīna atzinuma tas bija viņa radošās zinātniskās darbības uzplaukums.

Nozīmīgs Endzelīna dzīves posms aizsākās 1920. gadā, kad valodnieks, Latvijas Augstskolas aicināts, ieradās Latvijā un uzsāka darbu gaitas jaundibinātā augstskolā, kuŗā nostrādāja līdz 1950. gadam. Universitātē viņš izveidoja un vadīja Baltu filoloģijas nodaļu.

Liecības par valodnieka darbību LPSR Zinātņu Akadēmijas Valodas un literatūras institūtā rodama Martas Rudzītes, Rūdolfa Grabja, Pēterā Kļaviņa, Sarmas Kļaviņas un citu valodnieku un laikabiedru saglabātajos materiālos. Izstādi, kas būs skatāma līdz 14. aprīlim, papildinās arī Endzelīna sarakste ar ievērojamiem Eiropas valodniekiem. Plašs pasākums 22. februārī notika arī Jāņa Akurātera muzejā.

Latvijas Pasts izdod pastmarku par godu Endzelīna 150. jubilejai

AS Latvijas Pasts 22. februārī, izdod pastmarku un aploksnī par godu valodnieka Jāņa Endzelīna 150. jubilejai. Pastmarkas nominālvērtība ir 1,83 eiro, un tā paredzēta trešās grupas valstu sūtījumu apmaksai svara katēgorijā līdz 20 gramiem, savukārt pastmarkas tirāža būs 25 000 eksemplāru. Līdz ar pastmarku izdota arī speciāla aploksnē 500 eksemplāru tirāža.

Filatēlijas izdevumu dizaina autore ir māksliniece Lilija Dinere. Pastmarkas un aploksnē vizuālajā noformējumā māksliniece izmantojusi materiālus no Latvijas Universitātes Akadē-

miskās bibliotēkas Misiņa bibliotēkas.

Jauno pastmarku varēs iegādāties lielāko pilsētu pasta nodaļās, kā arī Latvijas Pasta e-veikalā veikals.pasts.lv.

Par pagājušā gada izcilāko kultūras notikumu atzīts koncerts "Dziesma dejo. Deja skan"

Par pagājušā gada izcilāko kultūras notikumu atzīti Dejojātju un dziedātāju svētki "Dziesma dejo. Deja skan".

Pasākumu izcilības balvā uzvarētājus noteica nozares profesionāļi balsojumā, kas pieejams vairāk nekā 2000 pasākumu nozarē strādājošo.

Par 2022. gada izcilāko nestandarta pasākumu atzīta "Dabas galerija". Šis pasākums saņēma "Izcilības balvu" arī nominācijā 2022. gada izcilākais "business-biznesam" pasākums.

2022. gadā par izcilāko notikumu Zemgalē nosaukts "Gaismas vārdi Latvijai", Vidzemē – iestudējums "Skroderdienas Silmačos", Rīgā – Latvijas Mūzikas lielkoncerts, bet Kurzemē – festivāls "Summer Sound". Festivāls "Summer Sound" atzīts arī par 2022. gada izcilāko festivalu.

APSVEICAM VINETU SAREIKU!

Latvijas vijolniece Vineta Sareika uzvarējusi konkursā un kļuvusi par Berlīnes filharmoniskā orķestra pirmo koncertmeistari! Viņa ir pirmā sievietē orķestra 141. gada ilgjājā vēsturē, kas ieņems šo amatu. "Berlīnes filharmoniku" orķestrī Vineta spēlēs desmit mēnešus.

Ziņas apkopojā Sallija Benfelde

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

JURIS
LORENCIS

Tuvāko četru gadu laikā Latvijā esot nepieciešams slēgt ap desmito daļu skolu. To paredz īpašs jaunās valdības rīcības plāna projekts. Izglītības un zinātnes ministrija esot sākusi veidot darba grupu, kas pieņemšot lēmumu par konkrētu skolu slēgšanu. Izpildes termiņš – 2026. gada 30. jūnijs. Latvijā patlaban ir 647 skolas. Tātad varam secināt, ka pārmaiņas skars aptuveni 60 skolu. Rīcības plāna projektā teikts: “Reorganizācijas un likvidācijas process skars aptuveni 10% izglītības iestāžu, tādējādi veicinot izglītības kvalitāti, izglītojamo drošību un labsajūtu, celtu zemākās mēneša darba algas likmes pedagogiem un pedagogu darba slodzi, vienlaikus nodrošinot aizdevumu un grantu iespējas pašvaldībām skolu mācību vides uzlabošanai.” Birokratu valodā vārds “slēgšana” parasti tiek aizstāts ar vārdiem “skolu tikla sakārtošana” un “optimizācija”. 2010. gadā Latvijā bija 858 skolas. Šodien to ir par diviem simtiem jeb 25% mazāk. Un tas viss noticis nieka divpadsmit gadu laikā. Sprotams, slēgtas tikušas pirmām kārtām mazās lauku skolas. Jo tās esot dārgas un nekvitatīvas. Taisnība, rēķinot uz vienu bērnu, uzturēt lauku skolu ar simt audzēkņiem ir dārgāk nekā Rīgas centra ģimnaziju,

kuļā mācās tūkstoš skolēnu. Tomēr apgalvojums, ka lauku skolās zināšanu līmenis ir zemāks nekā pilsētā, ir nepatiess. Lai par to pārliecinātos, pietiek ielūkoties neatkarīgos, objektīvos reitingos, ko katru gadu publicē tīmekļa vietne *skolureitings.lv*. Protams, pastāv tādas īpašas skolas kā Rīgas 1. ģimnazija, Rīgas Franču licejs vai Cēsu Valsts ģimnazija (sarakstu var turpināt), kas visos laikos spējušas izaudzināt spožus talantus. Taču labas skolas ir arī laukos un mazpilsētās. Es pats esmu mācījies Lubānas vidusskolā, kas atrodas 220 kilometrus no Rīgas, tātad “dziļā provincē”. Tas man netraucēja 11. klasē uzvarēt Latvijas Atklātajā fizikas olimpiādē un tajā pašā gadā uzsākt studijas LU Fizikas un matemātikas fakultātē. Par to varu teikt paldies gan savai fizikas skolotājai, gan skolā valdošajai gaisotnei.

Lai gan skolu skaits nemitīgi sarūk, valstī joprojām trūkst skolotāju, īpaši eksaktajos priekšmetos – fizikā, ķīmijā, matemātikā. Tas daļēji skaidrojams ar zemajām skolotāju algām. Politiski apgalvo, ka algas varēšot būtiski celt tikai pēc skolu skaita samazināšanas. Izglītības un zinātnes ministre Anda Čakša (*Jaunā Vienotība*) uzskata, ka “skolu tikls neesot spējis iet līdz demo-

grafiskajām izmaiņām”. Tikmēr Latvijas laukos izveidojies apburtais loks – skola jāslēdz, jo nav bērnu. Pareizāk būtu teikt – politiski un ierēdņi uzskata, ka bērnu ir par maz, lai skola “atmaksātos”. Savukārt skolas slēgšana cilvēku aizplūšanu tikai paātrina. Lai atvieglotu bērniem ceļu uz skolu, ietaupītu savu laiku un naudu, jaunas ģimenes pārceļas uz tuvāko pilsētu vai Rīgu, dažkārt pat aizbrauc no Latvijas. Lauki un mazpilsētas iztukšojas. Tas, kas paliek, ir zeme. Patiesībā Latvijas lauki nekad nav bijuši tik rūpīgi un efektīvi apstrādāti kā pašreiz. Aizvadītajā gadā iegūta viena no lielākajām labības ražām Latvijas vēsturē – 3, 2 miljoni tonnu. Urbānizācija, cilvēku pārcelšanās uz pilsētām ir likumsakarīgs, dabisks process. Kā liecina Somijas piemērs, tas būtu noticis arī tad, ja 1940. gadā Latvija netiktu okupēta. Nedrīkst aicināt cilvēkus palikt laukos tikai tādēļ, lai viņi tur saglabā “latvisku vidi”, tas nebūtu godīgi. Tas, ko iespējams darīt – atbalstīt cilvēkus, kuļi vēlas dzīvot laukos. Kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas nemitīgi tiek runāts par mērķtiecīgu reģionālās attīstības politiku, īpašu atbalstu uzņēmējiem, kuļi ir gatavi radīt darba vietas laukos. Ar retiemi izņēmumiem tas viss palicis vien runu

limeni. Parastā atruna – valstī nav naudas.

Finanšu ministrs Arvils Ašerādens (*Jaunā Vienotība*) intervijā žurnālam *Ir* izteicies, ka “ar pašreizējo nodokļu līmeni visām valsts vajadzībām nepietiek”. Secinājums – jāceļ nodokļi. Iespējams, ministram ir taisnība. Igaunijā nodokļu līmenis ir vēl augstāks nekā Latvijā. Arī latvieši būtu ar mieru maksāt lielākus nodokļus, ja redzētu, ka samaksātā nauda tiek iztērēta lietderīgi un taisnīgi. Varbūt sākt, piemēram, ar Saeimas “sakārtošanu”? Proti, deputātu skaita samazināšanu. Rēķinot uz iedzīvotāju skaitu, Latvijā ir viens no lielākajiem un dārgākajiem parlamentiem pasaulē – 100 deputātu uz 1, 9 miljoniem iedzīvotāju (2022. gada dati). Pilsoņu un tātad vēlētajū skaits ir vēl mazāks. Tikmēr nauda nez kāpēc atrodas visai apšaubāmām vajadzībām. Mediji ziņo, ka jau šogad sāksoties darbi pie Saeimas nama “kompleksas pārbūves un restaurācijas”. Plānots, ka tie ilgsot līdz 2027. gada decembrim (tātad visu 14. Saeimas darba laiku!) un izmaksāšot 34 miljonus eiro. Sprotams, summa būs vēl lielāka, jo tajā nav ierēķināti izdevumi par jaunu mēbeļu iegādi. Tāpat līdzekļus prasīs parlamenta pārcelšanās uz pagaidu telpām. Vēl gan neesot zināms, kur tieši Saeimas ēkas pārbūves

laikā deputāti varētu strādāt. Patiesībā vietā ir jautājums – vai tiešām Saeimas pārbūve ir tā lielākā prioritāte un vajadzība pašreizējā krīzes laikā? Turklāt Saeimas sežu zāle jau tika pārveidota salīdzinoši neseno, 1997. gadā! Kur tam visam ņemt naudu?

Bieži dzirdam apgalvojumus, ka valsts lielākā bagātība ir cilvēki. Diemžēl dzimušo bērnu skaits Latvijā turpina samazināties. Kā liecina Centrālās statistikas pārvaldes dati, 2022. gadā mūsu valstī piedzima tikai 15 535 bērni. Tas ir viszemākais dzimstības rādītājs pēdējo 100 gadu laikā, par 1 885 jaundzimušajiem mazāk nekā 2021. gadā. Kas ir pie vainas? Nedrošība, ko radījusi Covid-19 pandēmija? Kašs Ukrainā? Spiedīgie materiālie apstākļi? Nemitīgās reformas, kuļām grūti piemēroties? Visdrīzāk jau viss kopā. Veidojas lejupējoša spirāle: mazāk cilvēku – mazāk nodokļu – mazāk naudas valsts kasē. Tātad mazāk naudas arī skolām. Bet skolu skaits, bērnu izglītības izmaksas un skolotāju algas ir tikai viena problēmas puse. Pēdējā laikā daudz tiek spriests par mācību saturu. Vai bērni apgūst zināšanas, kas viņiem vēlāk būs noderīgas dzīvē un augstskolā? Un kāpēc jaunieši negrib studēt eksaktās zinātnes? Bet tas jau ir cits stāsts.

KĀRLIS
STREIPS

2003. gada 17. februārī Latvijas Valsts prezidente Vaira Viķe-Freiberga bija Vašingtonā, kur viņa Baltajā namā tikās ar toreizējo ASV Valsts prezidentu Džordžu Bušu, jaunāko. Viens no mērķiem bija apliecināt Latvijas atbalstu amerikāņu briesošajam plānam par Irākas diktatora Sadama Huseina atbrūšanu. Tobrīd ASV valsts sekretārs Kolins Pauels jau bija uzstājies Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padomē ar apgalvojumu, ka Vašingtonas rīcībā esot neapgājami pierādījumi, ka Huseinam jau ir masu iznīcināšanas ieroči. Būšam jaunākajam, acīm redzot, tas bija vajadzīgs, lai pabeigtu savā tēva Džordža Buša, vecākā iesākto minētājā Tuvo Austrumu valstī. 1991. gadā Huseins negaidot anektēja kaimiņvalsti Kuveitu, un Bušs saorganizēja patiesi starptautisku koalīciju, lai irākiešu spēkus no turienes atkal padzītu. Bija doma doties tālāk uz Bagdādi un sagūstīt pašu Huseinu, bet allaž piesardzīgais ASV prezidents nolēma pagaidīt. Savukārt jaunākais pēc 11. septembra uzbrukuma Ņujorkā un Vašingtonā ļoti centās pierādīt saites starp teroristu organizāciju al-Kaida un Irāku. Īstenībā tas bija galvenokārt viceprezidents Diks Čeinijs, kuļš dzina uz karošanu. Vēlāk savos memuāros Pauels uzstāšanos ANO aprakstīja kā baisu kļūdu.

Lielu atbalstu amerikāņu plāniem sniedza tālaika Lielbritānijas premjerministrs Tonijs Blērs,

kuļš arī teicās zinām “pierādījumu” par Irākas ieroču sistēmu. Taču atšķirībā no koalīcijas 1991. gadā šoreiz arī bija valstis, kuļas atteicās tur piedalīties. Sevišķi uzstājīgs bija Francijas prezidents Žaks Širaks, kuļš nākamajā dienā pēc mūsu valsts prezidentes sarunas ar Amerikas prezidentu Austrumeiropas valstu vēlmi atbalstīt topošo koalīciju aprakstīja ar vārdiem “infantila un bistama” un nāca klajā ar domu, ka tās “palaida garām lielu iespēju paklusēt”. Francijas prezidents arī deva mājienu, ka lēmums varētu sarežģīt minēto valstu nākotni Eiropas Savienībā. Tā nenotika. Latvija par pilntiesīgu ES dalībvalsti kļuva 2004. gada 1. maijā.

Pirms doties uz Ameriku, Valsts prezidente uz Rīgas pili aicināja toreizējo premjeru Einaru Repši, Saeimas priekšsēdētāju Ingridu Ūdri, ārlietu ministri Sandru Kalnieti un aizsardzības ministru Ģirtu Kristovski. Tobrīd atklāts vēl bija jautājums, vai lietu varēs atrisināt diplomātiskā kārtā. V. Viķe-Freiberga: “Ja tiek jautāts, vai esat par kaļu Irākā, domāju, ka tautas balss noteikti atbildēs – nē. Jautājumam ir jāskar svarīgāka problēma, Irākas piespiedu atbrūšana, kas saistīta ar pēdējos 10 gados pieņemtajām Apvienoto Nāciju Organizācijas rezolūcijām.”

S. Kalnietes replika: “Mēs savu preses konferenci rīkojām Ministru kabineta telpās, lai neuzsvērtu ne ārlietu, ne aizsardzības ministrijas dominanti Irākas jautā-

jumā. Kopš 31. janvāra, kad Ārlietu ministrija sniedza savu paziņojumu, un 5. februāra, kad ASV Valsts sekretārs Kolins Pauels uzstājās ANO Drošības padomē, nekas nav būtiski mainījies. Es vēlreiz gribu uzsvērt – neviena valsts, tajā skaitā arī Latvija nevēlas kaļu Irākā! Pašlaik vēl nav izsmelti visi diplomātiskie līdzekļi Irākas ietekmēšanai. Jautājums nav par to, vai kaļot ar Irāku, bet gan par to, ka Irākai ir jāatbrūojas. Šajā jautājumā vienoti ir gan ASV, gan tās Eiropas sabiedrotie, gan jaunuzaicinātās NATO dalībvalstis un starptautiskā sabiedrība kopumā. Jautājums ir tikai par taktiku, kā rīkoties, lai to sasniegtu.” Valsts galvenās amatpersonas, tiekoties Rīgas pilī, arī atzina, ka galīgais lēmums par piedalīšanos Irākas atbrūošanā būs jāpieņem Saeimā.

Tā diena pienāca 2003. gada 19. martā. Premjerministrs Repše debates uzsāka ar šādu paziņojumu: “Šī sēde sasaukta īsti laikā, ne par agri, ne par vēlu, bet kādas steigas, taču arī bez mazākās kavēšanās. Vēl aizvakar mēs nevarējām par šo jautājumu runāt ne valdībā, ne Saeimā, jo tādējādi mēs būtu atklājuši mūsu sabiedroto mums konfidenciali uzticētos tālākas stratēģijas un rīcības plānus. Tāpēc mēs nevarējām šo soli spert, pirms vēl sabiedrotie nebija skaidri un gaiši pateikuši par saviem nodomiem un pirms nebija izsmeltas visas diplomātiskās risinājuma iespējas. Taču tāds brīdis ir pienācis tagad, un mēs esam šo

jautājumu, kā demokrātiskā valstī pienākas, cēluši parlamenta priekšā šodien, bez vilcināšanās, bez mazākās kavēšanās, tikko to atļauj apstākļi.”

Tā bija 8. Saeima, un debates par to, vai piedalīties amerikāņu vadītajā procesā, ilga visu dienu un līdz pat nākamajam rītam. Galīgajā lasījumā par Latvijas atbalstu ANO Drošības padomes rezolūcijas 1441 izpildei nāca plkst. 3:42 no rīta. Vispirms lēmuma projekts apstiprināts pirmajā un pēc tam otrajā un galīgajā lasījumā. Balsojums bija 73 par, 24 pret, te vēl piebilstot, ka Amerika, Lielbritānija, Austrālija un Polija Irākas bombardēšanu bija sākusi pusnaktī, un tātad trīs stundas un 42 minūtes pirms Latvijas galīgā lēmuma turp sūtīt arī savus kaļavīrus.

Tā dēvētais otrais Persijas jūras liča kaļš turpinājās daudz ilgāk nekā pirmais. Trīs no Latvijas zaldātiem mājās tika atvesti zārkā. Patlaban Irākā ir 34 kaļavīri no Latvijas, un viņu mandāts patlaban ir apstiprināts līdz šī gada 1. novembrim.

Pagājušajā nedēļā Saeima beidzot atsāka darbu pie likuma par Valsts aizsardzības dienesta veidošanu. Lasītāji, iespējams, atcerēsies, ka pērn pēc Kremļa fašista genocīda uzsākšanas Ukrainā, šāda dienesta izveidošana no Aizsardzības ministrijas puses tapa prezentēta kā ļoti steidzama lieta. Tomēr izrādījās, ka ministrijas izstrādātais likuma projekts bija

Par mūsu ceļu uz NATO

brāķis, un 13. Saeima tā arī netika līdz tā tālākai izskatīšanai. 14. Saeima to atjaunoja, un pagājušajā nedēļā bija otrais no trim lasījumiem. Balsojums bija 77 par un 11 pret. Pret bija deputāts Edmunds Ziviņš no partijas “Latvija pirmajā vietā”, kā arī visi 10 klātesošie deputāti no partijas *Stabilitāte!* Šī pēdējā partija ir ieņēmusi *Saskaņas* kādreizējo vietu kā kaimiņvalsts lielākā atbalstītāja, lai gan nākamajā dienā pēc Kremļa fašista barbarisma uzsākšanas pat *Saskaņa* neuzdrīkstējās balsot pret rezolūciju Saeimā, kuļā uzbrukums tika nosodīts.

Patlaban rādās, ka Kremļa fašists jau ir sācis domāt par uzbrukumu pret Moldovu. Vēsturē ir kaļš ar Gruziju, Krimas aneksija, marodēšana Ukrainas dienvidaustrumos un nu asinspirts, kādu fašists sarīkojis kaimiņvalstī. Tāpēc ikkatram latvietim jābūt pateicības pilnam, pirmkārt, par to, ka Valsts prezidentei 2003. gadā nenodrebēja roka, un, otrkārt, ka gadu pēc tam NATO pastiepa savu roku mūsu virzienā un aicināja nākt alianses pulkā. Īpaši šai laikā, kad tepat blakus plosās briesmīgs kaļš.

Šī publikācija sagatavota ar Mediju atbalsta fonda finānciālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

SALLIJA
BENFELDE

20. februārī, Maidana gadadienā un dažas dienas pirms pagājis gads kopš Krievijas pilna mēroga iebrukuma Ukrainā, Kijivā negaidīti, iepriekš neizziņotā vizītē ieradās ASV prezidents Džo Baidens. ASV prezidents pirmo reizi ieradās valstī, kurā notiek karš, bet kuŗas teritorijā nav ne ASV, ne NATO karavīru. Tiesa gan, dažas stundas pirms vizītes Krievija par to tika brīdināta, lai nenotiktu kādas “nejausības”, un vizītes laikā ASV iznīcinātāji patrulēja Polijas gaisa telpā Ukrainas robežas tuvumā, no kuŗienes notika Ukrainas gaisa telpas kontrole.

“Es brīdināju pasauli, ka Putins uzbruks, es biju par to pārliecināts. Un domāju, ka ir ļoti svarīgi, lai nerastos šaubas par ASV atbalstu Ukrainai viņu karā pret nežēlīgo Krievijas uzbrukumu. Ir labi atgriezties Kijivā. Šī ir mana astotā vizīte, bet daudz kas ir mainījies. Iebrukuma dēļ ir noticis daudz slikta, tomēr Ukrainas iedzīvotāji ir spējuši izrādīt tādu drosmi, kādu reti kāds ir spējis,” vizītes laikā sacīja Baidens. ASV prezidents arī apsolīja ka ASV turpinās atbalstīt Ukrainu. Viņš paziņoja, ka Ukraina no amerikāņiem saņems arī tāda veida ieročus, kas līdz šim nebija piegādāti, informēja arī par papildu militāro palīdzību Ukrainai 500 miljonu dolāru vērtībā. Baidens arī uzsvēra, ka ASV augstu vērtē Ukrainas tautas spēju pretoties Krievijas agresijai: “Tajā tumšajā naktī pirms gada pasaule gatavojās uz klausīt ziņas par Kijivas krišanu, varbūt pat par Ukrainas galu. Pēc gada Kijiva ir izturējusi, Ukraina ir izturējusi, demokrātija ir izturējusi,” sacīja Baidens. Jāpiebilst, ka 20. februārī gan ukraiņiem, gan ļoti daudziem cilvēkiem Latvijā bija svētku sajūta, Kijivā valdīja pat zināma eiforija, jo ASV prezidenta vizīte liecināja, ka Ukraina nav pamesta viena ciņā ar ļaunumu. Savukārt Ukrainas aizsardzības ministrs Oleksijs Reznikovs TV kanālā “Freedom” pāuda, ka Krievija nesasniegs savus mērķus kaujas laukā Ukrainā, jo tās mērķis ir atjaunot Krievijas impēriju, iznīcinot Ukrainu, atjaunot padomju impēriju, “norijot” Ukrainu, Baltkrieviju, Lietuvu, Latviju, Igauniju, Poliju, un atjaunot arī Berlīnes mūri.

Bet karš turpinās, un Krievija turpina mēģināt iznīcināt Ukrainas valsti, cilvēkus un zemi, pārvēršot to par izdedzinātu teritoriju. Krievija jau ir sākusi pastiprinātus uzbrukumus Ukrainai, un ir pamatotas bažas, ka 24. februārī, kad apritēs tieši gads kopš Krievijas saktā pilna mēroga iebrukuma, agresorvalsts pastiprinās savus uzbrukumus, izmantojot visus savus resursus. Krievijas zaudējumi kara laukā ir milzīgi, šīs nedēļas nogalē tā, iespējams, jau būs zaudējusi aptuveni 150 tūkstošus savu karavīru un daudz militārās tehnikas. Tomēr agresorvalsts centieni iejaukties vai ietekmēt citas valstis turpinās –

publiski kļuvis zināms par tās apvērsuma plāniem Moldovā, jau noticis prokrievisko aktivistu organizēts protests pret valsts varu. Krievijas pusē joprojām ir Baltkrievijas diktators Lukašenko un Ungārijas premjers Orbans. Google kiberdrošības uzņēmums “Mandiant” savukārt ziņo, ka laikā no 2020. līdz 2022. gadam kiberuzbrukumu skaits NATO valstīs pieaudzis par 300 procentiem, bet Ukrainai – par 250 procentiem. Jau pagājušā gada pirmajos četros mēnešos Ukrainā novērots daudz vairāk kiberuzbrukumu, nekā iepriekšējos astoņos gados kopā. Jāpiebilst, ka arī Latvija jau vairākas reizes ir piedzīvojuši prokrieviski noskaņoto hakeru uzbrukumus, un t.s. Kremļa trolli darbojas sociālajos tīklos.

Intervijā mūsu laikrakstam Ukrainas vēstnieks Oleksandrs Miščenko pastāstīja, ka okupan-

ti uz Krieviju piespiedu kārtā deportējuši aptuveni miljonu ukraiņu, to skaitā arī bērnus. Protams, precīzs deportēto skaits nav zināms.

Stāstot par karu Ukrainā, bieži tiek pieminēti bojā gājušie, ievainotie bērni, arī tas, ka pārciestais atstāj neizdzēšamas traumas psihē. Tomēr šiem bausajiem stāstiem ir vēl kāda, mazāk zināmā puse – kas notiek ar deportētajiem bērniem? Ir zināms, ka bērnus nereti vecākiem atņem, uz Krieviju tiek deportēti arī bērni no bāreņu namiem vai tie bērni, kuŗi vecākus zaudējuši karā.

Nesen klajā nācis Jeila universitātes (ASV) humanitāro pētījumu laboratorijas programmas *Conflict Observatory* ziņojums par deportētajiem Ukrainas bērniem. Šī programma, kas tika izveidota pagājušā gada maijā pēc ASV Valsts departamenta ini-

ciatīvas un pēta Krievijas kara noziegumus Ukrainā. Pētījums ir par vismaz 6000 bērniem vecumā no sešiem mēnešiem līdz 17 gadiem, kuŗi tika deportēti uz Krieviju un anektēto Krimu laikā no pagājušā gada februāra līdz šī gada janvārim. Kā iemesls vienmēr tika minēta vai nu bērnu drošība, vai adopcija, un iestādēs, kurās viņi nokļuva, notika bērnu “pāraudzināšana”. Nereti bērni nokļuva nometnēs, bet tikai daļai pēc tam atļāva atgriezties pie vecākiem, jo Ukrainas armija okupētās teritorijas bija atbrīvojusi – tā notika, piemēram, ar bērniem no Čarkivas un Hersonas. Dažās nometnēs, piemēram, Čečenijā, notika arī bērnu militārā apmācība. Bija arī gadījumi, kad vecākiem bija jābrauc pakaļ bērniem cauri okupētajām teritorijām, kuŗās bija liels risks nokļūt filtrācijas nometnēs, no kuŗām

cilvēki pazūd bez pēdām vai var tikt apcietināti. Reizēm pēc bērniem drikstēja braukt tikai mātes.

Simferopoles bērnu namu “Joločka” Krimā tagad dēvē arī par koncentrācijas nometni un žurnālisti, kuŗi to pētījuši, to sauc pat par Osvencimu, jo bērnu dzīves apstākļi bijuši neiedomājami smagi, pat briesmīgi. Ir izdevies pierādīt, ka no Hersonas uz šo bērnu namu ir deportēti 14 bērni bāreņi, bet, cik pavisam Ukrainas bērnu ir nokļuvuši šajā 21. gs. Osvencimā, nav zināms. Krima tika anketēta 2014. gadā un, piemēram, minētā bērnu nama “Darba programma 2021. – 2025. gadam” paredz, ka bērnos jāaudzina patriotisms, viņiem jāmaca, ka Krima atrodas Krievijas dienvidos un ka viņi ir Krievijas pilsoņi, ir daļa no tās. 2020. gadā vairākas audzimate vērās plašsaziņas līdzekļos un stāstīja par cietsirdīgo apiešanos ar bērniem “Joločka”. Viena no viņām Olga Kramnaja, piemēram, pastāstīja, ka viņas aizbilstamais, divus gadus vecs zēns, sver tikai sešus kilogramus, nespēj sēdēt, runāt un pats nespēj arī paēst. Pēc medicīniskām pārbaudēm atklājās, ka bērnam ir distrofija, atūdeņošanās, rachīts un galvaskausa deformācija. Pēc skandāla plašsaziņas līdzekļos, bērnu namā notika Veselības ministrijas un prokuratūras pārbaude, kas nekādus pārkāpumus neatklāja. Arī atkārtotās pārbaudes neko nemainīja, pārbaudītāji “nepamanīja” distrofiskos bērnus. Un uz šo bērnu namu – Osvencimu pagājušajā gadā tika deportēti bāreņi no Hersonas. Kamēr turpinās karš, nav iespējams uzziņāt, kas notiek ar šiem bērniem, tāpat kā nav iespējams palīdzēt daudzajiem tūkstošiem uz Krieviju deportētajiem bērniem.

Tikmēr socioloģiskās aptaujas Krievijā liecina, ka Krievijas iedzīvotāju attieksme pret karu Ukrainā un Krievijas nežēlīgo, prātam neaptveramo cietsirdību okupētajās teritorijās nemainās. Par to liecina arī Levasdas Centra, kuŗš Krievijā pasludināts par “ārvalstu aģentu”, pētījumi. Protams, pilnībā uzticēties nevar nevienai aptaujai, jo bailes un pašapmāns arī šī centra pētījumus vismaz daļēji padara par neprecīziem, bet, apkopojot dažādus pētījumu avotus un ekspertu secinājumus, jāatzīst, ka Krievijas iedzīvotāju kopējā nostāja nemainās: Krievija rikojas pareizi un viņi lepojas ar savu valsti. Tādēļ dažu valstu aicinājumiem uz sarunām ar Krieviju nav nekāda pamata, jo agresorvalsts rīcību tās iedzīvotāji kopumā atbalsta joprojām.

Foto: Kurts Sauters

Šīs publikācijas sagatavotas ar Mediju atbalsta fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

MAF
Mediju atbalsta fonds

ASINS GADS

MĀRA
LIBEKA

Generālprokuratūras Īpaši pilnvarotū prokuroru nodaļas vadītāja **Evita Šiba** ir uzraugošā prokurore aizvadītā gada 15. martā Valsts drošības dienesta sāktajam kriminālprocesam pēc trim Krimināllikuma pantiem. Tas sāks nēlgi pēc Krievijas iebrukuma Ukrainā par noziegumiem pret cilvēci, pret mieru, kā arī kara noziegumiem. Latvijas likumi ļauj uz sākt procesu pēc šiem pantiem arī tad, ja noziegumi nav izdarīti Latvijā vai pret Latviju un tos nav pastrādājuši Latvijas valstspiederīgie. Kur paliek savāktie pierādījumi un vai ar tiem būs gana, lai tiesātu kara noziedzniekus?

Vai Ukrainas kara bēgļi ir atsaucīgi un labprāt izmanto iespēju sniegt liecības par piedzīvotajiem kara noziegumiem?

Pirmie, kuŗus bēgļi satiek, šķērsojot Latvijas Republikas robežu no Krievijas Federācijas puses, ir Latvijas robezsargi. Viņi katru bēgļi informē par iespēju sniegt liecības un izsniedz Valsts drošības dienesta speciālu šim nolūkam sagatavotu informatīvo lapu ukraiņu, krievu, latviešu un angļu valodā. Tur ir norādīts, kā sazināties ar dienestu un pieteikties, ja no Ukrainas atbēgušo cilvēku rīcībā ir, viņuprāt, vērtīga informācija, ko viņi gribētu nodot dienesta izmeklētājam. Šādas informatīvās lapas ar visu nepieciešamo informāciju var saņemt arī bēgļu reģistrācijas centros.

Jāatzīst, ka atsaucība varētu būt lielāka – esmu secinājusi, ka arī citās valstīs ir līdzīga problēma – lielākā daļa Ukrainas kara bēgļu nevēlas liecināt. Viņi baidās, jo daudziem Ukrainā ir palikuši radnieki, ģimenes locekļi... Iespējams, viņi baidās arī tādēļ, ka nav pārliecināti par datu drošību, un pieļauj iespēju, ka kaut kādā veidā kāds, kuŗam tas nav jāzina, varētu uzzināt par viņu sniegto liecību saturu.

Tajā pašā laikā ir valstis, kur izveidotas speciālas interneta vietnes. Tur no Ukrainas aizbēgušais iedzīvotājs var ne tikai pieteikties liecību sniegšanai, bet arī ielādēt uzņemtos video materiālus un fotografijas. Kā stāsta citu valstu kolēģi, diemžēl šīs vietnes tikpat kā netiekot izmantotas. Tāpēc secinu, ka, ja ir vēlme sniegt liecības, tad pietiek tikai ar publicētu tālruņa numuru vai e-pastu, un tam, ka tiek izveidotas speciālas vietnes, nav izšķirošas nozīmes informācijas iegūšanai.

Bet varbūt viņi isti nesaprot, kāda jēga būs no šīm sniegtajām liecībām? Viņi netic, ka tām var būt nozīme.

Manuprāt, pirmo reizi vēsturē ir noticis tas, ka galveno starptautisko noziegumu izmeklēšana sākas laikā, kad karš vēl nav beidzies. Parasti šādas izmeklēšanas tiek uzsāktas pēc notikušā kara vai bruņota konflikta beigām, taču šoreiz ir pavisam citādi. Mums visiem, ne tikai tiem, kas piedalās izmeklēšanā, bet arī jebkuram Latvijas vai citas demokratiskas valsts iedzīvotājam, jau tagad ir skaidrs, kas notiek Ukrainā. Eiropas valstu vidū valda nepiere-

dzēta vienprātība jau pašā kara sākumā rosināt kriminālprocesus, lai saglabātu cilvēku uzfilmētos video vai uzņemtās fotografijas kā pierādījumus pastrādātajiem noziegumiem. Daudzi varbūt brīnās, ko tur saglabāt, jo internets taču ir pilns ar nežēlīgām kara ainām. Tomēr, lai fakts kļūtu par pierādījumu, ir svarīgi to likumā paredzētajā kārtībā iegūt un noteiktā procesuālajā formā nostiprināt. Mēs taču nevaram zināt, no kurienes nāk tie interneta ievietotie materiāli un kā viņi ir izveidoti.

Cik daudz cilvēku ir snieguši liecības?

92 personas, kas nav daudz no tiem vairāk nekā 30 tūkstošiem Ukrainas iedzīvotājiem, kas atbēguši uz Latviju. Tiesa, ne jau visi ir palikuši mūsu valstī – daļa tikai šķērsoja Latviju kā tranzitvalsti.

Bet ar faktiem vien nepietiek. Kā jūs iegūstat pierādījumus?

Lai fakts kļūtu par pierādījumu, informācija, ko sniedz bēglis, ir likumā noteiktā kārtībā jāiegūst un jānostiprina liecībās. Tātad šis cilvēks ir jānopratinā. To veic Valsts drošības dienesta izmeklētājs vai arī Valsts policijas vai Valsts robezsardzes izmeklētāji no mūsu izmeklēšanas grupas. Valsts drošības dienesta izmeklētājs ir procesa virzītājs. Viņš saņem informāciju no cilvēkiem, kuŗi ieradusies no Ukrainas un vēlas sniegt liecības. Ja šāda persona atrodas, piemēram, kaut kur lauku reģionā, tad ar viņu sazinās dzīvesvietai tuvākais policists, kuŗš ir iekļauts mūsu izmeklēšanas grupā, kurā ir vairāk nekā 20 izmeklētāji no dažādām Latvijas vietām. Šis viņiem ir papildu darbs līdzās ikdienā veicamajiem uzdevumiem. Savukārt, ja kara bēglis atrodas Rīgā, tad viņu var nopratināt Valsts drošības dienesta izmeklētājs. Izmeklētāji varētu nopratināt daudz vairāk cilvēku un darīt to intensīvāk, bet, lai tas notiktu, ir nepieciešama Ukrainas kara bēgļu vēlēšanās sniegt šīs liecības.

Vai jums jau ir zināmi arī noziegumus pastrādājošo personu uzvārdi?

Mūsu kriminālprocesā neviens liecību sniedzējs šādus uzvārdus nav nosaucis. Ukrainas drošības dienesta izmeklētāji kriminālprocesā ir personas, kas atzītas par aizdomās turētajiem par bruņotu agresiju, ko veic Krievijas Federācija pret Ukrainu.

Citās valstīs ir bijušas liecinieku un cietušo liecības, kuŗās tiek nosaukti konkrētu vainīgo personu uzvārdi.

Kam tiks nodoti savāktie pierādījumi?

Katra valsts apkopo tos pierādījumus, kas ir tās rīcībā. Jau šobrīd notiek informācijas apmaiņa starp valstīm.

Latvijas izmeklētāji analizē un sagrupē savus pierādījumus. Noteikta informācija apmaiņa ar Starptautisko krimināltiesu. Latvija varētu savus iegūtos pierādījumus nodot kādai citai apvienotās izmeklēšanas grupas valstij, ja tā izmeklētu kādu konkrētu nozieguma epizodi un tai būtu

“Lielākā daļa Ukrainas kara bēgļu nevēlas liecināt”

Foto: Kūrts Sauters

“Manuprāt, pirmo reizi vēsturē ir noticis tas, ka galveno starptautisko noziegumu izmeklēšana sākas laikā, kad karš vēl nav beidzies. Parasti šādas izmeklēšanas tiek uzsāktas pēc notikušā kara vai bruņota konflikta beigām, taču šoreiz ir pavisam citādi. Mums visiem, ne tikai tiem, kas piedalās izmeklēšanā, bet arī jebkuram Latvijas vai citas demokratiskas valsts iedzīvotājam, jau tagad ir skaidrs, kas notiek Ukrainā. Eiropas valstu vidū valda nepieredzēta vienprātība jau pašā kara sākumā rosināt kriminālprocesus, lai saglabātu cilvēku uzfilmētos video vai uzņemtās fotografijas kā pierādījumus pastrādātajiem noziegumiem.”

nepieciešami pierādījumi, kuŗi atrastos Latvijā izmeklētājā kriminālprocesā. Mūsu valsts Kriminālprocesa likums neļauj nosūtīt lietu uz tiesu, ja personai nav uzrādīta un izsniegta apsūdzība. Jāatzīst, ka šajā ziņā mums ir sietas rokas, jo nedrīkstam nevienu notiesāt aizmuguriski, neizsniedzot apsūdzību. Tas ir iespējams tikai gadījumā, kad apsūdzētais ir pazudis iztiesāšanas laikā. Kā uzzināju no lietuviešu kolēģiem, Lietuvā par galvenajiem starptautiskajiem noziegumiem var apsūdzēt un notiesāt bez apsūdzētās personas klātbūtnes. Ja Latvija, vācot pierādījumus, konstatēs kādā konkrētā noziegumā vainīgo personu, tad nav šķēršļu nosūtīt šo lietu, piemēram, Lietuvas kolēģiem, lai viņi varētu celt apsūdzību un notiesāt vainīgās personas.

Pirms vairākiem mēnešiem tika ziņots, ka ir izveidota starptautiska izmeklētāju grupa, lai

organizētu faktu vākšanu par kara noziegumiem un to koordinējot Lietuva. Toreiz Latvija tai nebija pievienojusies. Vai patlaban ir kaut kas mainījies?

Jā, Latvija ir pievienojusies apvienotajai izmeklēšanas grupai. Tajā ir sešas Eiropas valstis (Lietuva, Polija, Latvija, Igaunija, Slovākija un Rumānija), kā arī Ukraina, un Starptautiskā krimināltiesā. Katra valsts šajā ziņā ir patstāvīga un tā neietekmē izmeklēšanu citās valstīs. Apvienošanās šādā grupā dod iespēju ērtāk apmainīties ar pierādījumiem. Ja kādai valstij ir kaut kas nepieciešams no Latvijas, mēs varam apmainīties ar informāciju tieši un nepastarpināti. Tā ir apvienotās izmeklēšanas grupas priekšrocība.

Kara noziegumu izmeklēšana ir jauna prakse. Vai valstīm ir vienprātīga izpratne par to, kas tiek uzskatīts par kara noziegumu?

Kara noziegums ir aizliegta kara vešanas noteikumu vai starptautisko humanitāro tiesību pārkāpšana, tai skaitā humanitāro tiesību aizsargātas personas slepkavošana, spīdzināšana vai necilvēcīga izturēšanās pret šādu personu, ķīlnieku sagrābšana, nelikumīga deportācija, pārvietošana, brīvības ierobežošana, pilsetu vai citu objektu neattaisnojama postīšana. Minētais ir Latvijas Krimināllikuma 74. pantā noteiktais kara nozieguma definējums, bet līdzīgas normas ir arī citu valstu krimināllikumos, jo šī norma izriet no Romas Starptautiskās krimināltiesas statūtiem, ko savas valsts Krimināllikumā ir integrējusi Latvija un citas valstis.

Jūs uzraugāt kriminālprocesus, kas ir ierosināti par īstenotajiem kara noziegumiem, noziegumiem pret mieru un cilvēci, bet kāpēc tur nav iekļauts genocīds, kas notiek visu mūsu acu priekšā?

Sākotnēji, kad tika uzsāks kriminālprocess, Valsts drošības dienests saskatīja trīs Krimināllikuma pantu pārkāpumu, par kuŗiem tika uzsākta izmeklēšana. Iespējams, ka situācija ir mainījusies un šobrīd notiekošajā Ukrainā var saskatīt arī genocīda pazīmes – tiešu darbību nolūkā pilnīgi vai daļēji iznīcināt ukraiņu tautu, nogalinot, nodarot viņiem dzīvībai vai veselībai bīstamus miesas bojājumus vai novēdot viņus līdz psihiskai saslimšanai. Tieši radot viņiem tādus dzīves apstākļus, kas pilnīgi vai daļēji šos cilvēkus fiziski iznīcina, kā arī, lietojot līdzekļus, kuŗu mērķis ir novērst bērnu dzimšanu šādā grupā, vai nododot bērnus pie spiedu kārtā no vienas cilvēku grupas otrā. Iespējams, ka kādā no valstu uzsāktajiem kriminālprocesiem varētu tikt noteikta papildus kvalifikācija – genocīds.

Kuŗi ir bijuši nežēlīgākie fakti Latvijā sniegtajās kara cietušo ukraiņu liecībās?

Mani šokēja fakts par kādu ģimeni, kuŗa mēģināja izbraukt no Mariupoles, un, braucot ārā no pilsētas, okupanti uzspriedzināja viņu automašīna. Gāja bojā viņu mazgadīgā meita, bet mātei tika amputētas kājas un tēvs zaudēja roku. Viņi bija zaudējuši samaņu. Par laimi, kaut kādā veidā bija nogādāti slimnīcā un vēlāk, pēc neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanas, transportēti uz Latviju. Viņi ārstējās Nacionālajā rehabilitācijas centrā “Vaivari” un sniedza liecības Latvijā.

Kāds ir jūsu viedoklis par to, kāds būs šo kara noziegumu izmeklēšanas gala rezultāts?

Kamēr nemainīsies politiskā situācija Krievijā, visticamāk, notiesāt klātienē Krievijas augstākās amatpersonas nebūs iespējams. Tomēr ceru, ka par šiem noziegumiem atbildīgās personas agri vai vēl tiks sauktas pie atbildības, jo saskaņā ar Krimināllikuma 57. pantu personai, kas izdarījusi noziegumu pret cilvēci, noziegumu pret mieru, kara noziegumu vai piedalījies genocīdā, kriminālatbildības noilgums neiestājas.

MĀRIS
BINDERS**ANDRIS NELSONS****ASV**

13., 14., 15., 20., 21., 22., 28., 29. **aprīlis** Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra, Symphony Hall, Boston, MA*

24., 25. **aprīlis**, Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra, Carnegie Hall, New York, NY*

Austrija

1., 2., 3., 4., 5., 7., 8., 9., 10. **aprīlis** Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig, Großes Festspielhaus, Salzburg*

Vācija

2., 3., 9., 10., 16., 17. **marts** Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig, Gewandhaus zu Leipzig*

ANDRIS POGA**Dānija**

30., 31. **marts** Andris Poga un *Aarhus Symphony Orchestra, programmā Pētera Vaska "Musica serena", Musikhuset, Aarhus*

Norvēģija

2. **marts** Andris Poga un *Oslo Philharmonic, Oslo Philharmonic Choir, Konserthus, Oslo*

9. **marts** Andris Poga un *Stavanger Symphony Orchestra, Stavanger Symfonikor, Konserthus, Stavanger*

17. **marts** Andris Poga un *Stavanger Symphony Orchestra, Konserthus, Stavanger*

AINĀRS RUBIĶIS**Austrija**

25., 30. **marts**, 1., 14., 23., 26., 28. **aprīlis** Ainārs Rubiķis diriģē Modesta Musorgska operu "Boriss Godunovs" *Tiroler Landestheater, Innsbruck*

JĀNIS LIEPIŅŠ**Vācija**

1., 3., 5. **marts** Jānis Liepiņš diriģē Džoakino Rosini operu "Seviljas bārdzīnis" *Pfalzbau Ludwigshafen*

8., 12., 15. **marts** Jānis Liepiņš diriģē Džuzepes Verdi operu "Likteņa vara" *Musensaal im Rosengarten*

AIVIS GRETERS**Zviedrija**

22., 29. **aprīlis** Aivis GreTERS diriģē Pola Abrahama opereti "Reiz viesnīcā "Grand Hotel" (*Märchen im Grand Hotel*), *GöteborgsOperan*

KRISTA AUDERE**Dānija**

10. **marts** Krista Audere un *DR Vokalensemble* (programmā Emila Dārziņa "Mēness starus stīgo"), *Trinitatis Kirke, København*

KASPARS PUTNIŅŠ**Zviedrija**

23. **marts** Kaspars Putniņš un *Radiokören, Berwaldhallen, Stockholm*

ALVIS HERMANIS**Itālija**

31. **marts**, 1., 2., 6., 7., 8. **aprīlis** Džuzepes Verdi opera "Divi Foscāri", režisors Alvis Hermanis, kostīmi Kristīne Jurjāne, video Inita Sipunova *Teatro Carlo Felice, Genoa*

MONIKA PORMALE**Šveice**

28., 30., 31. **marts**, 2., 4. **aprīlis** Kristiāna Josta opera "Ceļojums uz cerību" scenogrāfe un kostīmu māksliniece Monika Pormale *Grand-Théâtre, Geneva*

EGILS SILIŅŠ**Japāna**

15., 17., 19., 21. **marts** Egils Siliņš Lindorfā lomā Žaka Ofenbaha operā "Hofmāņa stāsti" *New National Theatre, Tokyo*

6., 9. **aprīlis** Egils Siliņš Hansa Zaksa lomā Riharda Vāgnera operā "Nirnbergas meistardziedoņi", *Tokyo Bunka Kaikan Main Hall*

Vācija

30. **aprīlis**, Egils Siliņš Votāna lomā Riharda Vāgnera operā "Valkīra", *Staatstheater Kassel*

ALEKSEJS ANTOŅENKO**Zviedrija**

20., 24., 30. **marts**, 6. **aprīlis** Aleksejs Antoņenko Hermaņa lomā Pētera Čaikovska operā "Piķa dāma" *Kungliga Operan, Stockholm*

ELĪNA GARANČA**Austrija**

1., 5., 9. **aprīlis**, Elīna Garanča Venus lomā Riharda Vāgnera operā "Tanheizers", diriģents Andris Nelsons, *Großes Festspielhaus, Salzburg*

Meksika

2. **marts** Elīna Garanča un *Orquesta de Bellas Artes, Palacio de Bellas Artes, México*

5. **marts** Elīna Garanča, *Teatro de la Ciudad de Monterrey*

Puertoriko

11. **marts** Elīna Garanča un *Puerto Rico Symphony Orchestra, Centro de Bellas Artes Luis A. Ferré*

INGA KALNA**Šveice**

4., 7., 17. **marts** Inga Kalna Elizabetes lomā Gaetāno Doniceti operā "Roberto Deverē" *Opernhaus Zürich*

MARINA REBEKA**Francija**

21. **marts** Marina Rebeka un *Orchestre de chambre de Paris, Théâtre des Champs-Élysées, Paris*

Itālija

4., 7., 11., 14. **marts** Marina Rebeka Mimi lomā Džakomo Pučīni operā "Bohēma" *Teatro alla Scala, Milano*

16., 20., 23. **aprīlis** Marina Rebeka Normas lomā Vinčenco Bellīni operā "Norma" *Teatro Massimo, Palermo*

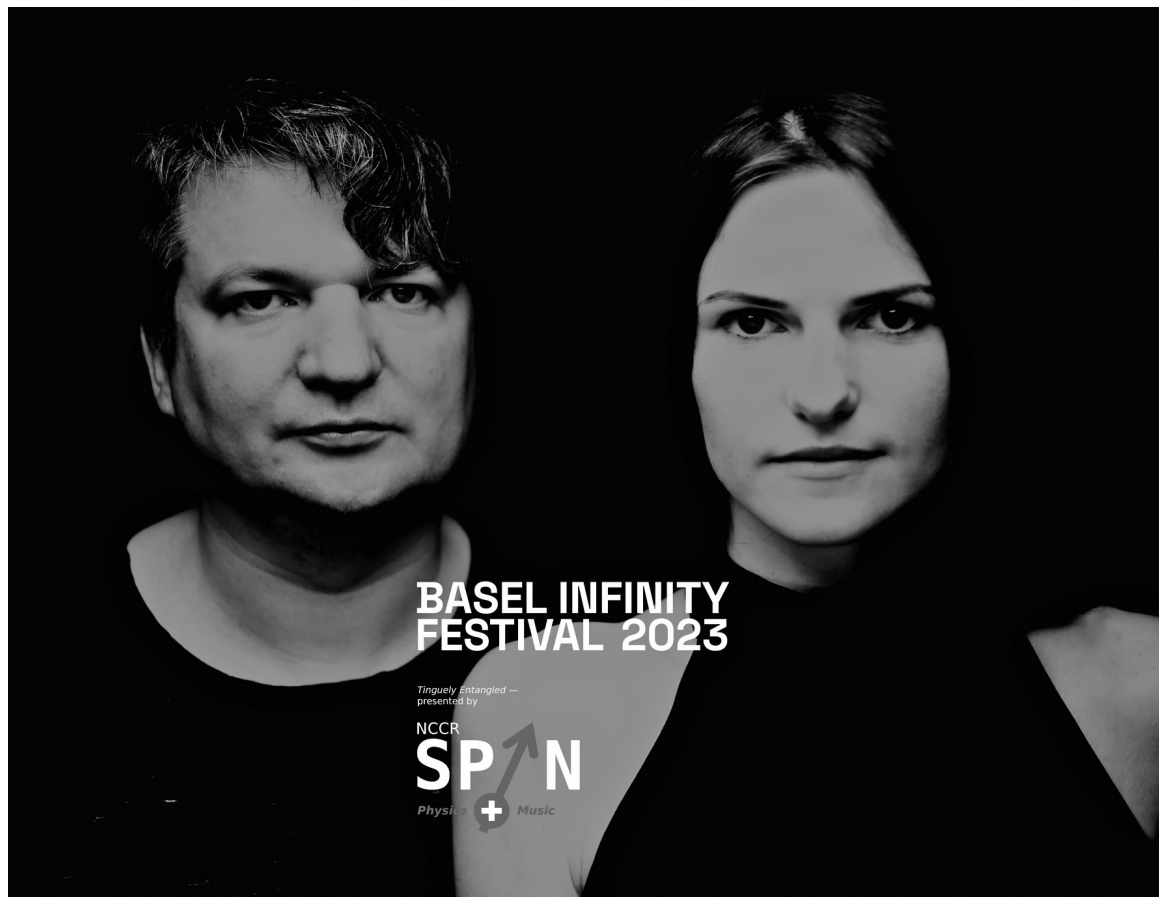
ZANDA ŠVĒDE**Vācija**

4., 10., 12. **marts** Zanda Švēde Orlando lomā Georga Fridriha Hendeļa operā "Orlando" *Oper Frankfurt*

MARGARITA VILSONE**Vācija**

11., 12. **marts** Margarita Vilsonē Džuzepes Verdi "Rekviēmā" *Jenaer Philharmonie*

25., 31. **marts**, 2. **aprīlis** Margarita Vilsonē Toskas lomā Džakomo Pučīni operā "Toska", *Stadttheater Gießen*

LINDA LEIMANE. Šveice. 23. **marts** komponiste Linda Leimane un klarnetiste Anna Gāgane mūzikas un zinātnes projektā "Tinguely Entangled" *Basel Infinity Festival, Tinguely Museum*

Šveice

11., 12. **marts** Margarita Vilsonē Džuzepes Verdi "Rekviēmā" *Tonhalle Zürich*

PĒTERIS VASKS**Austrija**

23. **aprīlis** Pēteris Vasks "The Fruit of Silence" *Neuer Burgsaal, Perchtoldsdorf*

Dānija

30., 31. **marts** Pēteris Vasks "Musica serena" atskaņo *Aarhus Symfoniorkester*, diriģents Andris Poga, *Musikhuset Aarhus*

Itālija

11. **marts** Pēteris Vasks "Concerto" atskaņo *Orchestra giovanile Filarmonici Friulani, Salone del Parlamento, Udine*

12. **marts** Pēteris Vasks "Concerto" atskaņo *Orchestra giovanile Filarmonici Friulani, Sala della società Filarmonica, Trento*

Francija

13., 14. **aprīlis** Pēteris Vasks "Vox amoris" atskaņo *Orchestre de l'Opéra de Rouen Normandie, Chapelle Corneille, Rouen*

14. **aprīlis** Pēteris Vasks "Dona nobis pacem" atskaņo *Orchester-verein Stuttgart, Eglise Saint-Paul, Strasbourg*

Polija

11. **marts** Pēteris Vasks "The Fruit of Silence" atskaņo *Sinfonia Iuventus, Sala Politechniki Warszawskiej*

Somija

2., 3. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 1" atskaņo *Tampere Filarmonia, Tampere-talo, Iso Sali*

3. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 2" atskaņo *Sinfonietta Fortis, Johanneksenkirko, Helsinki*

Šveice

7. **aprīlis** Pēteris Vasks "Musica dolorosa" atskaņo *Le Buisson Prospérant, Fraumünster, Zürich*

Ungārija

2. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 2" atskaņo *Anima Musicae*

Kamarazenekar, Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem, Budapest

Vācija

18. **marts** Pēteris Vasks "Vientuļais engelis" atskaņo *Deutsches Symphonie-Orchester Berlin, Philharmonie Berlin*

24. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 1" atskaņo *Thüringen Philharmonie Gotha-Eisenach, Kulturhaus, Gotha*

5., 14., 22. **aprīlis** Pēteris Vasks "Musica dolorosa", "The Fruit of Silence" atskaņo *Gewandhausorchester Leipzig, Opernhaus, Leipzig*

15. **aprīlis** Pēteris Vasks "Dona nobis pacem" atskaņo *Orchester-verein Stuttgart, Liederhalle, Stuttgart*

Zviedrija

16. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 2" atskaņo *Svenska Kammarorkestern, Örebro konserthus*

31. **marts** Pēteris Vasks "Concerto no. 2" atskaņo *Musica Vitae, Nygatan 6, Växjö*

ĒRIKS EŠENVALDS**Apvienotā Karaliste**

10. **marts** Ēriks Ešenvalds "Stars" izpilda *Myriad Singers, St Stephen's Church, London*

18. **marts** Ēriks Ešenvalds "O Salutaris Hostia" izpilda *Thames Chamber Choir, St Dunstan & All Saints Church*

ASV

11. **marts** Ēriks Ešenvalds "It is Morning, Senlin Says" (pasaules pirmatskaņojums) izpilda *Choral Arts Ensemble, Christ United Methodist Church, Rochester, MN*

14. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds "Trinity Te Deum" izpilda *Münchner Knabenchor, Atlanta Symphony Hall, Atlanta, GA*

Austrālija

14. **marts** Ēriks Ešenvalds "Ancient Prairie" izpilda *The Consort of Melbourne, The Edge, Fed Square Melbourne*

15. **marts** Ēriks Ešenvalds "Stars" izpilda *Adelaide Chamber Singers, St Peter's Cathedral, Adelaide*

20. **marts** Ēriks Ešenvalds "The Morning Mist" atskaņo *Sophia Kirsanova (violin), Rhodri Clarke (piano) Melba Hall, Parkville*

30., 31. **marts**, 1. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds "Passion and Resurrection" izpilda *Sydney Philharmonia Choirs, Sydney Philharmonia Concert Hall*

Beļģija

30. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds kořmūzika *Chamber Choir Flanders, AMUZ, Kammenstraat, Antwerpen*

Francija

12. **marts** Ēriks Ešenvalds "Stars" izpilda *Chamber Choir Vibrations, Home Youth And Culture De Pacé*

28. **marts** Ēriks Ešenvalds "My Love Is Like a Red, Red Rose" izpilda *Chœur Sorbonne Université, Amphithéâtre Richelieu de la Sorbonne, Paris*

Irīja

28. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds "Only in Sleep" izpilda *Chamber Choir cc FREIA, St. Fin Barre's Cathedral, Cork*

Kanada

11. **marts** Ēriks Ešenvalds kořmūzika izpilda *The Elmer Iseler Singers, Bell Conservatory of Music, Brunton Auditorium, Sackville, NB*

29. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds kořmūzika izpilda *Orpheus Choir of Toronto, Grace Church on-the-Hill, Toronto, ON*

Nīderlande

26. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds "Magnificat", *Beatrixkerk Ede*

Somija

19. **aprīlis** Ēriks Ešenvalds "Passion and Resurrection" izpilda *Oratoriekören i Helsingfors, Helsinki Metropolitan Orchestra, Konstfabriken i Borgå*
(Turpinājums 15. lpp.)

(Turpināts no 14. lpp.)

22. aprīlis Ēriks Ešenvalds "Passion and Resurrection" izpilda Oratoriekören i Helsingfors, Helsinki Metropolitan Orchestra, Tempelplatsens kyrka, Helsinki

Taivāna

23. aprīlis Ēriks Ešenvalds "A Drop in the Ocean" izpilda TSO Chorus, Taipei Zhongshan Hall

Vācija

15. aprīlis Ēriks Ešenvalds kor-mūzika izpilda Junger Kammerchor Berlin, Matthäuskirche am Potsdamer Platz, Berlin

16. aprīlis Ēriks Ešenvalds "O Salutaris Hostia", "Rivers of Light", "He Walks in Beauty", "Only in Sleep", "My Song", "The Heaven's Flock", "Salutation" izpilda Choral-space Festival Chor, Berliner Philharmonie Großer Saal

IVETA APKALNA

Taivāna

22. marts Iveta Apkalna Weiyung Organ Festival, Pingtung Performing Arts Center Concert Hall

24. marts Iveta Apkalna un Kaohsiung Symphony Orchestra, National Kaohsiung Center for the Arts

26. marts Iveta Apkalna National Kaohsiung Center for the Arts

Vācija

31. marts, 1., 2. aprīlis Iveta Apkalna un Konzerthaus Orchester, Konzerthaus Berlin

4. aprīlis Iveta Apkalna, Schloss Elmau

19. aprīlis Iveta Apkalna, Konzerthaus Dortmund

GEORGIJS OSOKINS

Austrija

25. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Bad Schallerbach

Polija

18. marts Georgija Osokina solokonzerts Palmiarnia Miejska w Gliwicach

19. marts Georgija Osokina solokonzerts Pszczyna Castle

Itālija

13. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Trento

15. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Venice

16. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Carpi

17. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Milano

19. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Pisa

21. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Siena

Vācija

23. aprīlis Georgijs Osokins un Gidons Krēmers Weiden

GUNTA ĀBELE

Šveice

18. marts Gunta Ābele un Ensemble "l'Airchet" (arī Jana Ozoliņa, vijole), Kultur-Erlebnispaket Radisson Blu Hotel Reussen, Andermatt

19. marts Gunta Ābele un Ensemble Fiacorda Kirche Aetingen

MAGDALĒNA GEKA

Francija

26. marts Magdalēna Geka un Quatuor Akilone Théâtre de Courmouille, Quimper

2. aprīlis Magdalēna Geka Le Prieuré, Jaunay - Marigny

BAIBA SKRIDE

Apvienotā Karaliste

3. marts Baiba Skride un BBC

Symphony Orchestra Barbican Hall, London

Polija

17. marts Baiba Skride un Filharmonia Krakowska, Kraków Philharmonic Hall

Vācija

15., 16. aprīlis Baiba Skride un Dresdner Philharmonie, Kulturpalast, Dresden

Taivāna

28. aprīlis, Baiba Skride un Taipei Symphony Orchestra, National Concert Hall, Taipei

VAK LATVIJA

Vācija

2., 3. aprīlis VAK "Latvija" un Philharmonisches Staatsorchester Hamburg, Elbphilharmonie, Hamburg

LATVIJAS RADIO KORIS

Spānija

21., 22. marts Latvijas Radio koris, diriģents Sigvards Kļava L'Auditori, Barcelona

Vācija

2., 3., 5. marts Latvijas Radio koris NDR Elbphilharmonie Orchester, NDR Vokalensemble, Schola Cantorum Ansgarii, Elbphilharmonie

KSENIJA SIDOROVA

Apvienotā Karaliste

25. marts Ksenija Sidorova St George's Bristol, Bristol

26. marts Ksenija Sidorova, Wigmore Hall, London

Francija

31. marts Ksenija Sidorova Opéra Berlioz, Le Corum, Montpellier

1. aprīlis Ksenija Sidorova Theatre+cinema Scene Nationale, Narbonne

Šveice

23. marts Ksenija Sidorova Stadttheater, Olten

Vācija

22. marts Ksenija Sidorova Burg Namedy, Andernach

ARTA JĒKABSONE

ASV

15. aprīlis Arta Jēkabsone The Jazz Gallery, New York, NY

LAURA POLENCE

Nīderlande

17. marts Laura Polence Treehouse NDSM, Amsterdam

SKY FORGER

Vācija

8. aprīlis Sky Forger Backstage München

TRIMDAS PERSONĪBU PAŠPORTRETI

HUGO KRŪMIŅŠ

Pie maniem pirmajiem literārajiem mēģinājumiem jāpieskaita epigrammas, no kurām dažas tika iespiestas J. Sprinča izdotajā humoristiskajā žurnālā "Skudra". Vienu vēl tagad atceros: "Dārgs ideāls, kad tas ir tāls; kad tuvinās, lēts paliekas; kad sasniegts tiks, kļūs bezvērtīgs."

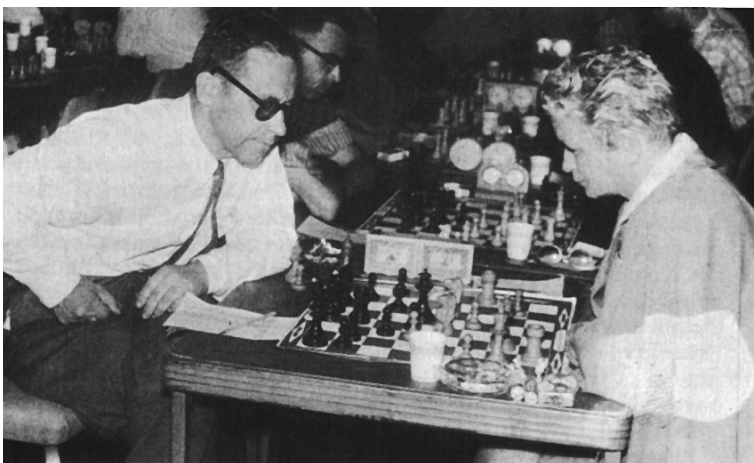
Jau tuvāk savam toreizējam ideālam – kļūt par dzejnieku, kuŗa pantus iespiež Rīgas izdevumi, tiku pēc pāris gadiem. Diezgan pagaru humoristisku dzejoļi "Sestdienas vakars uz laukiem" iespieda Latvijas Vēstnesis, kad par tā literāro redaktoru vēl bija Antons Austrinš. Austrīņa vietā nākot J. Sudrabkalnam, šis pats laikraksts iespieda vairākus manus nopietna rakstura dzejoļus. Vēl vairāk sevi kā dzejnieku sajutos, kad K. Freinbergs savā dzejas žurnālā "Lira" uzņēma manu sonetu "Nakts pilsētā", pagaŗo mistēriju "Svešā baznīcā", kā arī kādu dzejoļi rokrakstā un ģimētni. Šai tirajā dzejas žurnālā reprezentējās vairāk nekā 20 dzejnieku, sākot ar vecmeistariem Raini un Aspaziju un beidzot ar visjaunākajiem A. Baumanu un Ēriku Raisteru. Biju kļuvis kā dzejnieks jau pazīstams un mani aicināja piedalīties rakstnieku vakaros. Sajutos pagodināts, kad vienā šādā vakarā Dailes teātrī uzstājos kopā ar K. Skalbi, A. Brigaderi u. c. Vēlākos gados mana dzejošana apsīka, jo biju pievērsies lugu rakstniecībai. Mans vienīgais dzejoļu krājums saucas "Zemes vējos", un tas iznāca 1951. g. Anglijā.

Liekas, ka pamudinājums – rakstīt lugas – nāca no nejausa gadījuma, pašam iesaistoties teātra spēlēšanā. Būdams Latvijas universitātes med. fakultātes students, kopā ar dažiē draugiem

noorganizēju ceļojošo studentu aktieru truppu. Iestudējām divas komēdijas ungāru rakstnieka Nagi "Ministru prezidentu" un Moljēra "Skapēna nedarbus" un ar tām viesojāmies vairākos lauku centros. Pirmajā komēdijā tēloju nelielo Gunijadi lomu, no kā vēlāk atvasināju savu pseudonimu – Gunispers. Starp trupas aktieriem bija arī dzejnieks J. Grots, ar kuŗu sadraudzējos, un viņš kļuva biežs viesis mūsu mājās Vitrupes Vecmelbāržos.

Tā kā Vitrupe bija bagāta vēžiem un zivīm, uz turieni bieži izbrauca ridzinieki vilkt lomus. Ne mazumu pārsteigts biju, kad, no upes nākdami, reiz mūsu pagalmā iegriezās Jānis Grins, Jānis Sudrabkalns un Kārlis Students. Nu kopīgi gājām vēžot, jo zināju tās labākās vietas. Vecmelbāržos vēl viesojušies Ēriks Adamsons, Ēriks Raisters, M. Ziverts, Alf. Francis, Aug. Brocis u. c.

Dzīvodams pa vasaru laukos, piedalījies lauku sabiedriskajā dzīvē. Organizēju teātra izrādes un biju reizē režisors, aktieris – vēlāk arī autors, jo bija vajadzīgas skatuviski dzīvas, viegli izrādāmas lugas, bet tādas mūsu teātra repertuārā bija toreiz pagrūti atrast. Tā paša pagasta aktieru vajadzībām sarakstīju "Sāncēnsus", "Ideālo vecmāti" (abas komēdijas vēlāk izrādīja Rīgas Pārdaugavas teātris), "Atstāto līgavu" u. c. Pati pirmo mana luga bij 4 cēl. komēdija "Saulis jubileja", un tā, varbūt vēl tagad glabājas bij. Nacionālā teātra arhīvos (ja tādi ir). Pirmās grāmatās iznākušas lugas bija komēdijas "Jaunais agronoms" un "Priekšzīmīga saimniecība". Tās iznāca ar K. Gunispera vārdu un piedzivoja daudz izrāžu. Jau plašāku ievēribu gūst mana komēdija

Hugo Krūmiņš pie šaha galda, spēlējot ar ASV sieviešu meistarieni Sonju Grafu

trīs cēlienos "Vecpuiši", ko Nacionālā teātra rež. A. Mierlauka iestudējumā izrāda Ceļojošais teātris. Pēc tam seko vesela rinda komēdiju, tautas lugu un viena drama ("Melancholiskais valsis"). Vislielāko izrāžu skaitu (ap 400) piedzīvo "Priekšzīmīgā saimniecība", tai seko "Sāncēnsi", "Vecpuiši", "Silzemnieki", "Modernais lauksaimnieks" un citas. Esmu sarakstījis ap 25 lugas, no tām manuskriptā (Latvijā) palikušas komēdijas "Dziedoša māja", "Ziedošais ceļš" un fantastiska spēle "Daināra". Vācijas nometņu laikā uzrakstu pāris ludiņas skolēnu izrādēm un dramatisku spēli no senlatviešu dzīves "Brīvie ļaudis". Amerikā top dziesmu spēle "Nakts pirms kāzām", un komēdija "Maestro no Rucavas", kas ALA lugu sacensībā saņem godalgu.

Manu interešu lokā zināmu vietu ieņēmusi arī glezniecība resp. zīmēšana. Apmeklēdams L. Bērziņa ģimnaziju Limbažos, izcēlos kā labs zīmētājs. Kad ģimnazija dzejnieka Friča Bārdas bērēs noliek vainagu uz

kapa, mans uzdevums uz vainaga lentām uzzīmēt dzejnieka paša vārdus: "Tev par galvu jaunas zvaigznes, jauna rīta blāzma sejā". Biju iemanījies no maza fotouzņēmuma pārzīmēt liela apmēra ģimētnes, kuras ielogotas varēja pakārt goda vietā pie sienas. Tā pēc dir. L. Bērziņa lūguma top viņa svaiņa mācītāja Smidtchena ģimētnes, un karadienesta laikā no kāda grupas uzņēmuma "izceļu" pulka komandieri. Arī studiju laikā nevēlos zīmēšanai atstāt ar roku.

Taču mēģinājums iestāties Latvijas mākslas akadēmijā neizdodas. Konkursa dēļ priekšroka tiek dota privātu studiju audzēkņiem, kāds es nebiju. Vēlāk kādu laiku mācos Latv. kultūras veicināšanas b-bas zīmēšanas studijā, kur par skolotājiem darbojas K. Miesnieks, J. Dombrovskis, J. Jaunsudrabiņš, I. Zeberinš u. c. Izvēlos I. Zeberīņa klasi un vingrinus grafikā un kokgriešanā. Šī mākslas nozare prasa ne tikai spējas, bet arī lielu pacietību, kādas man toreiz nebija.

Savu redzamāko panākumu kontā varu ieskaitīt divus vāka zīmējumus: vienīgajam sporta kalendāram, kas savā laikā iznāca Latvijā, un kāda jauna apdāvināta dzejnieka pirmajam dzejoļu krājumam, bez tam Latvijas Vēstnesī tika iespiestas pāris ģimētnes un dažas karikatūras. Tas viss.

Humora pēc varu pieminēt vēl kādu mākslas nozari, kurā esmu "pamēģinājies". Esmu dziedājis ne tikai kori, bet pāris gadījumos uzstājos kā kupletists (duetā), bez tam sacerējis melodijas dažām savām dziesmām, kas iestarpinātas pāris manās komēdijās.

Par savu vaļās brīžu nodarbi pirmā kārtā uzskatu šaha spēli. Mana sieva, kas publicējusi vairākus dzejoļus ar Martas Vitrupes vārdu, bija Latvijas dāmu šaha meistariene, un šo spēli prot arī pārējie ģimenes locekļi.

Esmu dzimis 1901. gada 5. janvārī Vitrupes Vecmelbāržos. Pēc vietējās pagastskolas, tirdzniecības skolas un L. Bērziņa ģimnazijas Limbažos seko Latvijas universitāte. Bojātas veselības un daļēji citu interešu dēļ izstājos no medicīnas fakultātes 3. kursa un pievērsos lugu rakstniecībai. Vēlāk iegūstu tautskolotāja tiesības un strādāju par skolotāju Tukumā, Oleros un Vitrupē. Vācijas nometņu laikā esmu tautskolas pārzinis un literatūras un zīmēšanas skolotājs latv. ģimnazijā Huzumā. Amerikā ieceļoju 1951. gadā. Jau 12 gadus strādāju kā mašīnoperātors putekļainā, dažkārt nēģeriski melnā darbā un priecājos, jo – pensijas laiks vairs nav tālu...

No grāmatas "Pašportreti", sastādījis Teodors Zeltnišs. Grāmatu Draugs, 1965.

INESE
KLESTROVA

Leonīda Āriņa izvēles

Īsi pirms valsts svētkiem – 12. novembrī – Tukuma Mākslas muzejā tika atklāta izstāde “Leonīds Āriņš. Izvēle”, kuŗas galvenie jautājumi, lai gan centrējas ap vairāk nekā 70 gadus seniem notikumiem, nav zaudējuši nozīmi arī šodien. Tie ir par sabiedrības kopējām izvēlēm, kā arī katra individuālo izvēli un principiem. Par to, cik mēs esam gatavi maksāt par savām izvēlēm gan miera, gan pārmaiņu laikos.

Izstāde veltīta Valsts Tukuma Mākslas muzeja (tagad – Tukuma muzeja) dibinātāja un pirmā direktora Leonīda Āriņa (1907 –

1991) ieguldījumam izcilas mākslas kolekcijas saglabāšanā padomju periodā, vienlaikus atklājot pretrunīgos procesus Latvijas mākslas dzīvē un muzeju darbībā 20. gadsimta vidū t.s. otrās sovietizācijas periodā (1945–1953).

Leonīds Āriņš bija izveidojis kolekciju ar izciliem mākslas darbiem, bet tie bija radīti pirmspadomju laikā. Pēc Otrā pasaules kara tēlotājmākslā tika uzsvērtā prasība atspoguļot revolucionārās tēmas un sociālistiskās celtniecības procesus. Valsts Tukuma mākslas muzeju vērtēja vairākas komisijas (1950–1953), vērtējot

krājuma atbilstību padomju ideoloģiskajiem uzstādījumiem. Lai gan to viedokļi bija atšķirīgi un mainījās nevēlamo un vēlamo darbu saraksti, visas komisijas bija vienprātīgas, ka šajā muzejā ir pārāk daudz tā saukto formālistu un arī emigrantu darbi, tāpēc krājumu nepieciešams papildināt ar sociālistiskā reālisma darbiem no centralizētajiem fondiem.

Piemēram, 1952. gada 30. augustā iznīcināmo darbu sarakstā uzskaitīti 35 darbi kā mazvērtīgi un politiski kaitīgi un iznīcināmi. To vidū bija Anša Cepures un Jēkaba Kazāka gleznas, kuŗu kompozīcijā iekļautais sarkanbaltsarkanais “buržuāziskās Latvijas” karogs, komisijas ieskatā pauda “padomju cilvēkam naidīgu saturu”.

Cita komisija 1953. gada 1. jūnija aktā atzina: “Muzejam nav tālākas izaugsmes perspektīvas. Sakarā ar to komisija uzskata, ka mērķtiecīgāk būtu muzeju pārcelt uz kādu lielāku LPSR pilsētu kā Tukums – Daugavpili [...]”.

Pateicoties muzeja direktora Leonīda Āriņa apdomīgajai un lēnprātīgajai rīcībai, novilcinot rīkojumu izpildi, kolekcijas pa-

matkodols un arī mākslas muzejs Tukumā ir saglabāts.

Lai apjaustu viņa domu un viņa izvēļu grūtumu, izstādē ir pretstatītas divas saturiskās līnijas – Latvijas modernistu un padomju mākslas vadošo autoru domāšanas veids un mākslinieciskie paņēmieni. Pirmā ietver darbus, kuri iekļuva nevēlamo un iznīcināmo priekšmetu sarakstā, bet Leonīda Āriņa pretestības dēļ netika iznīcināti. Nereti to saturā un mākslinieciskā izpildījuma ziņā nebija nekā padomju ideoloģijai klaji naidīga, bet autora biogrāfija nebija “pareiza” – mākslinieks bija mobilizēts leģionā, devies emigrācijā, paudis pretpadomiskus uzskatus.

Starp iznīcināšanai paredzēto darbu autoriem redzami tādi šobrīd jau mākslas klasiķu slavu ieguvuši vārdi kā Kārlis Miesnieks, Jēkabs Kazaks, Elza Druja-Foršū, Ansis Cepure, Leonīds Āriņš, Jēkabs Strazdiņš, Jūlijs Viļumainis, Francisks Varoslavāns, Georgs Šenbergis un citi. Savukārt, nodotāšanai specfondos Latvijas PSR Latviešu un krievu mākslas muzejā paredzēti lielākoties to izcilo Latvijas mākslinieku darbi, kas bija devušies emigrācijā – Ludolfs Liberts, Valdemārs Tone, Kārlis Neilis, Jānis Tīdemanis, Anšlavs Eglītis, Niklāvs Strunke u.c. Pateicoties Āriņa nostājai, neviens darbs netika ne iznīcināts, ne nosūtīts uz specfondiem, bet pilnā sastāvā saglabāts līdz mūsdienām. Tas viņam maksāja amatu – aiziešanu no paša veidotā muzeja, sava sirdsdarba atstāšanu. Tomēr arī viņa vietā atsūtītā jaunā direktore Auguste Kapmane minētos darbus atstāja neskartus – būtu grūti iedomāties šodienas Tukuma muzeja kolekciju, piemēram, bez Valdemāra Tones “Annas” un Jāņa Tīdemaņa “Karnevāla”. Tāpat unikāla liecība par laikmeta notikumiem ir saglabātais nelielais Jēkaba Kazāka darbs “Mets gleznai”, kam bija jāpazūd dēļ sarkanbaltsarkanā

karoga. Mākslinieks šo metu gleznoja savai lielajai gleznai “Kaŗā”, kas nokļuva Valsts Tēlotājas mākslas muzeja kolekcijā. Diemžēl Rīgas muzeju fondu tīrīšanas laikā komisija atzina, ka darbs iznīcināms, un tas arī tika izdarīts. Līdz ar to Tukuma muzejā esošais uzmetums akvareli palika vienīgā taustāmā liecība par Jēkaba Kazāka pēdējo gleznu.

Izstādes otra līnija saistīta ar 1950. gadā no centralizētajiem Ļeņingradas un Maskavas mākslas darbu valsts iepirkuma fondiem muzejā ieludinātajiem krievu padomju mākslas darbiem, kas piešķirti muzejam obligātā kārtā. Arī ar LPSR Mākslas lietu pārvaldes piešķirtajiem 24 latviešu mākslinieku darbiem, kuŗu tematika bija padomju dzīve un darbs – gleznas, grafikas un skulptūras. 1950. gados muzeju izstāžu zālēs padomju mākslas parādes bija obligāta sastāvdaļa. Laikmeta ainā palīdz iestāties arī ieraksti viesu grāmatā, kuŗos lasām, ka “vēlams, lai līdz ar 19. gadsimta beigu un [svītrots] perioda mākslinieku glezniecību, būtu mūsdienai mākslinieku glezniecība, kas ataino mūsu šībrīža padomju dzīvi. Lai apmeklētājs varētu izsecināt, cik ļoti uz priekšu aizgājuši mūsu padomju mākslinieki.”

Izstādes pamatā ir skatījums caur Leonīda Āriņa izdarīto izvēļu prizmu. Viņam veltītā mazā ekspozīcija parāda to, cik neordinārs viņš bija savā domāšanā un māksliniecisko paņēmienu pielietojumā. Mēs varam mēģināt iztēloties, cik viegla vai grūta bija viņa izvēle, kā tā ietekmēja viņu pašu un arī viņa ģimeni. Atbrīvošana no darba muzejā, izslēgšana no Latvijas PSR Mākslinieku savienības, izstumšana no izstāžu darbības – bija maksa par nepadošanos.

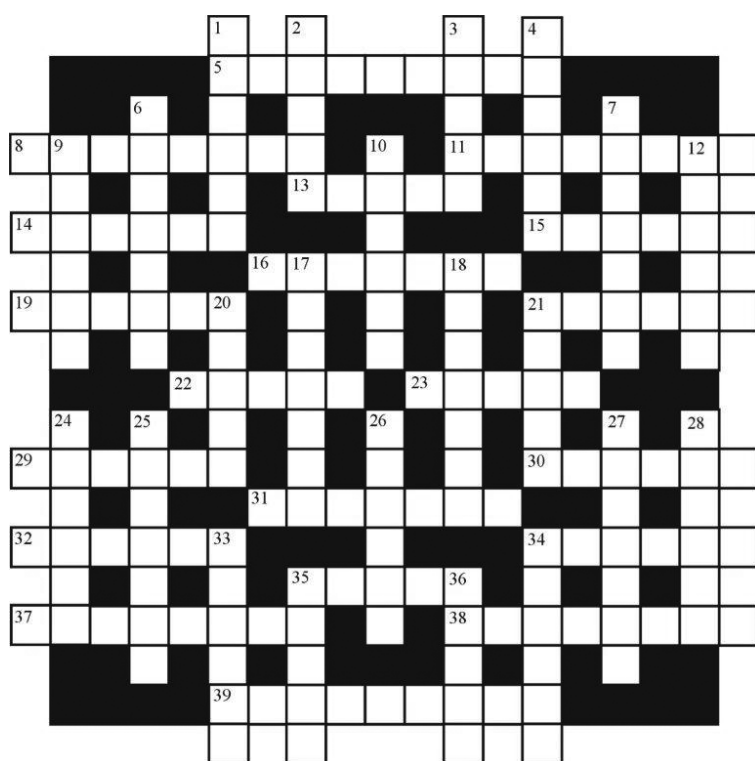
Izstāde atvērta līdz 2023. gada 9. aprīlim

//Foto: Kristiāna Spriesle

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

Horizontāli: 5. Epidēmiska slimība, kas aptver kādas valsts vai valstu grupas iedzīvotājus. 8. Tauriņziežu dzimtas krūms, neliels koks. 11. Sena laukuma mērvienība (apmēram 0,4 hektāri). 13. Somu pirts. 14. Bulta. 15. Rupja krāsotāju ota. 16. Abscess. 19. Tauvas mastu, tiltu no-

stiprināšanai. 21. Baznīcas noteikumi un dogmas. 22. Zodiaka zvaigznājs. 23. Laukums tenisa spēlei. 29. Precīzs oriģināla noraksts. 30. Sastiprinājuma elementi. 31. Grīšu dzimtas augi. 32. Bikla, nedroša. 34. Kreveles. 35. Indīga čūska. 37. Pilsēta Vidzemē. 38. Plēvspārņu

kārtas kukaiņi. 39. Atbilstoši labas gaumes principiem.

Vertikāli: 1. Ūdens gars Vēdu mitoloģijā. 2. Kaŗokādas apavi. 3. Lapu koks. 4. Signālierīces. 6. No maltiem produktiem gatavots ēdiens. 7. Skatlogs. 9. Sekrēts. 10. Atdalāms talons. 12. Miecviela. 17. Akcents. 18. Iniciatīva. 20. Ziedkopa. 21. Ikviens. 24. Kālija karbonāta tehniskais nosaukums. 25. Debespuse. 26. Īris. 27. Viegla, augiem apaudzētas būves. 28. Zemes bite. 33. Brillis. 34. Mugurkaula deformācija. 35. Slimība. 36. Neliels krustziežu dzimtas lakstaugs.

Krustvārdu mīklas Nr. 7 atrisinājums.

Horizontāli: 6. Pulss. 7. Kapeiri. 8. Pārmit. 10. Rente. 11. Brūklene. 12. Kaklauts. 13. Paltusi. 16. Rasene. 19. Tauste. 22. Stupors. 23. Kaltes. 24. Astore. 25. Stators. 26. Saites. 28. Asakas. 30. Sasists. 35. Stadions. 37. Neļaiņa. 38. Tauti. 39. Airene. 40. Kulons. 41. Raiba.

Vertikāli: 1. Sapals. 2. Spireja. 3. Klāni. 4. Aspekts. 5. Kamols. 7. Krūkas. 9. Trusis. 14. Launags. 15. Urologs. 17. Amata. 18. Nieze. 20. Apses. 21. Terma. 27. Istaba. 29. Krupis. 31. Austere. 32. Tunikas. 33. Nieres. 34. Patoss. 36. Ausis.

SARĪKOJUMI / DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

Redakcija lūdz lasītājus sazināties ar sarīkojumu un dievkalpojumu rīkotājiem, precizējot, vai paredzētie sarīkojumi notiks vai arī tie ir atcelti!

KLĪVLANDE (OH)

Rita Grendze viesosies Klīvlāndē 2023. gada 5. martā 12:30 p.p. (1385 Andrews Ave., Lakewood, Ohio). Viņa piedalīsies Draudzīgā aicinājuma sarīkojumā ar priekšnesumu **Gaismas meklējums**, stāstot par savu mākslas instalācijas dzinuli un īstenošanu Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektā 2017. gadā.

ST. PĒTERSBERGAS FL LATVIEŠU BIEDRĪBA

Dokumentālās filmas "Valiant" izrāde sestdien, 25. martā, plkst 2pm (Point Brittany Tudor room 5220 Brittany Drive S., St. Petersburg, FL). Sestdien 22. aprīlī Olgas Rajeckas koncerts! Rezervējiet datumu jau tagad! (Sacred Lands 1700 N Park Street, St. Petersburg, FL 33710). Vairāk informācijas nākamajās ziņās.

SIETLA (WA)

Sietlas latviešu sabiedriskais centrs (11710 3rd Ave. N. E. Seattle, WA98125). Mājas lapa: www.seattlatviancenter.com.

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:30 Centrā. Pensionāru sanāksmes pirmdienās 13:00. Info: 514-992-9700. www.tervete.org.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com.

DIEVKALPOJUMI

Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.: (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994 Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com.

Cikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.: (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; e-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/ Cikāgas-Ciānas draudze 2550-4389-7965-234. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. birojā: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, e-pasts: puidza@yahoo.com.

Cikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr.: (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.:

630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. 1-773-818-6965 St.Peters.latvian.church@gmail.com Ivars Spalis (ivspalis@gmail.com), priekšnieks. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Pēc dievk. kafijas galds.

Cikāgas latv. baptistu dr.: (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

Denveras latv. ev. lut. dr.: (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). Birojs atvērts ceturtdienās no 10:00 līdz 14:00. E-pasts: reglite@aol.com **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc dievk. sadraudzība .

Detroitas Sv. Paula latv. ev. lut. dr.: (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** Seko sadraudzības stunda.

Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.: Shepherd of the Coast Luth. Church (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane Gibbs, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.: baznīca (1927 Riverside Dr., Los Angeles CA90039). 5. martā plkst. 11:00 būs dievkalpojums ar dievgaldu un kalpos diak. Guna Reina.

Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.: Unitarian Congregational Parish of Norton (2 W Main St, Norton, MA 02766). MA 02766). **Dievkalpojumi ar dievgaldu divreiz mēnesī 2:30 pēcpusdienā ar viesu mācītāju Igors Safins.** Lūdzu, zvaniet draudzes sekretārei Zigrīdai Kručkovai par datumiem, tālr: 617-323-0615.

Filadelfijas LALatv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.: (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Gija Galiņa.

26. februārī dievkalpojums plkst. 11:00, seko draudzes gada sapulce. **1. martā** Bībeles stunda (trešdienā) plkst. 11:00. **5. martā** dievkalpojums – plkv. Oskara Kalpaka piemiņa plkst. 11:00, seko video "Latvija 100 gados." Video veidoja radoša grupa Vašingtonas pievārtē. **12. martā** dievkalpojums ar dievgaldu plkst. 11:00. **19. martā** dievkalpojums plkst. 11:00, Pankūku brokastis pirms baznīcas plkst. 10:00. **26. martā** dievkalpojums plkst. 11:00, seko māc. Gijas Garigo pārdomu cikls. **2. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Pūpolu svētdiena* – plkst. 11:00, Draudzes valdes ievēšana amatā. **6. aprīlī** diev-

kalpojums ar dievgaldu – *Zaļā ceturtdiena* – plkst. 2:00 pēcpusdienā. **7. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – *Lielā piekdiena* – plkst. 7:00 vakarā. **9. aprīlī** dievkalpojums ar dievgaldu – Kristus Augšāmcelšanās svētki – plkst. 8:00 no rīta, seko Lieldienu brokastis groziņu veidā.

Grandrapidu latv. ev. lut. dr.: Faith Lutheran Church. (2740 Fuller Ave NE, Grand Rapids MI 49505.) Tālr: 616-361-6003.) Māc. Aija Graham. Dr. pr. Ivars Petrovskis, tālr: 616-975-2705. **Dievk. notiek divreiz mēnesī 2:00 pm.** Par datumiem, lūdzu, sazināties ar dr. pr. Ivaru. Pēc dievk. kafijas galds.

Grandrapidu latv. katoļu dr.: Our Lady of Anglona (504 Grand Ave NE Grand Rapids MI 49503) Grand Rapids Association Nama – Mac.Mark Mitchell Priekšnieks Bronislavs Viscockis – tālr: 616-540-1322. **Dievk. notiek katru svētdienu 10:00** – seko kafijas galds.

Kalamazū latv. ev. lut. apv. dr.: (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49006). Māc. Aija Graham. Latviešu ev. lut. apvienotā draudze notur klātienē dievkalpojumus **katru svētdienu, plkst. 10:00.** Pieejami arī sprediķu ieraksti draudzes YouTube kanālā (meklēšanas atslēgas vārds "Latviešu apvienotā draudze Kalamazū").

Klīvlāndes apvienotā latv. ev. lut. dr.: (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107) Draudzes **dievk. notiek svētdienās 11:00.** Bībeles stundas notiek 10:00 katrā mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā. Baptistu dr.: *Bethel Baptist Church* (2706 Noble Rd, Cleveland 44121) Dievk. notiek svētdienās 14:30.

Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.: (3300 C St, Lincoln NE 68510). Dievkalpojumi ar viesu mācītājiem latviešu un angļu valodā plkst. 10:00. Par datumiem sazināties ar draudzes pr. Kārli Indriksonu, tālr.: 402-730-3427, e-pasts: kindriks@aol.com. Pensionāru saiets katrā mēneša otrajā ceturtdienā plkst. 11:00 sabiedriskajās telpās.

Latvian Hall (Latviešu ev. lut. sabiedriskās telpās, 33rd & Mohawk iela, Baznīca, 33rd & C iela, Linkolnā. kunora@windstream.net.

Mančesteras latv. ev. lut. dr.: (dievk. Notiek *Holy Transfiguration Romanian Orth. Church*, 2 Winter St., Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr. 413-568-9062. **18. martā, plkst. 11:00** – dievkalpojums ar dievgaldu, viesmācītājs Igors Safins.

Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.: (1853 N 75th Str, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Māc. Jānis Ginters tālr: 260-797-5695 Draudzes priekšnieks: Andrejs Junge tālr: 414-416-6157 Dievk. notiek svētdienās 10:00.

Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.: (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). Mineapoles St. Paulas latviešu evaņģēliski luteriskās draudzes video dievkalpojumi notiek katru nedēļu, tos var skatīties mndraudze.org.

Montrealas latv. Trīsvienības/Tervete ev. lut. dr.: Trinity Latvian Church (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. www.draudze.org vai www.tervete.org. pr. Jānis Mateus tālr.: 514-481-2530, e-pasts :prez@draudze.org.

Ņūbransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.: (Latvian Lutheran Church, P.O. Box. 1008, Maplewood, NJ 07040). Dievkalpojumi notiek NJ Latviešu biedrības namā Priedaine, (1017 State Route 33, Freehold, NJ 07728), māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, e-pasts: latvian-lutheranchurch@gmail.com. Draudzes pasta adrese: *Latvian Lutheran Church* P.O. Box 1008, Maplewood, NJ 07040. Ņūbransvikas – Leikvudas latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi ar dievgaldu **5. martā** 11:00 no rīta un **19. martā** 11:00 no rīta,

pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce. **1. aprīlī** – Talkas diena.

Ņujorkas latv. ev. lut. dr.: Jonkeru bazn., 254 Valentine Ln, Yonkers NY.

Salas bazn., 4 Riga Ln, Melville NY.

St. Andrew bazn., 335 Reynolds Ave, Parsippany NJ.

Brāļu kapi, 414 Bloomer Rd, Tannersville NY

St. John's bazn, 81 Chistopher St, New York NY

26. februārī Pelnu diena Jonkeros 10:30, māc. Saivars, seko Bībeles stunda un siltas pusdienas un Salas baznīcā 10:30, māc. Saliņš, ar Svēto vakarēdienu.

Ročesteras ev. lut. Krusta dr.: Atonement Lutheran Church (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14618).

Saginavas latv. ev. lut. dr.: (128 N Elm Str, Saginava, MI 48602). Mācītāja Biruta Puiķe-Wilson, mob. (269) 2675-330. Kontaktpersona *Mary Beth Dzirnīs*, mob. (989)781-1163. E-pasts: dzirnis@chartermi.net. **Dievkalpojumi vienreiz mēnesī, 1:00 pēcpusdienā,** seko kafijas galds ar groziņiem.

Sandiego latv. ev. lut. dr.: Ascension Lutheran Church (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdiņš, tālr.: 1-619-630-8143, e-pasts: janislegzdins@hotmail.com.: Dievkalpojumi notiks iekšienē un jānēsā sejas maskas.

(Turpināts 19. lpp.)

PĒRK

Pērku mežu, lauksaimniecības zemi. Tālr. +371 29386009.

PĒRK

Nopirkšu mežu ar zemi vai lauku viensētu Latvijā. Tālr. +371 26157008.

PĒRK LATVIEŠU EMIGRANTU SKAŅUPLATES!

WhatsApp 00 371 29804509 +1 (303) 990-2126

MATISS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaiņu iela 3, Rīga, LV-1050
e-pasts: matiss@ska.lv
+371 28390346

PĒRK DZĪVOKĻU NAMU

**Pērk daudzdzīvokļu namu vai tā daļu Rīgā;
**Namu apsaimniekošana, juridiskie pakalpojumi;

A.Batarags 201-788-5315 (NJ)

abatarags@optonline.net

A.Padegs 845-462-3317 (NY)

apadegs@optonline.net

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports, gaisa kravas.** Arī kārtojām palīdzības sūtījumus **uz Ukrainu** (caur Latviju).

Par datumiem skatīt mūsu mājaslapā!

Zvaniet: 1-888-LATVIAN • Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

IN MEMORIAM

Viestura ordeņa virsnieks Egons Goldšmidts Mūžībā

2.10.1926. – 6.02.2023.

2023. gada 6. februārī Mūžībā devies Latvijas virsnieku apvienības (LVA) biedrs, augstākais ASV armijas civilierēdnis (ASV šī pakāpe pielīdzināma pulkvedim) Egons Goldšmidts. Dzimis 1926. gada 2. oktobrī Rīgā. Otrā pasaules kara laikā dienējis armijā, Gaisa spēkos. ASV armijā pildījis dienestu no 1945. gada līdz 1982. gadam. Piedalījies karā Korejā. Kopš 1991. gada Egons Goldšmidts bija Latvijas Republikas Aizsardzības ministrijas (AM) brīvprātīgais darbinieks bez atalgojuma. Ieguldījis savu milzīgo pieredzi, zināšanas un prasmi Latvijas Nacionālo bruņoto spēku (NBS) un Aizsardzības ministrijas struktūru izveidošanā un nostiprināšanā, īpaši – materiāli tehniskās apgādes

un nodrošinājuma jomā. Lasījis lekcijas, vadījis seminārus Zemessardzes un citu spēka veidu apgādes un nodrošinājuma dienestu darbiniekiem; palīdzējis izstrādāt materiālu un

aprikojuma uzskaites sistēmas funkcionēšanu un dokumentāciju. Pārtulkojis atbilstošus ASV armijas nodrošinājuma jomas dokumentus, instrukcijas, lietošanas standartus, kodē-

šanas tabulas un apzīmējumu sistēmas; nodevis to visu attiecīgās kompetences AM un NBS amatpersonām ar skaidrojumiem, piezīmēm un ieteikumiem secīgai piemērošanai, ieviešanai un lietošanai. LVA biedrs kopš 2002. gada 10. jūlija. Aktīvi sazinājies ar Apvienības vadību; ciemojoties Latvijā, vienmēr ieradies Apvienības virsnieku mūsu mītnē un pārrunājis aktuālās problēmas. E. Goldšmidts bija aktīvs sabiedriska darbinieks: Daugavas Vanagu mūža biedrs, ASV armijas asociācijas biedrs, daudzu ar armijas apgādi saistītu apvienību Goda biedrs, kā arī ASV armijas veterānu asociācijas loceklis, Latvijas Ordeņa brālības biedrs. Egons Goldšmidts apbalvots ar AM Goda zīmi, AM

Piemīņas medaļu *Sekmējot Latvijas dalību NATO*; Korejas kaujas medaļu ar divām zvaigznēm, ANO medaļu, Vācijas okupācijas medaļu ND ASV, Korejas Prezidenta medaļu, ASV Aizsardzības bruņojuma medaļu, ASV armijas Uzticības apbalvojumu. Viņa apbalvojumu klāstā ir arī NBS Mācību vadības pavēlniecības *Goda zīme*, Jubilejas medaļa LVA 90 / 1922-2012, LVA simtgades Piemīņas zīme nr.027.

LVA virsnieki izsaka dziļu līdzjutību Egona Goldšmidta dēlam, tuviniekiem, draugiem un līdzgaitniekiem.

Mieru Egona dvēselei un gaišu Aizsauli ceļu!

Kapteine (atv.)
SARMA LĪNE

Maija Laiviņa

1933 – 2023

Maijas Laiviņas dzīvi var salīdzināt ar krāšņu dārzu. Maija bijusi skolotāja, audzinātāja, gaidu vadītāja, redaktore, autore, kultūras kopēja, latvietības saudzētāja un mīla māmulīņa.

Maijas dzīves gaitas sākās neatkarīgās Latvijas galvaspilsētā Rīgā 1933. gada maijā. Viņas tēvs, inženieris Arvīds Eikstrēms bija Latvijas brīvības cīņu kareivis, māte Marianna Eikstrēma (dz. Zeire) – skolotāja Raiņa ģimnazijā. Vienu gadu vēlāk piedzima brālis Alvis. Ģimene pārdzīvoja gan komunistu, gan nacistu okupāciju, un Otrā pasaules kara beigās Eikstrēmu ģimene tika evakuēta uz Vācijas dienvidauskrumiem. Krievu armijai tuvojoties, ģimene bēga uz Vakarriem. Maija spilgti atceras savu 12. dzimšanas dienu, 1945. gada 8. maiju, kad nacistiskā Vācija kapitulēja sabiedrotajiem spēkiem.

Eikstrēmu ģimene atrada patvērumu Augsburgas pārvietoto personu nometnē, kur tā iesaistījās sabiedriskajā dzīvē. Maija un Alvis atsāka mācības jaundibinātajā Ausekļa skolā un darbojās plaukstošajā latviešu skautu un gaidu kustībā. Tā kā atgriešanās okupētajā dzimtenē nebija iespējama, tēvs sazinājās ar saviem radiem Amerikā. Maija savu 16. dzimšanas dienu svinēja 1949. gada 8. maijā uz armijas transportkuģa *General Willard A. Holbrook*, ceļā uz Ņujorku. Pirmie iespaidi par līdz šim neredzēto brīnumaino Ameriku Maijai radās slavenās *Ellis Island* imigrācijas stacijā.

Jaunajā dzīvē Ņujorkas lielpilsētā iekļauties palīdzēja Zadeiku ģimene, kas mīļi gādāja par Eikstrēmu ģimenes labklājību. Ņujorkā Eikstrēmi satikās ar citiem latviešiem.

Alfrēds un Zigrīda Gaujenieki dibināja latviešu skautu un gaidu vienību, un Maija bija pati pirmā gaida, kas pieteicās Zilā kalna 4. vienībā. Studējot Ņujorkas pilsētas universitātē,

Un dvēsele lai vienmēr augšup tiecas Pie Visuvarenā, kas visu zin un redz...

Maija turpināja piedalīties sabiedriskā dzīvē. Kādā ballītē Maijas brālis Alvis viņu iepazīstināja ar korporācijas *Fraternitas Vesthardiana* biedru Uldi Laiviņu. Pēc laika Maija un Uldis salaulājās un apmetās uz dzīvi Longailendas salā, Ņujorkas austrumu priekšpilsētā. Ģimenē piedzima trīs bērni – meita Taina un dēli Reinis un Roberts.

Maija kopā ar Viju Manguli uzņēmas vadīt gaidas. Maija

dziedāja arī slavenajā Baloža korī. Aizritējušā gadsimta 60. gados Laiviņu ģimene pārcēlās uz Ņudžersijas pavalsti. Maija turpināja darbu bērnu audzināšanā un gaidu kustībā, aktīvi

svētkos viņa pati dziedāja Ņujorkas latviešu korī Andreja Jansona vadībā.

Nākamie gadi bija rosīgi. Maija apmācīja gaidas, izdeva guntīņu rotaļu grāmatu un uzrakstīja rokasgrāmatu, kas labi nodereja jauno gaidu vadītāju sagatavošanas kursus. Viņas darbs ar latviešu gaidām pavēra tām ceļu uz lielajām nometnēm Amerikā, Kanadā, Austrālijā. Vācijā viņa atbalstīja radniecī Dainu Gobiņu, kura dibināja jaunu latviešu gaidu pulciņu.

Maijai drīz bija jāpārdzīvo divas traģēdijas. Daina Gobiņa gāja bojā autokatastrofā. Maijas dēls Reinis mira traģiskā nāvē 1984. gadā.

Maija atjaunoja sakarus ar radiem un tuviniekiem Latvijā un apciemoja Rīgu. Viņa deva pabalstu savas māsiņas dēlam augstskolas mācībām Latvijā. Viņš tagad ir veiksmīgs advokāts Rīgā. Mājās viņa atbalstīja dažādus pasākumus – latviešu vidusskolu Bronksā, Pensilvānijas Beverinas skolā, Minsteres ģimnaziju Vācijā un Tautas augstskolu Abrene Francijā. Maija jau no paša sākumā piedalījās 3x3 kustībā, nevairsties no jebkāda darba – saimniekoja virtuvē, tīrīja mītnes, vadīja ievirzes, rediģēja nometnes avīzi, un dažus gadus Katskiļos viņa pat vadīja 3x3 nometni. Maija spilgti atceras svinības Katskiļos 3x3 nometnē, kad 1991. gada augustā pasludināja Latvijas neatkarības atjaunošanu. Ne mazāks prieks un pārsteigums bija, uzzinot, ka 1993. gadā viņas māsiņas Ainas vīru Gunti Ulmani ievēlēja par Latvijas Valsts prezidentu.

Aizgājusi pensijā, Maija pieteicās darbā laikraksta *Laiks* redakcijā Bruklinā. Viņa lasīja korektūras un pati daudz rak-

stīja. Viņa piedalījās ALAs kongresos, darbojās Daugavas Vanagu apvienībā un Ņujorkas ev. lut. draudzē. Maija Laiviņu atkārtoti ievēlēja draudzes Ņudžersijas novada valdē. Viņa darbojās komitejā, kas meklēja īpašumu baznīcai Ņudžersijā, un rosīgi piedalījās Ņudžersijas novada dāmu komitejā.

Maija sastādīja un izdeva jaunas Tēvzemes mācības, Latvijas vēstures un ģeografijas grāmatas latviešu skolām ārpus Latvijas. Viņa rūpējās par latviešu bērniem visā pasaulē, cenšoties nogādāt viņiem savas mācību grāmatas. Maija cītīgi atbalstīja bērnus Latvijā, īpaši daudz bērnu un trūcīgās ģimenes, un ziedoja latviešu bērniem Sibīrijā, lai sagādātu iespēju apciemot Latviju. Maija Laiviņa saņēma latviešu Gaidu kustības augstāko apbalvojumu – Dzināra saktu, latviešu Skautu kustība viņu apbalvoja ar Saulītes zīmi. Maijai piešķirti ALAs atzinības raksti un Latvijas Republikas Izglītības ministrijas Atzinības raksts.

2012. gadā nomira otrs dēls, Roberts. Maijas stiprā ticība un ģimenes atbalsts un mīlestība palīdzēja izturēt arī šo traģēdiju.

Maija mīlēja darināt rokdarbus un tīkties ar Ņudžersijas latviešu rokdarbniecēm. Pēc iespējas viņa apmeklēja latviešu skolas un gaidu/skautu sarīkojumus. Pēdējos gados viņa turpināja iemīļoto ceļošanu, ciemojoties Latvijā, Austrālijā, Kanadas rietumu kalnos un Aļaskas, Ņumeksikas un Virdžīnijas pavalstīs.

Atvadoties no ģimenes, Dieva mierā Maija no mums šķīrās 2023. gada 21. janvārī. Par viņu sēro meita, brālis ar sievu, un viņu meitas ar ģimenēm.

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

25. februārī, sestdien, plkst. 12.00 Diakone Guna Reins; Mīlestības Dienas Dievkalpojums ar Dievgaldu; pēc dievkalpojuma groziņu kafijas galds. **8. aprīlī**, sestdien, plkst. 12.00 Diakone Guna Reins; Lieldienu dievkalpojums ar dievgaldu; pēc dievkalpojuma groziņu kafijas galds.

Sentluisas latv. ev. lut. dr.: Christ Lutheran bazn (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. vadīs Māc. Dace Skudiņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, kalninsirene@gmail.com.

Sietlas. lut. dr.: (11710 3rd Ave. N.E. Seattle, WA 98125). Dievkalpojumi notiek plkst. 10:30. Draudzes priekšnieks Jānis Šulcs, tālr.: 206-406-5226, e-pasts: prieksnieks@seattlelatvianchurch.org. Baznīcas mājas lapa: www.seattlelatvianchurch.org.

26. februārī Dievkalpojumu vada Linda Beiniķe un Jānis Šulcs. **5. martā** Dievkalpojumu vada Lisa un Andris Pružinski. Pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce. **12. martā** Angļu valodas dievkalpojumu vada Linda Beiniķe un Jānis Šulcs. **19. martā** Dievkalpojumu vada Dr. Jānis Sīpols. **26. martā** Dievkalpojumu vada Dr. Inese un Ēriks Raisteri.

Skenektedijas latv. ev. lut. dr.: Trinity Lutheran Church (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart. **19. martā** plkst. 2:00 dievkalpojums ar Dievgaldu. Sekos sēde. Diak. Linda Sniedze-Taggart.

St. Pēterburgas latv. ev. lut. dr.: draudzes mācītājs Aivars Pelds. Tel.: 515-991-4640 – sazināties ar Andri Ritumu, 727-797-1933. Dievkalpojumi un Bībeles stundas notiek Faith Lutheran baznīcā, kas atrodas 2601 49th Street North, St. Petersburg, FL.

Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.: (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. E-pasts: grietins@gmail.com. Priekšnieks: Kārlis Vasarājs, pr. vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom. pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309.

Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.: 400 Hurley Avenue, Rockville, MD 20850 – 3121. Tālrunis: 301-251-4151, epasts: dcdraudze@gmail.com, www.dcdraudze.org. Prāveste Anita Vārsberga Pāža (tālr.: 301-302-3270). Draudzes priekšiece Dace Zalmane.

Katru svētdienu 11:00 dievkalpojums – klātienē & tiešsaistē (ZOOM). Katru trešdienu 10:00 Rīta svētbrīdis (ZOOM). ZOOM pieslēgšanās norādes ir atrodamas draudzes mājas lapā www.dcdraudze.org.

Lūgums turpmāk SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas sūtīt Inesei Zaķis uz e-pastu rigaven@aol.com līdz piektdienai vai tieši uz redakciju Rīgā, uz e-pastu: redakcija@laiks.us ne vēlāk kā PIRMDIENĀS

Labo cīņu esmu izcīnījis, skrējieni esmu pabeidzis, ticību esmu turējis.
Pāvila 2. Vēstule Timotejam 4:7

Mūžīgo dzīvību bauda

JĀNIS RICHTERS

Dzimis 1930. gada 19. jūnijā Bērzē,
miris 2022. gada 30. decembrī Annarborā

Mūsu mīlo tēti piemin
ANDRIS RICHTERS AR ĢIMENI
LARS UN AMY RICHTERI AR ĢIMENI
JĀNIS UN MĀRA VALDMAŅI AR ĢIMENI

Mūžībā aizgājis mūsu mīlais tēvs un vectēvs

Prof. ULDIS E. H. INVEISS

Dzimis 1928. gada 25. oktobrī Rīgā,
miris 2023. gada 10. februārī Waukesha, Viskonsīnā

Tur, augšā, aiz zvaigznēm...

Sirsnīgā pateicībā un skumjās
DĒLI MĀRIS UN ANDRIS AR ĢIMENĒM

Mūžībā aizgājis

JURIS DRAGUNS

Dzimis 1932. gada 8. aprīlī Rīgā,
miris 2023. gada 17. janvārī State College, PA

Viņu mīlā piemiņā paturēs
SIEVA MARIE, MEITĀ JULIE, DĒLS GEORGE

Mūžībā aizgājušas mūsu mīlās filistres

MĀRA SKULTE,
dzim. JOSTSONE

Dzimumsi 1935. gada 23. maijā Valmierā, Latvijā,
mirusi 2023. gada 7. februārī Čikāgā, ASV

un

RUTA JOSTSONE

Dzimumsi 1936. gada 21. jūlijā Valmierā, Latvijā,
mirusi 2023. gada 30. janvārī Čikāgā, ASV

Viņas mīlā piemiņā paturēs
KORPORĀCIJA GAUJMALIETE

Mūžībā aizgājis mūsu filistrs

Prof. ULDIS E. H. INVEISS

Dzimis 1928. gada 25. oktobrī Rīgā,
miris 2023. gada 10. februārī Waukesha, Viskonsīnā

Sit tibi terra levis!

Sēro
FRATERNITAS IMANTICA

Mūžībā aizgājis

IVARS ŠPECHTS

Dzimis 1936. gada 11. janvārī Turkalnē,
miris 2023. gada 3. februārī Ogunquit, Maine

Mīlā piemiņā paturēs
SIEVA FRANCES, MEITĀ LISA, MĀSA GUNA AR VĪRU
RADI LATVIJĀ

SPORTS

Latvija atsauc dalību FIBA programmās

Baltijas valstu, Ziemeļvalstu un Polijas basketbola jumborganizāciju vadītāji kopīgā paziņojumā Starptautiskajai Basketbola federācijai (FIBA), FIBA Eiropas nodaļai ("FIBA Europe") un "FIBA Europe" biedriem atkārtoti apliecinājuši negatīvo nostāju pret agresorvalstu Krievijas un Baltkrievijas amatpersonu, spēlētāju un pārstāvju līdzdalību starptautiskās basketbola kopienas pasākumos un pārvaldībā. Atgādinot, ka joprojām nav saņemta FIBA atbilde uz šīs vēstules parakstītāju iepriekš pausto viedokli, FIBA un "FIBA Europe" tiek informētas, ka minētās deviņas valstis izstājas no līdzdalības programmā "FIBA Wilead" un neizvirzīs dalībniekus citām FIBA programmām, kamēr tajās piedalīsies Krievijas un Baltkrievijas pārstāvji. Tāpat minētās nacionālās basketbola organizācijas apsvērs iespēju atsaukt savus pārstāvjus no visām FIBA komisijām, struktūrām un programmām.

Latvijas 3x3 basketbolisti neredz iespēju piedalīties OS kopā ar agresorvalstu pārstāvjiem

3x3 basketbola komandas "Rīga" spēlētāji Agnis Čavars (no kreisās), Edgars Krūmiņš un Artūrs Strēlnieks //FOTO: Paula Čurkste/LETA

Olimpiskie čempioni 3x3 basketbolā nepiedalīsies Parīzes olimpiskajās spēlēs, ja tajās startēs agresorvalstu Krievijas un Baltkrievijas sportisti. Starptautiskā Olimpiskā komiteja (SOK) janvārī paziņoja, ka aicina pētīt veidus, kā Krievijas un Baltkrievijas sportistiem atgriezties starptautisko sacensību aprīvē. Šo paziņojumu nosodīja ne tikai Ukrainas prezidents Volodimirs Zelenskis un citas amatpersonas, bet arī vairākas sporta federācijas.

Latvijas Olimpiskā komiteja (LOK), atbildot uz SOK aicinājumu, paziņoja, ka tās nostāja bija, ir un būs nemainīga un principiāla – kamēr notiek kašs Ukrainā, Krievijas un Baltkrievijas sportistu dalība olimpiskajās spēlēs zem jebkāda karoga ir nepieļaujama. "Mēs pārstāvam Latvijas valsti un sporta sabiedrību, kurai ir vienots viedoklis."

Rastorgujevs izcīnā piekto vietu pasaules čempionāta sacensībās ar kopēju startu

Latvijas biatlonists Andrejs Rastorgujevs svētdien Oberhofā

// FOTO: LETA

izcīnīja augsto piekto vietu pasaules čempionāta sacensībās 15 kilometru distancē ar kopēju startu. Par čempionu tika kronēts Zviedrijas biatlonists Sebastians Sāmuelsons, kurš šava nekļūdīgi, finišēdams 36 minūtēs un 42,8 sekundēs. 9,6 sekundes vēlāk finiša līniju šķērsoja viņa tautietis Martins Ponsilouma, kurš ugunsliņijās kļūdījās divas reizes. Pēdējā aplī viņš par savu sesto zelta medaļu šajā čempionātā zaudēja norvēģis Jūhanness Tingness Bē, kurš mēroja trīs soda aplūšus un čempionam zaudēja 38,8 sekundes. Bē čempionātu noslēdza ar piecām zelta medaļām, kā arī pa vienai sudraba un bronzas godaļgai. 17 sekundes aiz labāko trijnieka bija vēl viens norvēģis Sturla Holms Lēgreids, kurš mēroja divus soda aplūšus. Rastorgujevs guļus šava precīzi, bet stāvus pieļāva trīs kļūdas, no čempiona atpaliekot vienu minūti un 7,3 sekundes. Pirmajā šaušanā guļus Rastorgujevs kopā ar vēl 13 sāncensiem šava nekļūdīgi, kas ļāva alūksnietim atgriezties trasē līderu grupā un tajā atrasties arī pirms nākamās ugunsliņijas. Arī otrajā šaušanā guļus latvietis aizvēra visus piecus mērķus un distancē devās kā ceturtais deviņas sekundes aiz francūža Fabjēna Kloda. Pirms pirmās šaušanas stāvus Rastorgujevs bija vadošo sešu biatlonistu grupā, taču, neaizverot divus mērķus, atkāpās uz 12.vietu 50 sekundēs aiz līderpozīcijā aizslēpojušā Bē. Lidera Bē pārsvars pār vicelīderi Sāmuelsonu bija 12 sekundes, taču norvēģis kļūdījās pēdējā šāvienā un atkāpās uz trešo vietu. Trasē pirmais atgriezās Ponsilouma, 1,2 sekundi zaudēja Sāmuelsons un 6,8 sekundes – Bē, kamēr pārējie sekotāji bija pusminūti aiz muguras. Pēdējā aplī Sāmuelsons bija ātrāks par Ponsiloumu un izcīnīja zeltu. Rastorgujevs mēroja vēl vienu soda apli, bet trasē atgriezās astotais, taču līdz finišam latvietis pacēlās uz piekto pozīciju. Piektajā aplī viņš tikai sekundi zaudēja Sāmuelsonam.

Latvijas hokeja vārtsargs Artūrs Šilovs piedzīvo debiju NHL

Hokeja vārtsargs Artūrs Šilovs ceturtdien piedzīvoja debiju Nacionālajā hokeja līgā (NHL). Šilova pārstāvētā komanda Vankūveras "Canucks" savā laukumā ar rezultātu 4:6 (2:3, 1:2, 1:1) atzina Ņujorkas "Rangers" pārkumu. Latvijas hokejists atvairīja 22 no 27 pretinieku metieniem, tiekot galā ar 81,5% ripu, kas tika raidītas pa viņa sargātajiem vārtiem. Pirmajā trešdaļā mājiniekus vadībā izvirzīja Kērtiss Lazārs, taču "Rangers" vajadzēja

Latvijas hokeja vārtsargs Artūrs Šilovs // FOTO: LEA

mazāk nekā trīs minūtes, lai pārņemtu vadību, precīziem esot Mikam Zibanejadam un Artēmijam Panarinam. Spēlējot vairākumā, "Canucks" labā vārtus vēl guva Džonatans Taners Millers un izlīdzināja rezultātu (3:3), bet īsi pēc tam Panarins raidīja vēl vienu ripu Šilova sargātajos vārtos, atjaunojot vienu vārtu pārsvaru. Otrajā periodā pēc spēlētām 50 sekundēm Kriss Kreiders panāca 4:2 viesu komandas labā. Trešdaļas vidusdaļā Konors Gārlends, izmantojot vairākumu, pārsēja "Rangers" vārtsargu, samazinot deficītu līdz vienam vārtiem. Ņujorkas vienībai pirms došanās pārtraukumā izdevās atgūt divu vārtu pārsvaru. Izšķirošajā trešdaļā "Rangers" vārtos ripu raidīja Andrejs Kuzmenko un panāca rezultātu 4:5.

Treneris satraucas par NHL debitantu Šilovu

Nacionālās hokeja līgas (NHL) komandas Vankūveras "Canucks" galvenais treneris Riks Tokets pēcspēles preses konferencēs pauda uzslavas 21 gadu vecajam Latvijas vārtsargam Artūram Šilovam. "Viņš cīnījās. Bija grūti, taču viņš cīnījās. Tas tiek gaidīts no jauniem vārtsargiem. Viņš vakar saņēma izsaukumu, atlidoja un devās cīņā. Tas ir grūti," sacīja Tokets. Traumas dēļ kopš 1. decembra nav spēlējis "Canucks" pirmais vārtsargs Tačers Demko, kurš drīzumā gatavojas atgriezties laukumā. Tokets norādīja, ka pirms Demko atgriešanās Šilovs bija pelnījis izjust NHL spēles garšu, jo viņš šosezon sevi labi apliecinājis AHL.

Šosezon viņš piedalījies 35 AHL spēlēs, vidēji mačā ielaidis 2,48 ripas un atvairījis 90,6% metienu. Viņa kontā ir 21 uzvara, kas ir otrs labākais rādītājs līgā. "Fārmklubā spēle ir daudz lēnāka. Šeit ir labāk jāseko līdzīri. Iespēja izgaršot NHL jaunajiem spēlētājiem vienmēr nāk par labu," piebilda Tokets. "Canucks" treneris atzina, ka viņš bijis satraukts dodot iespēju Šilovam debitēt, jo pretī stājās šobrīd "karstākā" komanda NHL, kurai patlaban ir visgarākā uzvaru sērija visā līgā – nu jau seši panākumi pēc kārtas. Tokets uzskata, ka "Rangers" ir lieliski nokomplektēta komanda un tā šosezon ir viena no Stenlija kausa pretendētēm. "Jā, bija bažas. Negribējām viņu iemest vilku barā. Tomēr viņš individuāli un kopumā mūsu komanda cīnījās."

Girgensons gūst vārtus "Sabres" uzvarā

Latvijas hokeja uzbrucējs Zemgus Girgensons ceturtdien guva vārtus Nacionālās hokeja līgas (NHL) spēlē, palīdzot Bufalo "Sabres" komandai izcīnīt uzvaru izbraukumā ar rezultātu 7:3 (2:0, 2:3, 3:0) pār Anaheimas "Ducks". Girgensons uz ledu kopā pavadīja 14 minūtes un 58 sekundes, no kurām divas minūtes un sešas sekundes spēlēja mazākumā. Viņš divreiz meta pa pretinieku vārtiem un divreiz bloķēja mestās ripas, uzvarēja divos no trijiem iemetieniem un noslēdza maču ar pozitīvu lietderības koeficientu +1. Girgensons šosezon 51 spēlē guvis sešus vārtus un sakrājis sešas rezultatīvas piespēles.

Merzļikins atvairā 22 metienus, "Blue Jackets" pirmo reizi astoņu gadu laikā zaudē Arizonā

Latviešu vārtsargs Elvis Merzļikins ielaida trīs vārtus Nacionālās hokeja līgas (NHL) regulārā čempionāta spēlē, un Kolumbusas "Blue Jackets" zaudēja pagarinājumā ar 2:3. Merzļikins šajā cīņā atvairīja 22 no 25 metieniem jeb 88%, kas tik un tā ir vīrs viņa vidējā sezonas rādītāja. Kolumbusai neveiksmīga bija pirmā trešdaļa, jo tās izskaņā "Coyotes" pāris minūšu laikā iemeta divus vārtus. "Blue Jackets" gan panāca izlīdzinājumu – 34. un 56. minūtē. Beigās uzvarētājs tika noskaidrots pagarinājumā, kura otrās minūtes izskaņā pēc lieliskas saspēles Merzļikinu pārsēja Barets Heitons.

Vasiļjevs sacensībās Igaunijā izcīnā sudrabu

Deniss Vasiļjevs // FOTO: EPA/Scanpix

Latvijas daiļslidotājs Deniss Vasiļjevs piektdien sacensībās Igaunijā "Tallink Hotels Cup 2023" ierindojās otrajā vietā. Pēc pirmās vietas šajā programmā izvēles slidojumā viņš sakrāja 144,05 punktus izvēles programmā, piektdienas sacensībās sasniedzot trešo labāko rezultātu. Summā tas Latvijas sportistam 13 daiļslidotāju konkurencē ar 223,99 punktiem deva otro vietu. Pirmais ar 225,79 punktiem finišēja mājinieks Ariets Levandi, bet trešo vietu ar 219,45 punktiem ieņēma šveicietis Naoki Rosi.

Savukārt horvāts Jari Keslers, kurš bija trešais pēc īsās programmas, ar 212,19 punktiem finišēja ceturtais. Sieviešu konkurencē Latvijas daiļslidotāja Anastasija Konga pēc izvēles programmas ar 127,80 punktiem pakāpās uz devīto vietu 15 dalībnieču vidū. Sacensībās ar 203,52 punktiem uzvarēja mājiniece Nina Petrokina, kura bija pirmā abās sacensību dienās. Otro vietu ar 175,75 punktiem ieņēma zviedriete Jusefina Taljegorda.

Porziņģim "double-double" pārliecinošā uzvarā NBA spēlē

// FOTO: AP/Scanpix

Ar "double-double" Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) čempionāta spēlē trešdien atzīmējās Kristaps Porziņģis, palīdzot Vašingtonas "Wizards" komandai tikt pie uzvaras, ar 126:101 pārliecinoši izbraukumā pieveicot Portlandas "Trail Blazers" vienību. Pirmajā puslaikā Porziņģis guva 15 punktus, otrajā puslaikā vēl 13 punktus un spēli noslēdza ar "double-double". Bez gūtajiem 28 punktiem (1p. 7/7, 2p. 9/12, 3p. 1/3) Porziņģis 29:30 minūšu laikā izcīnīja arī 12 atlēkušās bumbas, bloķēja vienu metienu, piecreiz pārkāpa noteikumus, pieļāva četras kļūdas un spēli pabeidza ar +/- rādītāju +14. Spēles izskaņā "Wizards" pārsvars sasniedza 25 punktus, kamēr "Trail Blazers" vadībā neatradās ne reizi.

"Wizards" uzvara piecos mačos

Kristaps Porziņģis ceturtdien guva 14 punktus Nacionālās basketbola asociācijas (NBA) spēlē, sekmējot Vašingtonas "Wizards", ar 114:106 (21:36, 30:23, 25:28, 38:19) pieveikt Minesotas "Timberwolves" un izcīnīt ceturto uzvaru piecās spēlēs. "Wizards" pirmajā ceturtdaļā nonāca iedziņņēs ar 20 punktu deficītu. Lai gan spēles turpinājumā pāris reizes "Wizards" izdevās pietuvoties un cerēt uz cīņas izlīdzinājumu, divas minūtes pirms trešās ceturtdaļas beigām "Timberwolves" palielināja pārsvaru un panāca 87:69, tomēr "Wizards" iniciatīvu neatdeva un trešo ceturtdaļu noslēdza ar izrāvienu 7:0. Pēdējā ceturtdaļā piecas minūtes pirms pamatlaika beigām "Wizards" zaudēja ar 92:99. Bils spēles pēdējās četrās ar pusi minūtēs guva 13 no saviem 35 punktiem, Kails Kuzma guva 16 punktus, bet Korijis Kisperts ar 15 punktiem sekmēja "Wizards" uzvaru. "Wizards" NBA kopvērtējumā ieņem devīto vietu Austrumu konferencē.

Sporta ziņas sakopojis ANDRIS KĻAVIŅŠ